

HRVATSKI VOJNIK

Broj 422 • 24. svibnja 2013. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

RAČUNALNO
PODRŽANA VJEŽBA
“CAX 2013”

VHS-2
EVOLUCIJSKI
ISKORAK ZA
BULLPUP

NATJECANJE "PRVI ZA HRVATSKU"

VOJNIK JOSIP MICULINIĆ

**NAJSTARIJEMINIJI
PRIPADNIK
OSRH**

22
GODINE
PONOSA,
ODGOVORNOSTI
I PROFESIONALIZMA

*Čestitamo
Dan OSRH
i Dan Hrvatske
kopnene vojske!*

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA 0 2 1 1 3
9 771330500003

SADRŽAJ

- 4 NATJECANJE "PRVI ZA HRVATSU"**
Vojnik Josip Miculinić najspremniji pripadnik OSRH
- 8 UOČI DANA OSRH**
22 godine ponosa, odgovornosti i profesionalizma
- 10 ZRAČNA LUKA ZADAR**
Vježba protupožarnih snaga "Ljeto 2013"
- 12 VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"**
Nacionalno ocjenjivanje za NRF
- 14 PROTUPOŽARNA ESKADRILA 93. ZB**
U protupožarnu sezonu s novim snagama

- 16 OSRH**
Razvodnik Stjepan Ivančić i časnički namjesnik Mihael Brindzej, najbolji vojnik i dočasnik travnja
- 18 93. ZRAKOPLOVNA BAZA HRZ I PZO**
Završila zajednička obuka
- 20 VOJARNA "PETAR ZRINSKI"**
Računalno podržana vježba CAX 13
- 22 DOČASNICI HRZ I PZO**
Iskusni dočasnici za odgovorne dužnosti
- 24 VIJESTI IZ OSRH**
Svečana prisegna desetog naraštaja dragovoljnih ročnika

IMPRESSUM

Nakladnik:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)

Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr),

Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Gordana Jelavić (gordana.jelavic@yahoo.com)

Tomislav Brandt

Josip Kopi, Davor Kirin

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Damir Bebek, Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tiskara Zelina d.d., Sv. I. Zelina, K. Krizmanić 1

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@morph.hr

4000 primjeraka

Naslovnicu snimio Josip KOPI

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2013.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA
IZDAVAŠTV

26 NATO NOVOSTI

Admiral James G. Stavridis oprostio se od dužnosti zapovjednika SACEUR-a

28 PJEŠAČKO NAORUŽANJE

VHS-2 - evolucijski iškorak za bullpup

34 OBALNI ZRAKOPLOVI

Iznad mora i kopna

38 VOJNA POVIJEST

Zrakoplovni muzej Vyškov

42 PODLISTAK

Katarski rat

44 DOMOVINSKI RAT

Pokušaj uvođenja izvanrednog stanja u Hrvatsku

46 FILATELIJA

Marke - učiteljice povijesti

47 VEKSIFOLOGIJA

Vojne zastave u svijetu danas

48 MULTIMEDIJA

Toshiba KIRAbok

50 DUHOVNOST

Poslanje Crkve

Poštovani djelatnici Ministarstva obrane, poštovani pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske,

Čestitam vam Dan Oružanih snaga Republike Hrvatske i Dan Hrvatske kopnene vojske. Čestitam vam što ste od samog početka, od onog povijesnog postrojavanja Zbora narodne garde 28. svibnja 1991. bili na visini svoje povijesne zadaće. Branili ste i obranili, te u veličanstvenim oslobođilačkim operacijama oslobođili domovinu. Svoje zadaće te, vjerujem, neke od najsvjetlijih stranica hrvatske povijesti, ispunili ste vitezski, časno. Nikada nećemo zaboraviti one naše prijatelje koji su u obranu domovine ugradili svoje živote i zdravlje. Oni su nam u mislima. Bili smo zajedno u jednom stroju, oni su i danas s nama.

Čestitam vam, poštovani pripadnici Oružanih snaga, što ste neprocjenjiva iskustva stečena u Domovinskom ratu, onaj pobjednički duh jedinstvene Hrvatske ugradili u stvaranje suvremenog obrambenog sustava, u nadogradnju znanja i dostizanje novih standarda. Svaki pripadnik naših OSRH izgrađivao je i sebe, znajući da znanja koje ima nisu vječna i da treba usvajati nove vještine i nove sposobnosti. Upravo ste vi, vaše iskustvo i znanje, vaša motiviranost i požrtvovnost najveća vrijednost našeg obrambenog sustava.

Vama, pripadnike i pripadnici Oružanih snaga u misijama i operacijama upućujem poseban pozdrav i čestitke.

Svoju izvršnost pokazali ste djelujući u međunarodnom okruženju. Ondje se i te kako prepoznavaju hrvatske vojnikinje i vojnici kao pouzdani saveznici, kao oni na koje se može osloniti i u provedbi najlošzeńijih zadaća.

Naučili ste nas na vrhunske rezultate, a duh zajedništva i spremnosti za sučeljavanje s najzahtjevnijim zadaćama vrlina je koju njegujete još od prvih dana. Čestitam vam veliki dan, dvadeset i dvije godine pobjedničkih Oružanih snaga i Hrvatske kopnene vojske!

MINISTAR OBRANE
Ante Kotromanović

Poštovani vojnici, mornari, dočasnici, časnici, generali i admirali, kadeti, državni službenici i namještenici, pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske,

Čestitam vam
DAN ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE
I DAN HRVATSKE KOPNENE VOJSKE

koji obilježavamo i slavimo 28. svibnja ponosni na svoju prošlost i hrabro gledajući u budućnost koju gradimo na standardima profesionalnog razvoja i napredovanja.

Obilježavamo dvadeset i drugu godišnjicu stvaranja Oružanih snaga Republike Hrvatske, ponosni jer smo stvorili suvremene, profesionalne, organizirane i cijenjene vojne snage koje su u svakom trenutku spremne odgovoriti sigurnosnim izazovima. Naše su Oružane snage osposobljene i obučene za tradicionalne zadaće, ali jednako predano pridonose zadaćama pomoći društvu i građanima u slučajevima nesreća i kriza.

Pripadnici Oružanih snaga RH obavljaju i izuzetno zahtjevne zadaće u misijama i operacijama potpore miru diljem svijeta, daleko od svojih najmilijih na ponos svih građana u domovini. Kao načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH ponosan sam na sve naše odluke da sudjelujemo u operacijama potpore miru diljem svijeta te da tako obogaćujemo svoje profesionalno iskustvo i pridonosimo stvaranju mira i širenju područja sigurnosti u međunarodnoj zajednici. Doprinos Oružanih snaga RH u izgradnji povjerenja među državama i narodima, doprinos jačanju mira u svijetu i ispunjavanje savezničkih i partnerskih obveza, jamac je i naše vlastite sigurnosti.

S posebnim pjetetom, upravo na ovaj dan, prisjećamo se svih hrvatskih branitelja, invalida Domovinskog rata i svih onih čija je žrtva duboko utkana u temelje hrvatske državnosti. Njihova žrtva omogućila nam je stvaranje slobodne, samostalne i suverene Republike Hrvatske i zbog toga Domovinski rat zauvijek ostaje simbol snage i domoljublja hrvatskog vojnika.

Odanost vojnom pozivu, časno obavljanje vojne službe i snažan osjećaj odgovornosti kvalitete su koje krase pripadnike Oružanih snaga RH. Zahvaljujem vam na vašem trudu i profesionalnosti kojom izvršavate postavljene zadaće na čast Oružanih snaga, Ministarstva obrane i naše domovine.

Zbog toga će se i nadalje truditi da vaša profesionalnost i požrtvovnost bude nagrađena. Obilježavajući i slaveći dvadeset i drugu godišnjicu formiranja Oružanih snaga RH, Dan Oružanih snaga RH i Dan Hrvatske kopnene vojske, čestitam promaknutima, pohvaljenima i nagrađenima te svima vama upućujem iskrene čestitke i želim obilježiti i svako dobro vama i vašim obiteljima.

NAČELNIK GS OSRH
general-pukovnik dr.sc. Drago Lovrić

► NATJECANJE "PRVI ZA HRVATSku"**POREDAK**

1. vojnik	Josip MICULINIĆ	BSD	6:58:00
2. skupnik	Mario ILIJEVIĆ	BSD	7:26:30
3. narednik	Dražen HENC	HVU	7:35:50
4. vojnik	Stjepan STRUKAR	HVU	7:39:30
4. skupnik	Josip KLAUZ	BSD	7:39:30
6. vojnik	Ivan DRAŽENOVIC	BSD	7:40:12
7. skupnik	Dalibor VONDRA	VOB	7:40:30
8. skupnik	Luka VUKOVIĆ	GMTBR	7:41:29
9. desetnik	Danihel DRAGIŠIĆ	BSD	7:43:40
10. desetnik	Silvio ŠAFRAN	VOB	7:45:00

VOJNIK JOSIP MICULINIĆ

NAJSPREMNIJI PRIPADNIK OSRH

"OVIM NATJECANJEM POKAZUJEMO KOJE SPOSOBNOSTI VOJNIK TREBA IMATI. ZAHTJEVNO JE I FIZIČKI I PSIHIČKI, OBJEDINJENI SU SLOŽENOST METEOUVJETA, VOJNIČKOG DJELOVANJA TE UPORABE ORUŽANIH SUSTAVA", KOMENTIRAO JE NAČELNIK GS OSRH GENERAL-PUKOVNIK DRAGO LOVRIĆ DOČEKAVŠI POBJEDNIKA U DELNIČKOJ VOJARNI

Natjecanje će, prema dosadašnjim najavama, 2014. biti održano na najvećem hrvatskom vojnom poligonu, "Eugen Kvaternik" kod Slunja

Domagoj VLAHOVIĆ, snimili: Josip KOPI, Goran BRKIĆ

Ponijeti naslov Prvog za Hrvatsku može samo jedan pripadnik. Ove je godine to Josip Miculinić (27), pripadnik Bojne za specijalna djelovanja. Zasluzio je prijelaznu značku, bio je upravo nestvarno uvjerljiv. Rano je preuzeo vodstvo na iscrpljujućoj stazi dugoj više od 30 kilometara i nije ga ispuštao do kraja. Konačna Miculinićeva prednost nad drugoplasiranim bila je gotovo polusatna.

Veliki je pobjednik natjecanja i njegova postrojba. Kao prvo u vojarni "Drgomalj" i okolnom području Delnica i Lokvi, BSD se pobrinuo za učinkovitu organizaciju. Natjecanje zahtjevno u svim segmentima, s više od stotinu kandidata iz svih postrojbi OSRH, uključujući i goste iz MUP-a, teklo je bez zamjetnih problema. Isto vrijedi i za kvalifikacije, koje su održane na streljani na Grobniku i bazenu Kantrida u Rijeci. Drugi razlog za zadovoljstvo je natjecateljski učinak: među prvih deset bilo je čak pet pripadnika BSD-a. Naravno, ne treba zanemariti i određenu prednost domaćeg terena, no to sigurno nije bio presudni faktor, već potpuno vladanje vojničkim vještinama i sposobnostima.

Na ponos cijelih OSRH, od 14. do 17. svibnja, tijekom kojih su održana kvalifikacijska natjecanja te završno za najspremnijeg vojnika, visoku su razinu pokazali mnogi. "Ovim natjecanjem pokazujemo koje sposobnosti vojnik treba imati. Zahtjevno je i fizički i psihički, objedinjeni su složenost meteouvjeta, vojničkog djelovanja te uporabe oružanih sustava", komentirao je načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić dočekavši pobjednika u delničkoj vojarni.

Prateći natjecanje kroz osam radnih i sedam kontrolnih točaka, prisjetili smo se prošlogodišnjeg natjecanja, kojim je više no uspješno oživljen izbor najspremnijeg vojnika OSRH. Među više od stotinu ljudi u odorama, pod punom opremom, bilo je i mnoštvo poznatih lica. Za razliku od prošlogodišnjeg, ove su godine u prvom planu ipak bili vojnici mlađi od trideset godina. No to ne znači da već druge godine neće biti drukčije. Natjecanje će, prema dosadašnjim najavama, 2014. biti održano na najvećem hrvatskom vojnom poligonu, "Eugen Kvaternik" kod Slunja.

• NATJECANJE "PRVI ZA HRVATSku"

- KVALIFIKACIJE

Sve je počelo 14. svibnja dvodnevnim kvalifikacijama, na temelju čega se određivao startni poredak. Discipline: plivanje na 300 metara (riječki bazen Kantrida) i gađanje puškom VHS (streljana Kovačeva, Grobnik). Iz puške se gađalo u trostavu, s 40 metaka na različitim daljinama. Startna prednost stjeće se zbrojem plasmana u obje discipline. Naprimjer dva prva mesta (1+1) donose dva negativna boda, a dva druga (2+2) četiri negativna boda. Najbolji je pilot satnik Zlatko Parać, iz 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a: peti je u streljaštvu, a drugi u plivanju. Slijede ga dvojica gardista, poručnik Marko Kolak (GMTBR) i razvodnik Mario Đerek (GOMBR). Plivanje je novitet u odnosu na prošlu godinu. No nema veslanja.

0 START

Polažak je 17. svibnja u 7 sati iz mjesta Lokve. Organizatori provjeravaju opremu: puška VHS, borbeni prsluk, kaciga, ranac, zaštitna maska, dodatni komplet odore, spremnik za vodu, kompas, zemljovid, prvi zavoj, 4 spremnika, dodatni donji veš, pancirna ploča... Sve skupa oko 15 kilograma ili više. Vojnici (i sedam policijaca) startaju u razmacima od 30 sekundi, ovisno o poretku u kvalifikacijama. Ta prednost zapravo je simbolična, rijetko se kad pokazuje presudnom, jer staza, stroga pravila i vojnička improvizacija čine utrku suviše nepredvidljivom.

1 SASTAVLJANJE PJEŠAČKOG OSOBNOG NAORUŽANJA

(VHS, AK-74, HS 2000)

Oružje je pripremljeno na livadi, organizator je osigurao poseban komplet za svakog natjecatelja. Kolak stiže brzo, a priključuje mu se skupnik Josip Klauz (BSD). Parać je treći. Redoslijed sastavljanja nije zadan i nitko nema previše problema, što se podrazumijeva.

2 GAĐANJE CILJA VJEŽBOVNOМ RUČНОМ BOMBOM

Bomba je teška 575 grama, bacaju se po tri bombe iz ležećeg stava s daljine od 15 metara u cilj dimenzija 5x5 metara. Na točku u 8:20 dolazi dvojac: vojnik Josip Miculinić, koji je bio 15. nakon kvalifikacija i vojnik Stjepan Strukar, koji je bio 12. Potonji neće dugi biti vojnik, bivši kadet je sada u Časničkoj školi i uskoro će steći čin poručnika. Priključuje im se Strukarov kolega Ante Jović. Bomba nije jednostavnata točka i već ima desetominutnih kazni za promašaj.

3 ORIJENTACIJA

Prvi dočasnik GS OSRH Davor Petek na startu nam je rekao kako će tu pasti odluka o pobjedniku. Natjecatelji dobivaju zemljovid i po strogo utvrđenom redoslijedu trebaju doći do niza orijentacijskih točaka, koje se nalaze ni na malo lakim pozicijama. Svaki natjecatelj dolazi do istih točaka, ali različitim smjerom kretanja. Traži se puno razmisljanja, snalaženja, brzine i okretnosti. Trojac Miculinić-Strukar-Jović kreće prvi, a ubrzo stižu još dva BSD-ovca, skupnik Mario Ilijević i vojnik Ivan Draženović.

VOJNIK JOSIP MICULINIĆ, 1. MJESTO

S dolaskom u BSD i prolaskom komando obuke naučio sam mnogo, a potom se pripremao za ovo natjecanje, makar nisam očekivao pobjedu. Kiša? Zapravo mi je pomogla, inače volim reći da je "nevrijeme naše vrijeme". Najteži mi je bio zadnji dio, počeo sam osjećati umor a nisam bio svjestan koliku sam prednost imao.

SKUPNIK MARIO ILLJEVIC, 2. MJESTO

Bilo je naporno, ali za to se pripremamo i uvježbavamo. Zapravo, tu nema puno priče. Svaki je dio staze bio prilično zahtjevan, možda bih izdvojio orijentaciju, koja je bila otežana i zbog gусте vegetacije. Ipak, uspio sam sve riješiti.

Među prvih deset petorica su pripadnika BSD-a, po dvojica iz VOB-a i HVU-a te jedan iz Gardijske motorizirane brigade. Sedmorica su dočasnici a trojica vojnici, s time da bi četvrtoplasirani vojnik Strukar krajem lipnja trebao postati časnikom. Strukar je oduševio fair-play potezom: propustio je bolji plasman pruživši pomoć ozljeđenom kolegi tijekom natjecanja. Najbolje plasirani priпадnik MUP-a bio je Angel Milišić-Zečević na 26. mjestu. Oduševila je jedina natjecateljica, vojnikinja **Anamarija Brađić** iz BSD-a. Pokazala se više no ravноправnom svojim muškim kolegama, uspješno je prošla stazu i zauzela izvanredno 19. mjesto

NAREDNIK DRAŽEN HENC, 3. MJESTO

Ako vidite nekoga ispred sebe, to vas vuče: još, još i još naprijed! Za moje treće mjesto prevagu je odnio pištolj. Bila mi je potrebna korekcija, ali nakon toga nije bilo problema, sve je išlo "u crno".

PRIJENOS RANJENIKA, USPOSTAVLJANJE RADIOVEZE I SLANJE POZIVA ZA MEDEVAC

"Ranjenik" je težak oko 80 kilograma, treba ga nositi nekoliko desetaka metara "vatrogasnim" stilom. Ispustite li ga, slijedi diskvalifikacija! Isto je i s pogrešnim zahtjevom za MEDEVAC koji donosi 15 minuta kazne. Miculinić stiže prvi, u 11:55. Trči već gotovo pet sati, ali izgleda svjež. Nije ni čudno, nedavno je prošao komando obuku, a osvježava ga i pljusak koji se spustio na delničku šumu. Uspijeva i konture njegove pobjede već se jasno naziru, jer Draženović i Strukar dolaze tek nakon pola sata!

SVLADAVANJE USPONA POMOĆU MREŽE U NKB UVJETIMA

Mreža je visoka 4, a široka 10 metara. Uspon otežava nošenje zaštitne maske. Miculinić je već u ovoj fazi od natjecanja napravio utrku sa samim sobom. Brži je čak i od našeg vozila. On kroz šumu ide najkraćim rutama, a mi ga, krećući se cestom, ne uspijevamo pratiti. Promiče nam njegovo uspješno odrađivanje radne točke.

SVLADAVANJE ZAPREKE POMOĆU TRI UŽETA

Ta je točka u Gašincima bila rigorozni filter i stvorila zastoj, dugo se moralo čekati da se dođe na red za prijelaz. Sada užad, duljine trideset metara i promjera 50 milimetara, nisu postavljena toliko visoko, ali kša ih je učinila skliskljima. Kako je prešla u pravi potop ne pomažu niti šatorska krila ili kabанице. Vodeći specijalac kao da ništa ne primjećuje i zapreka je pobijedena za minutu. Zanimljivo je što, u odnosu na prošlu godinu, nema možda i najteže discipline, u kojoj se prepreka svladavala pomoću jednog užeta.

GAĐANJE CILJA PROTUOKLOPNIM SREDSTVOM AT-4 SUSTAVOM MILES 2000

Nakon dolaska na ovu točku, u vojarni "Drgomajl", vrijeme za natjecatelja se zaustavlja. Sada se samo pribrajavaju eventualni promašaji s AT-4 i HS-om 2000, koji slijedi na idućoj točki koja je u neposrednoj blizini, baš kao i cilj. Gađa se iz klečćeg stava u cilj dimenzija 1x1 m, s udaljenosti od 250 metara. Miculinić dolazi i promaši, te dobiva 10 minuta kazne. Već je pomalo iscrpljen, a i uvjeti su grozni, kši se pridružuje i magla. No njegova je prednost prevelika.

GAĐANJE CILJA S HS 2000

Meta-silueta udaljena je 15 metara i gađa se s 10 metaka. Svaki promašeni metak znači i minutu kazne. Kšna zavjesa smeta pobjedniku, ali i većini ostalih. Miculinić stavlja točku na "i", ukupno mu je vrijeme 6 sati i 58 minuta.

CILJ

Miculinić prvi udara u zvono na cilju i pozdravlja državnu zastavu. Drugi je njegov kolega iz postrojbe skupnik Mario Ilijević, a treći narednik Dražen Henc iz Dočasničke škole HVU-a koji nekako nije bio u prvom planu, ali je na kraju napravio velik rezultat. Četvrtu mjesto podigli su skupnik Klauz i vojnik Strukar. Svi koji uspijevaju stići na cilj odnose svojevrsnu pobjedu i dočekani su pljeskom.

PUT NA KOJI SE KRENULO RATNE 1991. BIO JE PUT POBJEDE I STASANJA JEDNE MLADE VOJSKE, DANAS IZRASLE U MODERNE, RESPEKTABILNE I PROFESIONALNE ORUŽANE SNAGE, SNAGE KOJE SU U SVAKOM TRENUTKU SPREMNE I SPOSOBNE ZA NAJZAHTJEVNije ZADAĆE, KAKO U DOMOVINI TAKO I U MEĐUNARODNOM OKRUŽENJU

• UOČI DANA OSRH

22
PONOSA

Hrvatska vojnička tradicija seže u daleku prošlost, mnoštvo je zapisa kako se hrvatski vojnik borio i svojim se vojničkim ponašanjem isticao u brojnim povijesnim bitkama, no časna obrana doma i domovine, no davmina mu je bila najpreča i najvažnija zadaća.

Najteži povijesni ispit

Novija hrvatska povijest, koja seže unatrag svega nešto više od dvadesetak godina od uspostave njezine samostalnosti, stavit će hrvatskog čovjeka, a ponajprije hrvatskog vojnika, pred možda najveći izazov u njegovoj višestoljetnoj tradiciji. Nametnuti rat Hrvatskoj početkom 90-ih i stvaranje u iznimno teškim okolnostima vlastitih vojnih snaga, koje će stati u

njezinu obranu bio je povijesni ispit koji je, danas to s ponosom možemo reći, Hrvatska vojska ispunila u potpunosti.

Ostat će u povijesti zapisano krvljima, neviđena vukovarska hrabrost, neosvojivi vrhovi dubrovački, velebitski i dinarski, maslenička veleničnica, nezaustavljiva Ljeta i Zime, munjeviti Bljeskovi i Oluje... Braneći domovinu, ostvarujući uspjeh na bojnom polju, narastajući i jačajući u hodu, 1995. godine Oružane snage Republike Hrvatske pobjednički su okončale rat na hrvatskim prostorima.

IZRASTANJE U MODERNE, RESPEKTABILNE I PROFESSIONALNE ORUŽANE SNAGE

Sve promjene i nove zadaće OSRH-a, u skladu s planovima i mogućnostima, prati i modernizacija opreme i naoružanja u sve tri grane oružanih snaga. Danas je OSRH u potpunosti spreman provoditi operacije sa snagama saveznika što potvrđuje završetak integracijskog procesa, potpuna integracija u NATO savez i puna operativna spremnost sudjelovanja s ostalim snagama saveznika.

Daljnja reforma hrvatskog obrambenog sustava bit će usmjerenja na izgradnju još modernijih i učinkovitijih, profesionalnih oružanih snaga, s kvalificiranim, motiviranim i kvalitetno opremljenim i obučenim osobljem.

Put na koji se krenulo ratne 1991. bio je put pobjede i stasana jedne mlađe vojske, danas izrasle u moderne, respektabilne i sposobne obaviti svoje zadaće, kako u domovini tako i u međunarodnom okruženju.

To nas ispunjava pouzdanjem, potvrđuje našu slavnu prošlost, daje sigurnost u budućnosti, to nas iznad svega čini ponosnim pripadnicima OSRH.

Vesna PINTARIĆ

GODINE OD ODGOVORNOSTI I PROFESIONALIZMA

Profesionalni razvoj

Otvoreno je novo poglavlje neovisne, moderne, demokratske države i oružanih snaga čiji je profesionalni razvoj u godinama što će uslijediti pridonio ne samo ugledu i poštovanju Hrvatske već i njezinu bržem pristupanju i postajanju dijelom eu-roatlantskih integracija.

U nevjerljatno kratkom razdoblju izrasle su u vojnu silu spremnu za najzahtjevnejše zadaće. Neprestano se prilagođavajući novim izazovima, OSRH se transformirao u modernu vojsku, okrenuo se potpunoj profesionalizaciji, razvio snage i sposobnosti djelovanja u združenim operacijama i međunarodnim operacijama potpore miru u sklopu NATO saveza, Ujedinjenih naroda i Europske unije. Od zemlje primateljice mirovnih snaga postali smo zemlja i vojska koja u cijelom svijetu sudjelujući u brojnim mirovnim misijama i operacijama, a od 2009. globalnoj sigurnosti pridonoseći i kao 27. članica NATO saveza.

Nakon pobjede ostvarene u Domovinskom ratu, Oružane snage Republike Hrvatske postupno su se u svim svojim segmentima počele prilagođavati mirnodopskim uvjetima i organizaciji. Cilj je od samog početka bio ustrojiti male, moderne, lakopokretne oružane snage koje će razviti vojne sposobnosti i moći se mjeriti s vojnim snagama zemalja NATO-a. S tim ciljem hrvatske Oružane snage mjerjale su se u organizacijskom smislu, broj pripadnika postupno se smanjivao, započelo se s modernizacijom opreme i naoružanja. U procesu preustrojavanja provedena je profesionalizacija Oružanih snaga RH, a obvezno služenje vojnog roka zamijenjeno je dragovoljnim.

Dejstves kolektivne sigurnosti

Iako su Oružane snage namjenski ustrojene, pripremljene i razvijene primarno za zaštitu suvereniteta i obranu vlastitih državnih granica te suvereniteta nad morskim i zračnim prostorom, njihova misija danas pokriva širi spektar zadaća. To je između ostalog doprinos kolektivnoj obrani saveznika, sudjelovanje u operacijama odgovora na krize u inozemstvu, sudjelovanje u mjerama izgradnje

sigurnosti i povjerenja te pomoći civilnim institucijama u zemlji, a u slučaju katastrofa i izvan riječnih granica. Doprinos razvoju savezničkih obrambenih sposobnosti, kao i razvoju zadržljive sigurnosne i obrambene politike EU-a očituje se prije svega sudjelovanjem OSRH u međunarodnim operacijama NATO-a i EU-a. Najprije se krenulo sa sudjelovanjem u međunarodnim misionama UN-a, potom u NATO vođenim operacijama i na kraju u EU misionima. Prvi vojni promatrači upućeni su 1999. godine u UN-ovu misiju UNAMIS u Sijera Leone, da bi dosad ukupno sudjelovali u više od 20 međunarodnih operacija i misija pod okriljem Ujedinjenih naroda, Sjevernoatlantskog saveza i Europske unije. Danas 14 godina poslije, pripadnici OSRH-a na raznim dužnostima sudjeluju u pet UN-ovih misija, u dvije NATO vođene operacije i to ISAF u Afganistanu i KFOR na Kosovu te u misiji Europske unije - Atalanta.

Operacija ISAF, u kojoj je Republika Hrvatska započela svoje sudjelovanje u veljači 2003. godine najbrojnija je i najzahtjevnejša operacija potpore miru u kojoj sudjeluju pripadnici Oružanih snaga RH. I pripadnici 21. hrvatskog kontingenta, koji se trenutačno nalaze u Afganistanu, uspješno nastavljaju operaciju pridonoseći ugledu hrvatskih vojnika. ■

ZRAČNA LUKA ZADAR

Gašenjem požara otvorenog prostora i spašavanjem iz vatrenog okruženja, zemaljske i zračne PP snage koje su sudjelovale u vježbi pokazale su profesionalnost, osposobljenost, pripremljenost i učinkovito djelovanje na požarištu. U sklopu vježbe provjeroeno je i koordinirano djelovanje snaga koje sudjeluju u protupožarnoj sezoni, zapovijedanje vatrogasnim snagama na terenu kao i združeno djelovanje snaga angažiranih na požarištu...

Vježbu je uz suorganizatora Ministarstvo obrane, organizirala Državna uprava za zaštitu i spašavanje, a u njoj su uz vatrogasne postrojbe sudjelovale i snage HRZ-a i PZO-a i to kanaderi, Air Tractor i transportni helikopter Mi8

U skladu s Operativnim planom angažiranja OSRH u gašenju šumskih požara u ovogodišnjoj PP sezoni, PP NOS OSRH od 1. je svibnja stavljen pod operativni nadzor Zapovjedno-operativnog središta GS OSRH-a

U vježbi "Ljeto 2013" koja je 13. svibnja održana u zadarskoj zračnoj luci prikazana je spremnost snaga za ovogodišnju protupožarnu sezoni. Gašenjem požara otvorenog prostora i spašavanjem iz vatrenog okruženja, zemaljske i zračne PP snage koje su sudjelovale u vježbi pokazale su profesionalnost, osposobljenost, pripremljenost i učinkovito djelovanje na požarištu. U sklopu vježbe provjere-

no je i koordinirano djelovanje snaga koje sudjeluju u protupožarnoj sezoni, zapovijedanje vatrogasnim snagama na terenu kao i združeno djelovanje snaga angažiranih na požarištu. "Puno vam hvala na opasnom, časnem i važnom poslu koji radite za mali novac. Posao u kojem izlažete svoj život je slabo plaćen i trenutačno ne možemo puno bolje. Čim budemo mogli, prvi ste na redu", kazao je pre-

VJEŽBA PROTUPOŽARNIH SNAGA

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Za PP sezonom 2013. godine u Divuljama će biti ustrojen Centar za koordinaciju, vodenje i gašenje požara (dosadašnje Operativno vatrogasno zapovjedništvo-Divulje) u čijem će sastavu uz dječatnike DUZS-a biti i koordinator HRZ-a i PZO-a.

ODRŽANA VJEŽBA "BAKLJA 13"

U Simulacijskom središtu (SIMS) Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" na Črnomercu je 8. i 9. svibnja održana računalno potpomognuta vježba "Baklja 13", čiji je nositelj bila Državna uprava za zaštitu i spašavanje (DUZS) dok je OSRH-SIMS sudjelovao u provedbi i potpori vježbe. Cilj je bilo uvježbavanje vatrogasne zapovjedne strukture tijekom gašenja šumskih požara, a vodili su je Mladen Vinković (DUZS) i pukovnik Radovan Palmović (SIMS).

Bio je to za pripadnike DUZS-a prvi obučni događaj takvog tipa, a "Baklja 13" kao potvrda kontinuirane i značajne suradnje OSRH s civilnim institucijama RH pružila je, na pragu nove protupožarne sezone, sudionicima vježbu priliku za podizanje razine

Foto: Tomislav BRANDT

spremnosti i uvježbavanje složenih aktivnosti koje će se provoditi u stvarnim uvjetima, na terenu, i u suradnji s drugim civilnim strukturama. "Baklja 13" je prva vježba gašenja požara koja je izvedena na simulacijskom sustavu JCATS, i za pripadnike SIMS-a bila je to prilika za uvježbavanje rada i obuku novih dječatnika na sustavu JCATS kao i podizanje i uvježbavanje sposobnosti planiranja.

L.PULJIZEVIĆ

Kotromanović, ministar unutarnjih poslova Ranko Ostojić, ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje Jadran Perinić, zamjenik načelnika GS OSRH-a kontraadmiral Ante Urlić i drugi civilni i vojni dužnosnici. Ravnatelj DUZS-a Perinić je istaknuo kako požara nažalost ima sve više te je nužno neprekidno uvježbavati. "Mislim da smo i ovom vježbom pokazali kako različite snage, počevši od OSRH-a, snaga koje imamo u jedinicama lokalne i područne samouprave zaključno s nacionalnom razinom doista mogu skladno djelovati i odoljeti najvećim izazovima. Svi mi ovdje zajedno dajemo sigurnost, a svi vi koji radite na terenu tome dajete dodatnu vrijednost."

Vježbu je uz suorganizatora Ministarstvo obrane, organizirala Državna uprava za zaštitu i spašavanje, a u njoj su uz vatrogasne postrojbe sudjelovale i snage HRZ-a i PZO-a i to kanaderi, Air Tractori i transportni helikopter Mi8 čiji je angažman najčešće nezaobilazan u gašenju šumskih i požara otvorenih prostora. Inače OSRH će u PP sezoni 2013. sudjelovati s 231 pripadnikom. U skladu s Operativnim planom (OPLAN) angažiranja OSRH u gašenju šumskih požara u ovogodišnjoj PP sezoni, PP NOS OSRH od 1. je svibnja stavljen pod operativni nadzor Zapovjedno-operativnog središta GS OSRH-a.

Zadaće PP NOS OSRH su brojne i kreću se u rasponu od pružanja pomoći i potpore vatrogasnim postrojbama u gašenju šumskih požara i požara otvorenog prostora iz zraka i sa zemlje, prevoženja i potpore gasiteljima, evakuacije i opskrbe ugroženog stanovništva, pa do potraga i spašavanja i druge. ■

"LJETO 2013"

VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

DRUGI DIO VJEŽBE SPREMNOST-13 ODNOSIO SE NA NACIONALNU CERTIFIKACIJU DEKLARIRANE POSTROJBE ZA NRF SNAGE. U PRVOM JE PLANU PROVJERA TAKTIKA, TEHNIKA I PROCEDURA SATNIJE KOJA MORA PRIKAZATI SVOJE SPOSOBNOSTI U DOSEGNUTOM STUPNJU UVJEŽBANOSTI, DA BI UOPĆE UŠLA U BAZEN TIH SNAGA...

NACIONALNO OCJENJ

UJVANJE ZA NRF

Nakon završetka taktičke vježbe s bojnim gađanjem na vojnom poligonu HKoV-a "Eugen Kvaternik" nastavljen je drugi dio vježbe Spremnost-13 koji se odnosio na nacionalnu certifikaciju deklarirane postrojbe za NRF snage.

Kratki presjek intenzivnog tjedna dao nam je direktor vježbe, načelnik Stožera Gardijske motorizirane brigade brigadir Tihomir Kundid koji je pojasnio kako prvi i drugi dio vježbe nemaju velikih poveznica. Prvi dio se odnosio isključivo na taktičku vježbu s bojnim gađanjem, koje su provele manevarske postrojbe s elementima topničke paljbe potpore i glavni je cilj bio prikaz uvježbanosti i sposobnosti postrojbi u provedbi borbenih djelovanja. Drugi se dio odnosi na nacionalnu certifikaciju deklarirane postrojbe za NRF snage. U prvom je planu provjera taktika, tehnika i procedura satnije koja mora demonstrirati svoje sposobnosti u dosegnutom stupnju uvježbanosti, da bi uopće ušla u bazu tih snaga. "Prva je vježba bila daleko kompleksnija, jer smo imali više rodova i postrojbi, te je sve trebalo ukomponirati u jednu cjelinu. Svi su postavljeni ciljevi bili ispunjeni i više sam nego zadovoljan", zaključio je brigadir Kundid.

U drugom je dijelu glavnu ulogu od Gromova preuzeala bojna Tigrovi Gardijske motorizirane brigade, konkretno njihova 2. mehanizirana satnija. Od 8. do 11. svibnja satnija je za NRF ocenjivana po NATO-ovu sustavu CREVAL.

Na poligonu smo razgovarali s voditeljem ocenjivačkog tima HKoV-a, pukovnikom Karlošem Krešićem. Uz njih su vježbu pratili i predstavnici HKoV-a i Glavnog stožera OSRH, kao i Nadzorni tim Inspektorata obrane. Prvoga dana na poligonu Tigrovi su ocenjivani in barracks, dakle, u bazi, navodi Krešić. Na dan dolaska naše ekipe počeo je

U drugom je dijelu glavnu ulogu od Gromova preuzeala bojna Tigrovi Gardijske motorizirane brigade, konkretno njihova 2. mehanizirana satnija. Od 8. do 11. svibnja satnija je za NRF ocenjivana po NATO-ovu sustavu CREVAL

dvodnevni in fields (terenski) dio. Za posljednji dan predviđena je prva raščlamba. Za NRF postoje dodatni zahtjevi ocenjivanja, što ga čini zahtjevnijim od nekih dosad primjenjivanih, od primjerice onog koji se rabi za postrojbe koje sudjeluju u Borbenim skupinama EU (EUBG). To znači i teži posao za ocenjivače. Tigrove iz 2. satnije nalazimo u očekujućem području. Onde su, izvan ceste, u makiji zamaskirali svoje Patrije i čekaju početak prve faze napadne operacije na objekt Bull (Bik) u taktičkom polju Centar. Zamaskirana lica vrlo su ozbiljna. Čeka ih suprotna strana, tzv. Crveni. Pripreme satnije traju još od početka 2012., kaže nam njezin zapovjednik, natporučnik Ivan Debak i počele su od pojedinačnih zadaća. Usljedile su zadaće desetine i voda, integracija BOV-ova, borbeno-usredotočena obuka,

Domagoj VLAHOVIĆ,
snimio Tomislav BRANDT

obuka za operacije potpore miru... Mnogo im znače iskustva kolega, Tigrove iz Prve satnije, koji su kao postrojba već prošli slične vježbe. Uskoro kreću u akciju i vježba Spremnost-13 opet dobiva na dinamici: čuje se pucnjava, bruje motori vozila, a i Pilatusa, koji nadljeće bojno polje i simulira vatrenu potporu Tigrovima... Uz ocenjivače, sve iz prve ruke promatraju i "target controlleri", vojnici koji su spona između ocenjivača i postrojbi, koordiniraju i usmjeravaju scenarij i zamisljene događaje. Akcija traje više od sat vremena, a scenarij uključuje i neizbjegnu medicinsku evakuaciju, no ovaj put kopnenim putem. Tigrovi se vraćaju i živo komentiraju akciju. Odmor će biti kratak, već su večernji sati, a približava se zadnji dio ocenjivanja koji se odnosi na operacije stabilnosti.

S raščlambom je 11. svibnja završila i Spremnost-13. Organizacija je bila kompleksna, rekao je brigadir Kundid. Bio je potreban kompletan planski proces, od inicijalne, preko glavne, do finalne planske konferencije. "Kroz dokument koji definira provedbu integrirali smo obje vježbe u jednu, s time da su se postupci uvježbavanja, organizacije, pripreme i provedbe vježbe ipak razlikovali", napominje brigadir.

Nameće se zaključak da je Spremnost-13 jedan od najvećih vježbovanih događaja za HKoV u ovoj godini. Slijede Hrvatski ponos 13/2 u srpnju, te Udar 2013 u rujnu, vježbe koje će također imati visok stupanj značenja, intenzivnosti i akcije. ■

PROTUPOŽARNA ESKADRILA 93. ZB

U PROTUPOŽARNU SEZONU

U PROTUPOŽARNOJ ESKADRILI 93. ZRAKOPLOVNE BAZE HRZ-a I PZO-a U VOJARNI "ZEMUNIK" USPJEŠNO SU PROVEDENI ISPITNI LETOVI PILOTA NA AVIONIMA CANADAIR CL-415 I AIR TRACTOR AT-802 A/F. TAKO SU TROJICA PILOTA ISPITNIM LETOM ZAVRŠILI CIKLUS OBUBE PRVOG RAZDJELA LETENJA NA CANADAIRU CL-415 DOK JE JEDAN PILOT NA AIR TRACTORU AT-802 A/F IZVEO PRVO SAMOSTALNO ISPUŠTANJE "VODENE BOMBE" NA CILJEVE NA ZEMLJI. PILOTIMA SLIJEDI OBUKA PO NOVIM RAZDJELIMA LETENJA ČIME SE OSIGURAVA NEOPHODAN KADAR ZA PROTUPOŽARNE AVIONE ZA ZADAĆE GAŠENJA POŽARA IZ ZRAKA...

Protupožarna eskadrila 93. zb Zemunik ovogodišnju PP sezonu dočekuje s novim snagama. Piloti natporučnici Ante Vranjić i Igor Mindoljević i poručnik Ivan Dukić na preobuci su za kopilot kanadera dok će satnik Kristijan Bilić biti novi pilot Air Tractora. Obuka koju HRZ provodi s pilotima kanadera i Air Tractora pokazala se izuzetno dobrom i to u svjetskim razmjerima. Znači to da su u PP eskadrili iskusni nastavniči leterija, ali i da učenici nisu ništa manje dobri.

Natporučnici Vranjić, Mindoljević i poručnik Dukić do sada su, rekli su nam, najmlađi piloti na preobuci u Protupožarnoj eskadrili. No samo po godinama, ne i po dosadašnjem pilotskom iskustvu.

Sva su trojica piloti Pilatusa i nastavnici letenja. Iza sebe imaju od 700 do 800 sati naleta, a odluku da lete na kanaderima donijeli su sami. Znaju da ih čeka "opaki" posao. Biti pilot kanadera nije lak posao. Jedino odlučna i motivirana osoba može uspješno izvoditi tako zahtjevne zadaće.

Za Antu i Igora je to izazov i još jedan korak u karijeri. Za Ivana želja od kad se odlučio za poziv pilota. Znaju da nemaju ljeta, da se dosta radi ali samim time što su došli dobrovoljno sve su rekli. Doista. Sjedenje u avionu po sedam i više sati, udarci valova, visoke temperature, dim, vjetar, dalekovodi, slaba vidljivost,... svega toga svjesni su naši piloti. Ali to im je, kažu, posao.

Piloti natporučnici Ante Vranjić, Igor Mindoljević i poručnik Ivan Dukić na preobuci su za kopilote kanadera dok će satnik Kristijan Bilić biti novi pilot Air Tractora

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

ONU S NOVIM

Obukom su zadovoljni. Podijeljena je u nekoliko razdjela. Nakon temeljne obuke, slijedilo je instrumentalno letenje, pa letenje noću, a onda voda. Za kraj ih čeka let na požarištu. Tijekom obuke stavljuju se u najrazličitije situacije da se vidi kako reagiraju kad primjerice otkaže jedan od motora. Dukić pojašnjava kako moraju proći 85 sati naleta od čega 30 sati na vodi i 30 sati na požarištu da bi dobili zvanje kopilota. Za sada su, do prvih okršaja s vatrom na stvarnim požarištima, kopiloti pravni.

Iako iza sebe imaju sate i sate naleta na Pilatusu kažu da je jedino zajedničko tom avionu i kanaderu da se kreću kroz zrak. Kanader je dvomotorni avion,

poprilično velik, ne baš malog aerodinamičkog profila, težak 20 tona, slijeće na vodu... dok je Pilatus brz, okretan... "Upravo nam je u procesu prilagodbe na novu letjelicu jedna od zadaća bila", pojašnjava Vranjić, "izbaciti naučene stvari s prethodnog aviona. Ovdje je princip sasvim drukčiji. U Pilatusu sami o sve mu odlučujete. Kanader ima višečlanu posadu i morate se naviknuti na to da su poslovi podijeljeni". Kapetan, kopilot i letač tehničar. Bez jednog od njih ekipa ne može poletjeti.

Iako su od nastavnika i kolega dobili mnogo informacija i korisnih savjeta ništa ne žele komentirati dok se sami ne upoznaju sa svim segmentima leta. I dok su budući kopiloti iz jedne eska-

SNAGAMA

drile prešli u drugu, satnik Bilić koji je na preobuci za pilota Air Tractora, ponovno se, kaže, vraća u kabinu. Ovaj pilot Pilatusa zadnjih je godina radio u Zapovjedništvu HRZ-a i PZO-a u Odjelu za operativne poslove. Iako je neko vrijeme radio uredski posao redovito je održavao trenažu tako da problema nije bilo. No trebalo je ipak svladati manevre Air Tractorom koji se dosta razlikuje od Pilatusa. "Air Tractor je", kaže, "radni avion", manji je raspon brzina djelovanja, zahtjevniji je jer ima sustav za rad s vodom, drukčiji mu je stajni trap tako da je specifično slijetanje." Već je odradio samostalni let i letove s vodom na Air Tractoru AT 802F dvosjedu. No onaj najzahtjevniji dio obuke, let na stvarnom požaru, tek mu predstoji. Tek kad uspješno prođe obuku od 20 sati ili 100-tinjak bacanja vode na požarište moći će dvosjed zamijeniti jednosjedom na kotačima.

Mnogo im znači i to što su u Eskadrili dobro primljeni. Nastavnici su im kažu dobri, pravi kolege ali i autoritativni, profesionalni, strpljivi, dobri metodičari. Kakva ih protupožarna sezona očekuje nezahvalno je prognozirati, no najvažnije je da im motivacije i znanja za posao koji ih očekuje ne nedostaje. ■

ČASNIČKI NAMJESNIK MIHAEL BRINDZEJ

Brindzej se maloljetan uključio u obranu svojega Vukovara, a u ožujku 1992. postao je pripadnik OSRH. Uzor u vojničkoj karijeri mu je pokojni otac Nikola, hrvatski branitelj zarobljen i ubijen 18. studenoga u Vukovaru, kojemu je posthumno dodijeljen čin časničkog namjesnika. Ostanak u vojski za Brindzeja je bio logičan odabir. "Odrastao sam u Oružanim snagama", kaže. Rano je dobio prvi dočasnicički čin, bio je u 162. brigadi, zapovjednik desetine i instruktor u Dočasnicičkoj školi u Jastrebarskom, a prošao je i padobransku te snajpersku obuku u Šepurinama. Završio je sve razine dočasnicičke izobrazbe i više je puta bio najbolji polaznik ili pohvaljivan.

Po zanimanju je viši sportski trener. Danas je u Kadetskoj bojni gdje je zanimljivo raditi s mladima iz cijele Hrvatske. "Obučavanje drugih nije samo moja zadaća, nego misija. Kad god steknem nova znanja, želim ih podijeliti s drugima. Ponošan sam i sretan što dolazi generacija kojoj ćemo, kad danas-sutra odemo u mirovinu, bez problema moći povjeriti sustav".

Čestitajući razvodniku Stjepanu Ivančiću i časničkom namjesniku Michaelu Brindzeju načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić zahvalio im je što su svojim radom, trudom i marljivošću pokazali kakav treba biti hrvatski vojnik i dočasnik. "Znam da ste s pravom predloženi i ponosim se vama!"

RAZVODNIK STJEPAN IVANČIĆ NAJBOLJI VOJNIK

Izbor dočasnika i vojnika mjeseca s travnjem je prvi put donio pobjedu dvjema velikim ustrobenim cjelinama: Hrvatskom vojnom učilištu te Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani. Časnički namjesnik Mihail Brindzej prvi je dočasnik Kadetske bojne u Časničkoj školi Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski", a razvodnik Stjepan Ivančić je vojni policajac u Vodu Vojne policije Zapovjedne satnije HRZ-a i PZO-a.

UVIJEK ZA PRIMJER

Časnički namjesnik Brindzej uz svoje propisane dužnosti prvog dočasnika redovito preuzima i brojne druge zadaće ne samo povezane s Kadetskom bojnom, nego i s cijelim HVU-om. Svojim vojničkim izgledom i ponašanjem uvijek je primjer, pozitivno utječe na kadete i ostale pripadnike HVU-a te pred sve djelatnike postavlja visoke radne, etičke

i moralne standarde. Njegova svestranost i spremnost da čini i više no što se od njega traži opet su potvrđene u travnju. Tijekom prošlog mjeseca je samoinicijativno započeo izradu nastavno-promotivnog videomaterijala o provedbi Zimskog kampa 2 kadeta Oružanih snaga RH na kojem je u ožujku aktivno sudjelovao u Delnicama. Videomaterijal služi u pripremi budućih naraštaja kadeta za provedbu kampa te za promociju projekta Kadet po školama u RH. Nadalje aktivno je sudjelovao u pripremi za provedbu Izobrazbe za razvoj vođa, kao i u pripremi i provedbi funkcionalne obuke Dočasnicičkog lanca potpore HVU. U suradnji sa Središtem za izdavaštvo i multimediju Dekanata Hrvatskog vojnog učilišta snima nastavni film za VHS. Zanimljivo je i što je dao doprinos pripremi HVU-ovog tima natjecatelja za Najspremnijeg pripadnika OSRH. Rezultati su više no očiti: najbolji

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Josip KOPI

RAZVODNIK STJEPAN IVANČIĆ

Već na prvi pogled razvodnik Ivančić ostavlja dojam ozbiljnog i nadasve savjesnog vojnog policijaca. Prošavši ročnički staž u Vojnoj policiji, rođeni Sinjanin je 1999. ostao u istom rodu vojske kao profesionalni vojnik. Tu je i danas. "Sudio mi se baš taj posao, nikada nisam niti pomislio ni na što drugo", kategoričan je razvodnik. Inače, najviše voli biti na terenu, na poprištima vojnih vježbi. Rado pomaže kolegama u bilo kojoj prilici, a nepopustljiv je prema samom sebi kad je u pitanju vojničko držanje, ponašanje i vještine. "To treba biti uhodano", kaže, ali ne smatra da vojni policijaci moraju biti strogi. "Treba samo normalno razmišljati, držati se propisa i sve je jednostavno". Jednostavne su i njegove buduće ambicije, "Želim raditi svoj posao u Vojnoj policiji i kontinuirano se usavršavati".

I ČASNIČKI NAMJESNIK MIHAEL BRINDZEJ K I DOČASNIK TRAVNJA

predstavnici Učilišta su u Delnicama zauzeli treće i četvrtu mjesto!

VISOKA RAZINA PROFESIONALNOSTI

Razvodnik Ivančić tijekom izvršavanja vojnopolijskih zadatača stalno iskazuje volju i želju za usavršavanjem i potpunim upoznavanjem vojnopolijskih zadatača. Kontinuirano su vidljivi njegovi rezultati rada, korektan odnos prema kolegama i spremnost za pružanje pomoći. Redovito teži razvoju znanja i vještina proučavajući nove naputke i zakone koji reguliraju pravila službe. Uspješno je završio tečaj prometne policije i seminar o zloporabi opojnih droga u cestovnom prometu u Ministarstvu unutarnjih poslova na Policijskoj akademiji. Radom u ophodnji svakodnevno pruža informacije i stručnu pomoć. Tijekom

travnja je ponovno pokazao sve svoje kvalitete i visoku razinu profesionalnosti. Uz zadaće u dežurnoj autoophodnji, dva je puta bio angažiran za potrebe vojne vježbe ŠTIT 13. Dodatnim radom je popravio i poboljšao tehničko stanje vojnopolijske opreme pa je time pridonio tehničkoj ispravnosti sredstva. Načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general-pukovnik Drago Lovrić srdačno je čestitao razvodniku Ivančiću i časničkom namjesniku Brindzeju. Zahvalio im je što su svojim radom, trudom i marljivošću pokazali kakav treba biti hrvatski vojnik i dočasnici. "Znam da ste s pravom predloženi i ponosim se vama!" rekao je general Lovrić naglasivši da vojnici svoj posao rade vođeni višim ciljevima i idealima. "Vojska bez idealala ne postoji," zaključio je načelnik GS OSRH. ■

Načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić srdačno je čestitao razvodniku Ivančiću i časničkom namjesniku Brindzeju

93. ZRAKOPLOVNA BAZA HRZ I PZO

U vojarni "Zemunik" uspješno je završio 4. tečaj zajedničke obuke hrvatskih, čeških i mađarskih savjetodavnih zrakoplovnih timova u sklopu kojeg se multinacionalne posade helikoptera obučavaju za mentoriranje pripadnika Afganistanskog ratnog zrakoplovstva za samostalno djelovanje

**ZAVRŠILA
ZAJEDNIČKA**

Tijekom protekla četiri obučna ciklusa obučeno je ukupno 130 pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja češkog, mađarskog i hrvatskog ratnog zrakoplovstva

Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN

Obuka je ozbiljna, zadaće odražavaju realnost Afganistana, a svaki novi obučni ciklus nadopunjuje se iskustvima iz područja operacija

OBUKA

zadaće odražavaju realnost Afganistana, a svaki novi obučni ciklus nadopunjuje se iskustvima iz područja operacija, pojašnjava pukovnik Križanec. U Ostravi se radi na simulatoru tako da posade na letačke aktivnosti, koje su stupnjevane prema težini i zahtjevnosti, dolaze dobro uigrane i uvježbane. Svi segmenti letačke obuke provode u realnom vremenu i simuliraju se taktički uvjeti u kojima se zadaća provodi (izvanredne situacije zbog djelovanja neprijatelja, koordinacija s borbenim helikopterom, gubitak helikoptera iz formacije, ubacivanje i izvlačenje spe-

cialnih snaga s nepristupačnog terena, slijetanje u otežanim uvjetima, letenje na visinama većim od 1500 metara, sposobnost bočnih strijelaca za odgovor na prijetnju i zaštitu helikoptera i posade i sl.). Bojno gađanje ciljeva na zemlji iz zraka strojnicom M 84 provodi se na poligonu Crvena zemlja kod Knina, dok je Velebit idealan za uvježvanje letenja na većim visinama i slijetanje na nepristupačna područja. Istodobno se radi s tri helikoptera i to dva naša Mi171Sh i borbenim helikopterom češkog zrakoplovstva Mi24-HIND koji je u ulozi borbene pratištine prilikom uvježbavanja letenja u taktičkim uvjetima. Iako za posao kojim se bave obuke nikad dosta, prema riječima pukovnika Križanca ovaj tečaj izuzetno podiže razinu spremnosti pilota i tehničkog osoblja koji odlaze mentorirati prijednike Afganistanskog ratnog zrako-

plovstva. Inače tijekom protekla četiri obučna ciklusa obučeno je ukupno 130 pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja češkog, mađarskog i hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Podsjetimo i da su tečaj zajednički osmisili hrvatski i češki timovi uz savjetodavnu potporu europskog zapovjedništva snaga za specijalne namjene SAD-a (SOCEUR) pa je kao takav prihvaćen i uvršten kao dio projekta unutar NATO inicijative Pametne obrane, odnosno Smart Defense. Sljedeći obučni ciklus održavat će se tijekom rujna i listopada. ■

Kompletna se vježba provodi u skladu s NATO sustavom, što znači da su u pripremi i provedbi vježbe primijenjene ne samo NATO doktrine, nego i svi drugi elementi koje je propisao NATO

VOJARNA "PETAR ZRINSKI"

VJEŽBA CAX POSTALA JE PREPOZNATLJIVA NE SAMO MEĐU SUDIONICIMA, POLAZNICIMA I NASTAVNICIMA, NEGO I NA RAZINI OSRH TE DIJELU CIVILNIH ORGANIZACIJA. CILJ JOJ JE OSPOBLJAVANJE POLAZNIKA ŠKOLA HVU-A ZA SUDJELOVANJE U PRIPREMI I PROVEDBI OPERACIJA STRATEGIJSKE, OPERATIVNE I TAKTIČKE RAZINE NA NACIONALNOJ I MEĐUNARODNOJ RAZINI, NA ZAPOVJEDNIM I STOŽERNIM DUŽNOSTIMA...

RAČUNALNO PODRŽANA VJEŽBA

CAX 13

Od 20. do 24. svibnja u Simulacijskom središtu ZOD-a HKoV-a i prostorima HVU održana je tradicionalna računalno podržana vježba HVU CAX 13. Njezin je primarni cilj osposobljavanje polaznika škola HVU-a za sudjelovanje u pripremi i provedbi operacija strategijske, operativne i taktičke razine na nacionalnoj i međunarodnoj razini, na zapovjednim i stožernim dužnostima. No vježba ima i širi kontekst, posebno kad je riječ o njezinu značenju za Hrvatsko vojno učilište, a time i cijelokupni sustav izobrazbe i obuke u OSRH.

Vježba CAX je postala prepoznatljiva ne samo među sudionicima, polaznicima

i nastavnicima, nego i na razini OSRH te dijelu civilnih organizacija. Prije dvije godine uvrštena je i u Plan vježbi na razini GSOSRH. Prema sadašnjem konceptu vježba CAX se provodi od 2009., a taj se koncept od dotad "uhodanog" koncepta razlikuje po tome što su sve bitne uloge u vježbi preuzeli nastavnici i djelatnici HVU, dok su do tada sve te uloge provodili djelatnici Simulacijskog središta. Ono što je posebnost CAX-a jest činjenica da takve vježbe (izvan RH) provode institucije koje imaju mnogo veću potporu za pripremu i provedbu, jer je riječ o složenoj vježbi u koju su uključene četiri razine izobrazbe.

KORIST ZA NASTAVNIKE, POLAZNIKE I HVU

Uz razvijanje novih kompetencija i načina rada, te usvajanje novih i suvremenih metoda u procesu izobrazbe, nastavnici dobivaju jasan i praktičan način na koji mogu i praktično provjeriti znanja koja su u nastavnom planu i programu polaznici trebali usvojiti.

Sve funkcije u vježbi, od glavnih, zapovjednika vježbe, direktora vježbe, čelnika I/K tima, čelnika tima za scenarij i MEL/MIL, čelnika tima "igraca uloga", čelnika tima "radnih stanica".... pa do provedbenih... preuzeli su nastavnici i djelatnici HVU-a. Dakle, HVU je zasad jedina ustrojbena cjelina u OSRH koja osloncem na vlastite kadrove priprema i provodi vježbu, gdje je mjesto i uloga SimS-a postavljena sukladno primarnim obvezama SimS-a. Čelnik EXEVAL tima (vrednovanje vježbe) je, naravno, uvijek netko iz Glavne inspekcije ili GS OSRH. Što se tiče polaznika, oni na prak-

Vježba CAX 2013 službeno je otvorena 20. svibnja u Časnicičkom domu vojarne "Petar Zrinski". Kratki uvod o pojedinostima CAX-a 2013 iznio je direktor vježbe brigadir Miro Čolić. Početak vježbe odobrio je rjezin zapovjednik, brigadni general Slaven Zdilar. Obrativši se sudionicima general je naglasio da je CAX 2013, uz diplomske radove kruna završetka školovanja na HVU. Nadalje to je i dobra priprema za buduće dužnosti te suvremene izazove u Republici Hrvatskoj i izvan nje, a u širem kontekstu korisna je za razvoj civilno-vojnih odnosa. Vježba službeno završava 24. svibnja.

Pripremio Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

EKSPANZIJA RAČUNALNIH SIMULACIJA

tičnom primjeru u realnom i izazovnom okružju, na scenariju koji je nastao i na temelju iskustava iz sudjelovanja pripadnika OSRH u CRO/PSO u NATO ili drugim operacijama, mogu uvježbavati rad u različitim stožernim i zapovjednim ulogama, rad u multinacionalnom okružju, proces donošenja odluka, itd. Što se tiče HVU-a kao institucije, vježba sigurno pridonosi projektu implementacije sustava informatičkih mreža. Na njemu HVU već nekoliko godina intenzivno radi. Investicije u te mreže već su se danas višestruko isplatile. U samoj vježbi uz uporabu mreža i sustava ILIAS bitno je ubrzan protok informacija, svim polaznicima škola koji su smješteni u vojarni "Petar Zrinski" osiguran je 24-satni pristup sadržajima iz vježbe sukladno njihovim ulogama. Kao primjer uštede vrijedi spomenuti da se nakon "stavljanja vježbe" na sustav ILIAS potrošnja papira u vježbi smanjila za više od 60 %.

OVOGODIŠNJI NOVITETI

Na vježbi CAX 13 napravljeni su bitni koraci naprijed u pripremi i provedbi. To se primarno odnosi na sudjelovanje nekoliko civilnih institucija, naprimjer DUZS-a, veleučilišta VERN.. Nadalje pripremljena je potpuno nova "podloga" (teren) na kojem je provedena vježba. U suradnji HVU-a s djelatnicima SimS-a uspješno je implementirana u sustav JCATS (Simulacijski sustav na kojem se provodi vježba). Ta "podloga" je mnogo kvalitetnija za pripremu i provedbu vježbe nego što je to bio slučaj do sada, dakle riječ je o potpuno virtualnom prostoru koji je kreiran "ad hoc" za vježbu.

Osim toga struktura obučnih skupina još je bolje prilagođena realnosti pa su ove godine, uz CJTF i stožer brigade, u vježbi sudjelovala i dva stožera bojni a ne kao dosad jedan, te je svaki od njih imao svoje "radne stanice". Putem sustava ILIAS svi sudionici vježbe trebali su završiti on-line tečaj CAX.

Vježba ima utjecaj i na završnu ocjenu polaznika, pogotovo na predmete koji su sadržajno više povezani s vježbom, i gdje je vježba u većoj mjeri provjera stecenih znanja iz tih predmeta. Međutim treba naglasiti da to zasad nije bilo potrebno izraziti u nekim konkretnim postotcima.

Zadaća je predmetnog nastavnika prosvuditi, uzimajući u obzir sve parametre, u kolikoj će mjeri sudjelovanje u pripremi i provedbi vježbe, utjecati na završnu ocjenu polaznika u nekom predmetu. Na temelju dosadašnjih informacija iz službenih raščlambi, ali i dodatnim razgovorima s onima koji su završili izobrazbu prije godinu ili dvije, ocjene vježbe su vrlo pozitivne i u pravilu se predlaže više ovakvih i sličnih vježbi. Ako promatramo vježbu CAX, možemo reći da je ona već na neki način "izšla van iz vojarne" jer su u nekoliko navrata u njoj sudjelovali i civili. Međutim ove je godine zanimanje za sudjelovanje veće nego dosad. Intencija HVU-a je, a što je i sukladno i svim konceptima pripreme i provedbe ovakvih vježbi, povećati broj civilnih sudionika. Međutim treba ponoviti činjenicu da treba stalno raditi prije svega na podizanju kvalitete, a tek onda kvantitete vježbe, a to podrazumijeva i stručno sudjelovanje civilnih predstavnika u vježbi. To sve je i u skladu s NATO sveobuhvatnim pristupom planiranja i provedbi operacija. Osim toga za vježbu su pokazali zanimanje i predstavnici NATO-a te nekih srodnih vojnih učilišta npr. talijanska Ratna škola. Pretpostavlja se da će iduće godine na vježbu biti pozvani i sudionici izvan RH.

POTPORA SIMULACIJSKOG SREDIŠTA

Predstavnici SimS-a na kvalitetan i profesionalan način odraduju sve obveze iz svog dijela posla. Imajući u vidu da imaju veliko iskustvo u pripremama i

vježbe uz uporabu računalnih simulacija su sada već nezaobilazna stvarnost svih elemenata, kako izobrazbe tako i obuke ne samo u vojsci. HVU je davno prepoznao njihovo značenje i one su na primjeru način uvedene na Učilište. A ono što je također vrlo bitno, svake se godine povećava broj nastavnika oспособljenih za uporabu računalnih simulacija u potpori izobrazbe. Iako ne treba zaboraviti sve ostale vrste vježbi koje Učilište provodi, činjenica jest da se one uz uporabu računalnih simulacija najbrže razvijaju i usavršavaju i takav će se trend zadržati. Gledajući aktualnu transformaciju nastavnih planova i programa, vježba CAX sigurno neće biti jedina vježba na HVU koja se provodi uz uporabu i potporu računalnih simulacija.

Na Ratnoj školi u sklopu predmeta Vojna strategija i operacije, već se nekoliko godina provodi vježba na temu Krizni menadžment bez uporabe simulacija. Kako bi vježba postala što realnijom tijekom dvije godine, dvaput je održan okrugli stol na temu Kriznog menadžmenta, u kojem su sudjelovali predstavnici svih najznačajnijih tijela odgovornih za Krizno upravljanje u RH. Iduće bi godine vježba trebala biti provedena uz potporu računalnih simulacija. Naravno da je riječ o vrlo velikom i ozbiljnem poslu koji podrazumijeva još kvalitetniju suradnju s civilnim institucijama kako bi vježba bila što vjernija. Vježba se provodi prema konceptu vježbi u NDC (NATO Defence College) ili NATO Vježbe CMX, kojoj je pokrovitelj glavni tajnik NATO-a.

Osim ove vježbe na strateškoj razini, tj. četvrtoj razini izobrazbe, računalne simulacije bit će primjenjene i na drugim razinama izobrazbe, sve do Dočasnica škole. Poznato je da doslovno nema područja vojne izobrazbe i obuke za koje nisu razvijene računalne simulacije, od funkciranja pojedinih dijelova naoružanja i opreme, preko simulacija funkciranja složenih oružnih sustava u pojedinim situacijama na bojištu do simulacijskih sustava koji služe za izobrazbu i uvježbavanje stožera i zapovjednika na strateškoj razini.

SCENARIJ

Scenarij kao i cijela vježba proistječe iz obveza koje je RH preuzela u sklopu NATO-a, a izražene su, prije nekoliko godina znanim Ciljevima snaga, a danas formuliranim u NATO Ciljevima sposobnosti 2013 – Hrvatska (NATO Capability Targets 2013 – Croatia). Za potrebe vježbe na spomenutom virtualnom terenu razvijen je scenarij koji se temelji na: CRO/PSO - Operacije odgovora na krize/Operacije potpore miru. U skladu sa scenarijem za vježbu je razvijena MEL/MIL lista koja je izrađena i na temelju iskustava iz sudjelovanja u MVO.

provedbi ovakvih vježbi provode obuku operatora, sudjeluju u radu dijela timova a pogotovo je bitna tehnička potpora, gdje treba neku zamisao ili koncept u operaciji što realnije "usuglasiti" s mogućnostima simulacijskog sustava. Taj dio posla djelatnici SimS-a odraduju stručno i kvalitetno. Nakon pripreme provode tehničku potporu provedbi vježbe, osiguravanjem funkciranja sustava u svim situacijama. Logično je pretpostaviti da će se u predstojećim preustrojima razgovorati i o mogućnosti da u ustroju HVU-a postoji ustrojbena cjelina kojoj će biti primarna obveza potpora izobrazbe uz uporabu IT tehnologije i računalnih simulacija. ■

DOČASNICI HRŽ I PZO

U nastavku testa o dočasnicima OSRH u ovom broju predstavljamo narednike i nadnarednike. Dočasnici ove razine su iskusni kada raspoređen na odgovornijim dužnostima, a kako sam ističu za posao koji obavljaju potrebna je visoka odgovornost, motiviranost i koncentracija. Uz zahtjevne zadaće na održavanju zrakoplovne tehnike i radarskih sustava njihova je obveza svoje znanje kvalitetno prenijeti na mlađe naraštaje

NAREDNIK ALAN HLUPIĆ
**Bojna zračnog motrenja i navođenja,
Satnija za zrakoplovno-tehničko
održavanje, opskrbu i obuku**

Vojnu karijeru sam počeo u pričuvnom sastavu, a od 1998. sam DVO. U početku sam radio na mjestu radarskog tehničara za radarske sustave P-tipa (konkretno radar P-15), a od 2007. sam na dužnosti logističkog dočasnika-rukovatelja skladišta pričuvnih dijelova radarskog sustava FPS-117. Uz to moje dužnosti obuhvaćaju izradu materijalne dokumentacije i za dio drugih skladišta u bojni ZMIN te povremenu ispomoć kolegama prilikom provedbe redovitih tehničkih pregleda na radarima FPS-117.

Na svom radnom mjestu radim s opremom i pričuvnim dijelovima koji su iznimno vrijedni te zahtijevaju posebnu pozornost prilikom rukovanja, jer bi i najmanja moguća pogreška mogla biti vrlo skupa i teško nadoknadiva. Višegodišnje iskustvo, strpljivost, preciznost te poznavanje engleskog jezika pomažu mi u svakodnevnom poslu.

Za uspješno obavljanje trenutačnih i budućih zadaća koje se postavljaju pred nas potrebno je stalno usavršavanje i stjecanje novih znanja. Tako sam tijekom dosadašnje karijere završio brojne tečajeve u Hrvatskoj (tečaj za operatera 3D radara, tečaj za radarskog tehničara, tečaj za specijalistu za radarske sustave,

tečaj informatike i UNIX-a...) i inozemstvu (tečaj za prvu i drugu razinu održavanja radarskog sustava FPS-117 u SAD-u, NISP System Administrator Course u Belgiji te HRV Orientation Training u Italiji). Želja mi je i u budućnosti ostati na dužnostima vezanim uz radarske uređaje te se i dalje stručno usavršavati i napredovati u toj grani. Biti dočasnik za mene je velika čast, ali i odgovornost, a pripadati Dočasničkom zboru koji predstavlja kralježnicu OSRH vrlo je zahtjevana i plemenita dužnost.

Na kraju bih želio istaknuti da me posebno nadahnjuju moji radni kolege jer imam sreću raditi u postrojbi s ljudima koji su vrhunski stručnjaci u svom zanimanju i uvijek se trudimo postići više, ali i svojim primjerom, zalaganjem i naporom biti uzor mlađim kolegama.

ISKUSNI DOČASNICI ZA ODGOVORNE DUŽNOSTI

NAREDNIK STJEPAN VARGAŠ

91. zrakoplovna baza, Eskadrila višenamjenskih helikoptera

U OSRH radim od siječnja 1997. kao zrakoplovni tehničar specijalnosti ZIM (zrakoplov i motor) za helikopter Mi-8 / Mi-17, a od travnja 2004. obnašam dužnost tehničara letača na helikopteru Mi-8 / Mi-17 (od 2007. i Mi-171SH). O sposobljen sam uz dužnosti tehničara-letača izvršavati i dužnosti održavanja helikoptera u prvom i drugom stupnju održavanja.

Želja za rad na zrakoplovima u mom je životu na visokom mjestu i izvor je visoke motivacije za rad i svakodnevno stručno usavršavanje. Kombinacijom želje za radom na zrakoplovnoj tehničici i vojnog poziva kao dočasnika OS RH motiviran sam i za osobno usavršavanje, kako u OSRH tako i u mirovnim vojnim operacijama pa sam do sada sudjelovao tri puta u mirovnoj operaciji KFOR i jednom u mirovnoj operaciji ISAF u sastavu 5. Air Advisory Team. Svojim radom nastojim uvijek podići razinu obavljanja profesionalnih dužnosti i biti primjer ostalim kolegama te opravdati dosadašnje povjerenje

svojih nadređenih. Dodatni poticaj za rad pružaju mi pohvale i priznanja u OSRH (zapovjednika 94. zb, 91. zb i pohvale MORH-a). Uz to sam cijenjen u svojoj najbližoj radnoj okolini i proglašen najperspektivnijim tehničarom-letačem u EVH. Unatoč zrakoplovnoj nesreći s pretrpljenim težim ozljedama tijekom letačke zadaće u Afganistanu, kada sam iz područja operacije vraćen prije kraja misije uspješno sam se oporavio i nastavio s radom u Eskadrili opravdavajući svojim radom i profesionalnim ponašanjem, nadam se, poželjnog kolegu u posadi i radnom okruženju. Kao dočasnik HRŽ i PZO-a i dalje ću se truditi pridonijeti razvoju OSRH-a i osobnim primjerom svjedočiti o visokoj kvaliteti u OSRH.

NADNAREDNIK MLAĐEN BAČKO

93. zrakoplovna baza, Protupožarna eskadrila

U OSRH se uključujem kao dragovoljac 1. kolovoza 1991. u 112. brigadu na područje Kruševa pod zapovjedništvom 4. gardijske brigade. Nakon pada Kruševa prelazim u 159. brigadu i tu ostajem do njezina gašenja. U akciji Maslenica 23. siječnja 1993. dolazim pod zapovjedništvo današnje 93. zrakoplovne baze Zemunik i sudjelujem u njezinu oslobođanju. Od tога datuma ostajem kao civilni djelatnik na 93. zrakoplovnoj bazi u ulozi vozača i servisera elektroopreme u kuhinji. Godine 1995. prije početka akcije Oluja priključujem se grupi dragovoljaca iz 93. zb Zemunik koji pod zapovjedništvom 7. domobranske pukovnije sudjeluju u VRO Oluja zbog čega sam nositelj medalje Oluja i posebne zahvalnice zapovjednika

7. domobranske pukovnije za izraziti doprinos. Nakon Oluje vraćam se u 93. zb Zemunik redovitim poslovima. Godine 1997. pokreće se prekvalifikacija za zrakoplovne tehničare na ZVU Zemunik na koji se prijavljujem, a nakon završetka raspoređen sam u PPE (protupožarna eskadrila Canadair) gdje radim i danas.

Sada sam u ustrojenom mjestu zrakoplovni tehničar - kontrolor / desetina IRE.

Nakon nekoliko godina rada u PPE također završavam i preobuku za zrakoplovnog tehničara-letača tako da osim što sudjelujem u održavanju zrakoplova član sam i posade u izvršenju letačkih zadaća.

Od kada sam postao zrakoplovni tehničar i došao u PPE glavni motiv mi je bio proširiti i steći znanja o zrakoplovu u čemu sam uspio te volim posao koji radim i jako sam zadovoljan onim što mi se pružilo unutar same postrojbe. Prije svega mislim na razna školovanja koja sam prošao u postrojbi kao i školovanja u inozemstvu (tri puta u Kanadi, jednom u Americi i jednom u Njemačkoj). Sva su školovanja vezana uz tehnička upoznavanja sustava na tipu aviona na kojem radim (CL-215 i CL-415 /Canadair).

Zahvaljujući školovanjima stekao sam veliko iskustvo i znanje o zrakoplovima. To mi omogućava rješavanje i najsloženijih kvarova na zrakoplovu u što kraćem roku i sa što većom sigurnošću.

Za sigurnost u radu sa zrakoplovnom tehnikom potrebna je visoka motiviranost, koncentracija i ljubav prema poslu koji obavljаш. Svoj posao obavljam s ljubavlju jer volim zrakoplovnu tehniku, a osobito elektrosmjer koje me zanima još od djetinjstava. Moja postrojba pružila mi je ono što sam najviše želio u životu, raditi sa sofisticiranom tehnikom, što avion CL-415 definitivno i jest.

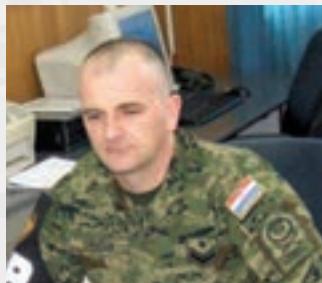
Bez obzira na sve godine i iskustvo provedeno na ovom tipu aviona, usavršavanje je i dalje potrebno jer je svaki novi popravak novo iskustvo i novo znanje. Ljubav i želja za radom na ovom poslu ne smije prestati jer se jedino na taj način može održavati sigurnost rada na visokoj razini, a znamo da je sigurnost u zrakoplovstvu najbitnija.

NADNAREDNIK ROBERT ČANČAR

Vod Vojne policije Zapovjedne satnije Zapovjedništva HRZ i PZO

Sadašnja dužnost mi je zapovjednik 1. desetine, ujedno i prvi dočasnici voda VP. Trenutačno obnašam i dužnost zapovjednika Voda Vojne policije jer je zapovjednik voda u mirovnoj misiji ISAF u Afganistanu. Radim sve poslove iz mjerodavnosti zapovjednika voda što mi i nije teško jer imam potporu ostalih vojnika i dočasnika u vodu.

U OSRH sam od 1991. i puno mi pomaže iskustvo stečeno u Domovinskom ratu, kao i rad u 67. bojni Vojne policije koja se ugasila pa sam svoju karijeru nastavio kao pripadnik 74. bojne VP i voda VP ZS ZHRZ i PZO.

Prvi dočasnici HRZ-a i PZO-a, časnici namjesnik Mario MATELIĆ

Hrvatski Vojnik

broj 422 / 24. svibnja 2013.

23

NADNAREDNIK IVICA FRIŠČIĆ

Bojna zračnog motrenja i navođenja (ZMIN), Satnija za zrakoplovno-tehničko održavanje, opskrbu i obuku na dužnosti prvi dočasnici

Od 1995. godine i mojeg ulaska u OSRH cijela je moja vojna karijera vezana uz Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, odnosno bojnu ZMIN. Dužnost prvog dočasnika satnije obnašam od 2001. godine, a prije toga sam šest godina radio i usavršavao se kao radarski tehničar u navedenoj postrojbi. Trenutačno uz svoje svakodnevne zadaće kao što su prije svega nadzor, planiranje i provedba obuke, pomoći zapovjedniku satnije u svakodnevnom funkciranju postrojbe te ostale dužnosti prvog dočasnika, povremeno i po potrebi održavajući zadaće preventivnog održavanja radarskog sustava FPS 117 u sklopu kvartalnih tehničkih pregleda. Uz temeljnu i višu dočasnicičku izobrazbu tijekom godina završio sam niz raznih funkcionalnih tečajeva od kojih bih svakako spomenuo tečaj za prvu i drugu razinu održavanja radarskog sustava FPS 117 u Lockheed Martin Corp. USA, pripremne tečajeve za mirovne operacije (BPSOC, PSFOC) te nekoliko različitih NATO NCO tečajeva.

Vrlo sam ponosan što sam bio pripadnik 18. HRVCON ISAF kao instruktor u ANA školi Vojne policije gdje sam stekao dragocjena iskustva i znanja u radu s časnicima i dočasnicima iz stranih Oružanih snaga (USA, Velika Britanija, Slovenija, Makedonija, Crna Gora, Albanija) te uspio prenijeti dio znanja i osobnih iskustava na pripadnike ANA-e.

Rad u ovakvoj prije svega primarno-tehničkoj postrojbi u potpunosti me ispunjava, izuzetno je zanimljiv, dinamičan i pruža mogućnosti stalnog učenja, napredovanja i usavršavanja. Isto tako moram napomenuti da mi je raditi u ovakvoj postrojbi izuzetna čast i pravo zadovoljstvo zato što sam okružen prije svega ljudima sa sjajnim ljudskim kvalitetama, istinskim profesionalcima i vrhunskim stručnjacima

što svakodnevno dokazujemo održavanjem najviše razine ispravnosti radarskog sustava FPS 117 diljem teritorija Republike Hrvatske. Motiviranost odnosno želja i potreba za osobnim usavršavanjem, odgovornost prema poslu i tehničici koju održavamo samo su neke od karakteristika koju svaki dočasnici u postrojbi ima stalno pred sobom i to su nam misli vodilje jer samo tako možemo profesionalno i odgovorno izvršavati svoje zadaće i time pridonositi razvoju HRZ i PZO i OSRH.

TDI sam završio davne 1996. godine, a iste godine završavam i napredni tečaj MPRI-DTAP koji mi je puno pomogao u daljnjem radu i usavršavanju kao dočasnika OSRH. Od tečajeva mogu istaknuti Tečaj topografije koji sam završio 2001. u organizaciji ondašnjeg 1. ZP Karlovac na kojem sam također naučio mnogo pozitivnih stvari. U radu sa svojim podređenima puno mi može i to što sam sudjelovao u misijama ISAF (8. kontingent) i UNDOF (7. kontingent). Bivša mi se postrojba nalazila u sastavu pješaštva, a sadašnja je u sastavu HRZ-a i PZO-a. Mogu reći da sam stekao nova iskustva u svojem radu i usavršavanju, te da svaki dočasnici mora svakodnevno raditi na samoudujaci, profesionalnom usavršavanju kao i psihofizičkim sposobnostima. Smatram to nužnim za uspješno provođenje zadaća svih pripadnika OSRH.

Na kraju s ponosom ističem da sam vojnu karijeru započeo kao vojnik, a promaknućem u čin dočasnika dobio odgovornost i obvezu da stečeno znanje i iskustvo (Domovinski rat, pješaštvo, HRZ i PZO, mirovne misije – ISAF, UNDOF, školovanja, tečajevi) kvalitetno prenesem na mlađe naraštaje.

Foto: Tomislav BRANDT

VIJESTI IZ OSRH

Svečana prisega desetog naraštaja dragovoljnih ročnika

Prisega desetog naraštaja vojnika na dragovoljnem služenju vojnog roka održana je 18. svibnja u Središtu za temeljnu obuku Požege, a položilo ju je 385 dragovoljnih ročnika, među kojima je 39 žena. Polaganju

svečane prsege naznačio je zapovjednik HKoV-a general-bojnički pukovnik Dragutin Repinc, ujedno i izaslanik ministra obrane i načelnika GS OSRH kao i drugi predstavnici OSRH, grada Požege i Požeško-slavonske županije, te udruga proisteklih iz Domovinskog rata. Čestitajući dragovoljnim ročnicima na položenoj prsezi general Repinc je istaknuo kako su se današnjom prsegom zavjetovali hrvatskoj domovini baš kao i brojni hrvatski branitelji koji su postajući junacima položili za nju i svoje živote u Domovinskom ratu. Dodao je, da će tijekom osmotredne obuke usvojiti znanja, vještine i sposobnosti koje će biti temelj za one koje se odluče svoj život posvetiti vojnom pozivu. Upoznao je naznačne i kako će ove godine prvi put većina obuke biti provedena na vojnom poligonu "Gašinci", u terenskim uvjetima što bi im trebalo dati uvid u život i rad pripadnika OSRH u realnim uvjetima te stvoriti temelje za kvalitetnu obuku kojom će dostići potrebne standarde obučenosti koji se od njih zahtijevaju. Deseti naraštaj dragovoljnih ročnika sa služenjem dragovoljnog vojnog roka započeo je 2. svibnja. U devet dosadašnjih naraštaja dragovoljnog služenja vojnog roka, program obuke završilo je 2168 dragovoljnih ročnika, od čega je 2125 muškaraca i 259 žena.

OJI

TEČAJ "MEDICINA RONJENJA"

Na Zavodu za pomorsku medicinu u Splitu od 8. do 10. svibnja održan je tečaj "Medicina ronjenja" namijenjen zdravstvenim djelatnicima Ministarstva obrane i OSRH. Cilj tečaja bio je polaznicima pružiti osnovna znanja iz medicine ronjenja, a predavači su bili djelatnici Odjela za pomorskou, podvodnu i hiperbaričnu medicinu ZPM-a pukovnik Hrvoje Stipančević, specijalist medicine rada i pukovnik Pavle Jovović, dr.med. Teme tečaja su bile: Uvod u medicinu ronjenja, Specifične ronilačke bolesti i ozljede, Opća i specifična prva pomoć u ronjenju, te Prevencija ronilačkih nesreća. U sklopu tečaja, a u suradnji sa Središtem za obuku HRM-a, održa-

na je i metodsko-pokazna vježba u kojoj je polaznicima tečaja pokazana ronilačka oprema te osnovni postupci u organizaciji i provedbi ronjenja u OSRH.

OJI

MORH i Đuro Đaković potpisali ugovor vrijedan 112 milijuna kuna

U skladu s opredjeljenjem Republike Hrvatske za nastavkom procesa opremanja Oružanih snaga, ministar obrane Ante Kotromanović i predsjednik Uprave Đuro Đaković Holding Vladimir Kovačević, potpisali su 17. svibnja ugovor o nabavi i opremanju borbenih oklopnih vozila OSRH oružnim stanicama PROTECTOR M151 kalibra 12,7 mm. Vrijednost ugovora je 112 milijuna kuna (bez PDV-a), a Đuro Đaković bi opremljena borbena oklopna vozila trebalo dostaviti tijekom ove i sljedeće godine. Đuro Đaković ima potpisani ugovor o suradnji s norveškom grupacijom Kongsberg o nabavi i montaži oružnih stanica PROTECTOR M151 kalibra 12,7 mm, koja je trenutačno zbog svojih karakteristika i raširenosti u upotrebi globalni lider u tom segmentu, a suradnja dvije tvrtke je dodatno ojačana prošle godine dogovorom o zajedničkom razvoju i komercijalizaciji oružne stanice srednjeg kalibra PROTECTOR Medium Caliber RWS 30 mm. "Nastavak suradnje s Đurom Đakovićem na projektu borbenih oklopnih vozila znači još jedan korak prema ostvarenju vizije razvoja Oružanih snaga u izgradnji i jačanju male, ali moderne i mobilne vojske, s ciljem održavanja dostignutih i podizanja novih sposobnosti. S druge strane, ovo je još jedna potvrda čvrste opredjeljenosti Vlade RH i Ministarstva obrane u kontinuiranom suportiranju domaće obrambene industrije, kao jedne od najpotentnijih izvoznih grana domaćeg gospodarstva. U skladu s time Ministarstvo obrane je pomagalo, pomaže i u budućnosti će pomagati domaćim proizvođačima i izvoznicima", izjavio je ministar Kotromanović. "Ovaj ugovor potvrđuje dugogodišnju uspješnu suradnju Đure Đakovića i MORH-a. Drago nam je da Oružane snage nastavljaju opremanje i modernizaciju postojeće tehnike, oslanjajući se pritom što je više moguće na domaće proizvođače. Dobra suradnja s domaćim obrambenim snagama i kvalitetne referenice stečene na domaćem tržištu preduvjet su za uspjeh proizvođača obrambene tehnike na globalnom tržištu. A Đuro Đaković je potpisivanjem ugovora s finskom Patrijorn i norveškim Kongsbergom o integraciji Kongsbergovih oružnih stanica na vozila AMV 8x8 u pogonima u Slavonskom Brodu te zajedničkom nastupu na globalnom tržištu ušao u malobrojno društvo proizvođača obrambene tehnike najviše svjetske razine. Ovaj ugovor će nam biti još jedna kvalitetna referenca na stranim tržištima, probijajući kojih je prioritet ove uprave", izjavio je Vladimir Kovačević, predsjednik Uprave.

OJI

HRVATSKA I BUGARSKA O KRIZNOM MENADŽMENTU

Hrvatska i Bugarska razmijenile su iskustva iz područja obrambenih reformi i kriznog planiranja na bilateralnim razgovorima održanim 16. svibnja u Sektoru za obrambenu politiku i planiranje MORH-a. Razgovore s bugarskim izaslanstvom predvodio je načelnik Sektora dr. sc. Tomo Radičević. "Bugarska se kao članica NATO-a odlučila za razvoj ekspertiza i afirmaciju znanja", kazao je nakon razgovora Radičević te je kao primjer istaknuo NATO-ov Centar za izvrsnost za upravljanje krizama i odgovore na izvanredne situacije (COE CMDR) koji je Bugarska osnovala u najatraktivnijem području - kriznom menadžmentu. Centar bi u srpnju trebao dobiti službenu NATO akreditaciju, a Bugarska je ponudila pomoći ako se Hrvatska odluči uspostaviti vlastiti centar. Razgovaralo se i o simulacijskoj vojnoj vježbi SEESIM 14 (South Eastern Europe Simulation) koja će se u jesen 2014. godine koordinirati upravo iz Zagreba.

P. KOSTANJŠAK

Foto: Tomislav BRANDT

Gromovi obilježili 22. godišnjicu

Druga gardijska brigada Gromovi 15. je svibnja svečano obilježila 22. godišnjicu svog osnutka, uz prigodni program koji se održao u vojarni "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji. Gromovi su osnovani u svibnju 1991. u vojarni "Trstenik" pokraj Dugog Sela, a u sklopu preustroja Oružanih snaga brigada je 2008. ukomponirana u sastav novostvorene Gardijske motorizirane brigade.

Pukovnik Dražen Sebastian, zapovjednik 2. mehanizirane bojne Gromovi, pred okupljenima je naglasio da njegove postrojbe danas predstavljaju spoj iskustva i mladosti, što se pokazalo dobitnom kombinacijom kad je Hrvatska bila na pragu ulaska u NATO. "188 naših pripadnika jednom je ili više puta sudjelovalo u međunarodnim vojnim operacijama - u sklopu UNDOF-a na Golanu i ISAF-a u Afganistanu", rekao je pukovnik te dodaо da su upravo njihove zelene beretke, prepoznatljiva oznaka Gromova, jamstvo da će svoje zadatke odraditi profesionalno. Zapovjednik je također istaknuo kako žrtve, 208 poginulih i 1200 ranjenih Gromova nikada neće biti zaboravljene.

"Budite ponosni na sebe, svoj rad i rezultate te na postrojbu kojoj pripadate", poručio je Gromovima brigadir Tihomir Kundid, načelnik Stožera Gardijske motorizirane brigade. Podsjetio je također vojnike da su pred njima nove zadaće u skladu s izazovima novog doba pa je stoga vrhunska obučenost i uvježbanost njihova glavna obveza. Na svečanom su obilježavanju, uz sadašnje i bivše pripadnike postrojbe, bili gradonačelnik Petrinje Željko Nenadić, predstavnici policije te roditelji poginulog pukovnika Matanovića po kojem je vojarna dobila ime. Najzaslužnijim pripadnicima postrojbe tom su prigodom dodijeljene nagrade, pohvale i promaknuća. Nakon služene mise u kapeli svetog Ilije Gromovnika, u prostorijama vojarnе predsjednik Udruge ratnih veterana 2. grb Gromovi Mile Krišto održao je predavanje o njihovu ratnom putu tijekom Domovinskog rata.

P. KOSTANJŠAK

Otvorena nova streljana na HVU

U vojarni Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" 9. je svibnja svečano otvorena streljana za zračnu pušku i zračni pištolj. Osim djelatnika Učilišta, svečanosti otvorenja streljane nazočili su civilni uzvanici i gosti iz raznih ustrojbenih cjelina MORH-a i OSRH.

U prigodnom obraćanju ravnatelj HVU general-pukovnik Slavko Barić istaknuo je važnost bavljenja sportom i streljaštva kao sastavnog dijela života svakog vojnika, dočasnika i časnika, te zahvalio na potpori u provođenju projekta djelatnicima HVU-a, predstvincima Zagrebačkog sportskog saveza, Hrvatskog streljačkog saveza, HS Prokulta d.o.o., Šestan – Buscha d.o.o., Pleter usluga i Alana RH.

U svom je obraćanju načelnik GS OSRH general-pukovnik Drago Lovrić napomenuo da je streljaštvo kao vojna disciplina temelj vojne obuke svih pripadnika OSRH, važan je i neizostavan segment razvoja psihofizičkih sposobnosti, te je idealna priprema za provedbu združenih vježbi. Na kraju obraćanja načelnik GS-a, zaželio je da se djelatnici novootvorenom streljanom koriste u razvoju obuke. Nakon prigodnih obraćanja pater Zoran Vujičić

blagoslovio je novootvorenu streljanu. Svi nazočni imali su mogućnost probnog gađanja, čime je streljana službeno i puštena u rad. Nakon svečanosti uzvanici su obišli sportske objekte u vojarni "Petar Zrinski".

D. KLJUČARIĆ

FOTO: M. SEVER

Transformacija HVU-a u visokoobrazovnu i znanstveno-istraživačku ustanovu

U Časničkom domu vojarne "Petar Zrinski" 15. je svibnja održan tematski kollegij HVU-a na temu "Transformacija HVU-a u visokoobrazovnu i znanstveno-istraživačku ustanovu" i "Izrada studijskih programa". U uvodu je general-pukovnik Slavko Barić, ravnatelj HVU-a, upoznao nazočne s tijekom aktivnosti transformacije HVU-a od prethodnog sastanka. U proteklom je razdoblju ravnatelj HVU-a sa suradnicima održao niz sastanaka s predstvincima fakulteta Elektrotehnike i računarstva te fakulteta Političkih znanosti (oba su fakulteta predviđena kao koordinatori novog tehničkog i društvenog studijskog programa) i na Sveučilištu u Zagrebu.

Poseban osvrt dan je sastanku s Predsjednikom RH, ministrom obrane, načelnikom GS OSRH te savjetnicima iz Ureda predsjednika na kojem su izneseni razlozi transformacije HVU-a. Predsjednik Ivo Josipović je pohvalio i podupro prezentirano te zaključio kako je pred HVU-om velik i zahtjevan proces transformacije. Brigadir Željko Akrap, dekan HVU-a, izložio je koliki opseg posla u kreiranju i usuglašavanju fokusiranih sveučilišnih studijskih programa je pred HVU-om te potrebne korake u izradi Elaborata o studijskom programu.

OJI

FOTO: M. SEVER

Preduputna obuka za KFOR

U 91. zb HRZ-a i PZO-a 17. su svibnja mjerodavni ocjenjivači Zapovjedništva HRZ-a i PZO-a proveli ocjenjivanje 13. HRVCON-a za operaciju KFOR. Time je završena preduputna obuka 13. HRVCON-a koja je trajala od 8. travnja do 17. svibnja. Cilj preduputne obuke je osposobljavanje osoblja do potrebne razine spremnosti radi provedbe zadaća u operaciji KFOR na Kosovu u skladu s NATO, UN i EU standardima. Preduputna obuka se sastojala od dva dijela. Obuka osvježenja – odnosi se na obnovu znanja, vještina i sposobnosti koje su pojedinci i postrojbe već usvojili, te specifične obuke - bavi se temama koje nisu usvajane u redovitom sustavu školovanja i obuke. Zadaće preduputne obuke su usmjerene na provedbu temeljnih zadaća HRVCON u operaciji KFOR, a to su taktički zračni prijevoz vojnika i taktički zračni prijevoz materijalno-tehničkih sredstava. Preduputnom obukom je obnovljeno znanje pripadnika HRVCON-a iz područja ICCS (temeljna vojna znanja i vještine) i SERE A (preživljavanje, izbjegavanje, otpor i bijeg) uz primjene mjeri osobne NBK zaštite, u rukovanju, održavanju i gađanju iz osobnog i pješačkog naoružanja. Na preduputnoj su obuci obnovljene sve razine letačke obuke stalnih posada helikoptera i drugog ključnog osoblja HRVCON-a za rad u operaciji. Poseban je naglasak bio na upoznavanju pripadnika HRVCON-a o kulturno-istorijskim razlikama, povijesnim društvenim i religijskim posebnostima albanskog i srpskog stanovništva u području operacije KFOR.

OJI

NATO NOVOSTI

ADMIRAL JAMES G. STAVRIDIS OPROSTIO SE OD DUŽNOSTI ZAPOVJEDNIKA SACEUR-a

Američki admiral James G. Stavridis oprostio se od dužnosti zapovjednika Američkih snaga u Europi i obnašanja funkcije vrhovnog savezničkog zapovjednika za Europu (SACEUR). Bio je prvi mornarički časnik na ovim položajima, a prethodno je obnašao dužnost zapovjednika Južnog zapovjedništva SAD-a (od 2006. do 2009. godine). Tim je povodom odgovorio i na nekoliko pitanja o svom mandatu, a među kojim je i pitanje o NATO-ovoj akciji u Libiji. Admiral je tako kazao kako je Libija bila pravi test za Savez. "NATO je brže no ikad u svojoj povijesti reagiralo na UN-ov poziv da zaštitimo narod Libije. Naučili smo da kada postoji internacionalni politički konsenzus ili potreba za vojnim odgovorom na krizu, NATO-ove postrojbe mogu reagirati u kratkom roku", rekao je admiral Stavridis ističući kako je operacija u Libiji pokazala i kako NATO određene aktivnosti može provesti samo uz kapacitete koje su mogle pružiti Sjedinjene Američke Države. Naglasio je i kako je operacija u Libiji pokazala i na kojim je poljima po-

trebna dodatna vježba, no i kako je ponosan što je bio dio tog povijesnog trenutka Saveza. Odgovarajući na pitanje budućnosti NATO-ove uloge u borbi protiv piratstva, admirala je rekao kako je ponosan na napredak ostvaren na tom području. Naime kako je rekao Stavridis, od 2011. godine incidenti vezani uz piratstvo pali su za 75 %, a za što su, smatra, zaslužne i NATO pomorske snage. Na pitanje može li se sjetiti neke anegdote iz svog mandata, a koja mu uvijek izmami osmijeh na lice, američki je admirala kazao kako je to susret s afganistanskim vojnicima. "Danas imamo oko 350 000 pripadnika afganistanskih snaga sigurnosti. Tijekom četiri godine bio sam na brojnim treninzima, svečanostima te promocijama, no obuka opismenjavanja, najbolje je što se moglo vidjeti. Tu je obuku prošlo više od 300 000 afganistanskih mladića i djevojaka. Pogled na njihovim licima i glad za znanjem nešto je što me uvijek čini sretnim, a ta će sjećanja uvijek biti uz mene", rekao je admirala Stavridis.

MINISTAR KOTROMANOVIĆ URUČIO ODLIKOVANJE ADMIRALU STAVRIDISU

Admiral Stavridis je u Bruxellesu primio i odlikovanje Red kneza Trpimira s ogrlicom i Danicom, a koje mu je, kao izraz zahvalnosti i priznanja za iznimnim doprinos međunarodnom ugledu Republike Hrvatske te razvoj suradnje RH sa saveznicima i partnerima, uručio ministar obrane Ante Kotromanović. Na prigodnoj svečanosti u SHAPE-u, ministar Kotromanović je istaknuo kako je za Republiku Hrvatsku posebno važno što je admirala Stavridis tijekom svog mandata pružao aktivnu i nesebičnu potporu malim članicama unutar Saveza kojima pripada i Hrvatska. "Vaš osobni primjer i angažman bili su nam inspiracija u zahtjevnim procesima dovršetka potpune integracije u NATO, kao i ostvarivanja naše ambicije da djelujemo i budemo prepoznati kao mala, agilna i proaktivna članica Saveza koja je spremna preuzeti svoj dio tereta u naporima izgradnje zajedničke sigurnosti", rekao je ministar Kotromanović. Zahvaljujući na uručenom odlikovanju admirala Stavridis je istaknuo iznimni doprinos Hrvatske u savezničkim operacijama u Afganistanu, na Kosovu i drugdje, napomenuvši kako se NATO i Republika Hrvatska zahvaljujući izgrađenom povjerenju, dokaznom u zajedničkim operacijama, mogu uvijek osloniti jedni na druge.

Svečana primopredaja dužnosti između vrhovnog zapovjednika admirala Jamesa Stavridisa i novog SACEUR-a generala zbora Philipa Breedlovea održana je sredinom svibnja u Vrhovnom zapovjedništvu NATO-a za Europu u Belgiji. Svečanoj primopredaji nazočio je i glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen koji je tom prigodom istaknuo kako zahvaljuje admiralu Stavridisu na njegovu doprinosu na transatlantskoj sigurnosti. Glavni je tajnik rekao i kako želi dobrodošlicu novom zapovjedniku, a u pozdravnom se govoru dotaknuo i misije u Afganistanu, za koju je ustvrdio kako ostaje prioritet Saveza. "Za vrijeme vašeg mandata Afganistanske će snage sigurnosti preuzeti potpuno odgovornost za sigurnost svoje zemlje, a ISAF će završiti svoju borbenu misiju, kao što je planirano, krajem 2014. godine. Vi ćete pomoći u oblikovanju nove i drugačije NATO vođene misije", rekao je glavni tajnik napominjući kako Savez u ovim teškim gospodarskim vremenima treba dodatno unaprijediti svoje sposobnosti kada je u pitanju obrana od terorizma, kao i cyber nadapa. "Znam da dolazite dobro pripremljeni, i veselim se suradnji s vama u nadolazećim godinama", rekao je prvi čovjek Saveza. Inače, general Breedlove bit će odgovoran za sve NATO misije i operacije od Balkana, Baltika, Sredozemlja pa sve do roga Afrike. U tim operacijama sudjeluje više od 110 000 vojnika. Prilikom preuzimanja dužnosti general Breedlove kazao je kako ga intrigiraju izazovi s kojima će se zajedničkim snagama suočiti. Istaknuo je i kako je inspiriran nedavnim dostignućima vojnika, mornara, zrakoplovaca i marinaca iz cijelog Saveza. "Unutar Saveza uživamo sigurnost bez presedana, no izvan tih granica postoji neizvjesnost i nesigurnost", rekao je general Breedlove ističući kako je jedan od njegovih prioritetnih ciljeva, osigurati da NATO ostane spreman odgovoriti na izazove budućnosti.

SASTANAK VOJNOG ODBORA NATO-a

Afganistan, partnerstva, tranzicija i pitanja koja se tiču Pametne obrane neke su od tema o kojima se sredinom svibnja raspravljalo na sastanku Vojnog odbora NATO-a održanom u Bruxellesu. Na tom je sastanku bio i načelnik Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Drago Lovrić. Načelnici glavnih stožera obrane dali su potporu zapovjedniku ISAF-a, u idućih 19 mjeseci, koji će biti ključni u određivanju ishoda te misije. Prema riječima generala zbora Knuda Bartelsa prepoznata je veća sposobnost Afganistanskih snaga sigurnosti u pružanju sigurnosti u toj zemlji. "Tranzicija će se provesti prema planu", rekao je Bartels. Naime kako se približava završetak ISAF-ove misije, NATO-ova nova misija, Resolute Support, ulazi u novu fazu. Za razliku od borbene misije koja će se uskoro okončati, primarna uloga nove misije jest potpora. O nastavku misije u Afganistanu razgovaralo se i na sastanku Vojnog odbora, pa je tako general Bartels istaknuo kako je i u tom pogledu ostvaren napredak, a da će se detalji vezani uz novu misiju, znati u idućim tjednima. Sudionici sastanka iskazali su svoju potporu strateškim partnerima, Ukrajini i Gruziji u njihovim obrambenim reformama kao i predanosti tih dviju zemalja u jačanju interoperabilnosti s NATO savezom. Na sastanku se razgovaralo i o suradnji s Rusijom, a kako je kazao general Bartels, suradnja s tom zemljom u idućim će se mjesecima nastaviti i to u uzajamnoj transparentnosti vojnih vježbi kao i na podizanju međusobnog razumijevanja.

ZASJEDANJE PARLAMENTARNE SKUPŠTINE NATO-a

NATO-ov posao nije izgraditi savršenu državu. U Afganistan smo otisli kako bismo zaštitili našu sigurnost i to tako da pomognemo Afganistancima da preuzmu kontrolu nad vlastitom sigurnošću. Izjavio je to glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen na zajedničkom sastanku Parlamentarne skupštine NATO-a i Sjevernoatlantskog vijeća (NAC), na proljetnom zasjedanju Parlamentarne skupštine NATO-a održanom prošloga tjedna u Luksemburgu. Rekao je i kako je sve što je učinjeno u Afganistanu, bilo na zahtjev afganistske Vlade i pod mandatom Ujedinjenih naroda. "Bili smo suočeni s brojnim izazovima, a još su mnogi ispred nas. Ipak, uz našu pomoć Afganistan ima čvrste temelje na kojima može graditi sigurnu budućnost", zaključio je glavni tajnik.

Anita KONČAR, foto NATO

Pomoćnik ministra obrane Zoran Drča u posjetu Afganistanu

Pomoćnik ministra obrane RH Zoran Drča i parlamentarni državni tajnik Ministarstva obrane SR Njemačke Christian Schmidt, zajednički su 8. svibnja posjetili Afganistan. Posjet je proveden na njemački poziv kao rezultat izuzetno visoke razine bilateralne obrambene suradnje Republike Hrvatske i SR Njemačke kako u Afganistanu, tako i na ostalim područjima zajedničkog djelovanja. U Kabulu su provedeni sastanci sa zapovjednikom ISAF-a generalom zbora Josephom Dunfordom, zamjenikom civilnog predstavnika NATO-a Andrewom Steinfeldom, zamjenikom zapovjednika ISAF Joint Commanda (IJC) general-bojničkom Dieterom Warneckeom, i zamjenikom ministra obrane Afganistana Enayatullah Nazarijem. U Mazar-e-Sharifu pomoćnik ministra Drča i državni tajnik Schmidt sastali su se i sa zapovjednikom Regionalnog zapovjedništva Sjever (RCN) general-bojnikiom Jorgom Vollmerom, a kojom prigodom je pomoćnik ministra Drča obišao i sastavice 21.

HRVCON-a smještene u kampu Marmal. Na sastancima se razgovaralo o trenutačnoj situaciji u Afganistanu, procesu tranzicije i njezinoj implementaciji te o trenutačnim sposobnostima Afganistanskih snaga sigurnosti i njihovoј budućnosti. Zaključeno je kako te snage postaju sve sposobnije i sve više preuzimaju vodeću ulogu u vođenju operacija. Također je bilo riječi o unutarnjoj političkoj situaciji u toj zemlji i regionalnoj stabilnosti te razvoju sposobnosti civilnih institucija Afganistana. Također tijekom sastanaka je naglašeno kako će NATO i međunarodna zajednica ostati glavni partner i nakon 2014. godine te da Republika Hrvatska i SR Njemačka ostaju predane naporima međunarodne zajednice u Afganistanu.

OJI

 PJEŠAČKO NAORUŽANJE

VHS-2

EVOLUCIJSKI ISKORAK ZA BULLPUP

KRAJEM TRAVNJA TIJEKOM ASDA-e, SAJMA VOJNOG NAORUŽANJA I OPREME U SPLITU, SVJETSKA I HRVATSKA JAVNOST IMALA JE PRILIKE UPOZNATI SE S NAJNOVIJOM HRVATSKOM PUŠKOM VHS-2. SVOJIM JEDINSTVENIM RJEŠENJIMA NOVA VEHAESICA ZNAČAJNO PODIŽE BULLPUP KONSTRUKCIJU ORUŽJA NA VIŠU RAZINU UPORABLJIVOSTI

Karlovačka tvrtka HS Produkt najpoznatija je kao proizvođač sada već svjetski poznatog i priznatog pištolja prepoznatljive HS (u SAD-u XD) linije. No u svojem razvojnem i proizvodnom programu već duže vrijeme ima i oružja drugih kategorija poput jurišnih pušaka i bacaca granata.

Osim pištolja hrvatskoj je javnosti najpoznatiji, a ujedno i najzanimljiviji HS-ov proizvod upravo jurišna puška kao temeljno, primarno oružje svakog vojnika. Prije nekoliko godina HS Produkt je razvio i predstavio svoju prvu serijsku jurišnu pušku u standardnom NATO kalibru 5,56x45 mm za koju je zanimanje pokazalo i Ministarstvo obrane RH te nedugo nakon toga i započelo s postupnim uvođenjem u službenu uporabu. Usporedno s iskazanim zanimanjem započeo je i djelomično zajednički razvoj predstavljene puške.

BULLPUP PRVI PUT

Tada nova jurišna puška označena kao VHS bila je nešto sasvim novo u naoružanju hrvatskog vojnika.

Zadržavši istu bullpup konstrukciju i kalibar prethodnog modela VHS-a, nova je puška unijela cijeli niz noviteta. Neki su čak i jedinstveni i prvi put primjenjeni na nekom bullpup oružju serijske proizvodnje

Naime za razliku od svih dotadašnjih oružja s kojim se u operativnoj uporabi susretao i rukovao prosječan hrvatski vojnik. VHS puška je izrađena na temelju tzv. bullpup konstrukcije. To znači da je zatvarač, mehanizam za okidanje (dakako izim okidača i prijenosnih "poluga") i spremnik smješten iza rukohvata, nasuprot klasičnim konstrukcijama kod kojih su ti dijelovi smješteni u prostor ispred rukohvata. Na prvi pogled takve je puške najlakše vizualno prepoznati upravo po principu: bullpup - spremnik iza rukohvata, klasična konstrukcija – spremnik ispred rukohvata.

I jedna i druga konstrukcija imaju svojih prednosti i mana. Najjednostavnije opisana osnovna prednost bullpup puške spram pušaka klasičnih konstrukcija ogleda se u dužoj cijevi na približno istoj, ako ne i manjoj ukupnoj duljini oružja što u konačnici ispaljenom projektilu daje bolji balistički potencijal čineći oružje ubojitijim i učinkovitijim na većim daljinama.

Prva je inačica VHS-a izrađena u izvedbi s dužom i kratkom cijevi te fiksnim mehaničkim cilnjicima smještenim u ručki za nošenje i danas se smatra temeljnim modelom

Dubravko GVOZDANOVIĆ, Foto: HS Produkt

Prva je inačica VHS-a izrađena u izvedbi s dužom i kratkom cijevi te fiksnim mehaničkim cilnjicima smještenim u ručki za nošenje i danas se smatra temeljnim modelom. Nakon što su prvi modeli VHS puške napustili tvornicu postalo je evidentno da se puška mora dodatno poboljšati kako bi zadovoljila sve uvjete koji se postavljaju pred

suvremenu jurišnu pušku. VHS puška svojom je konstrukcijom bila veliki korak prema naprijed spram ostalog pješačkog oružja u naoružanju Hrvatske vojske, kako u pogledu dizajna tako i u uporabljениm materijalima. Ipak niti ona nije bila lišena određenih kritika. Osnovne zamjerke upućivane tvornici ponavljaju se odnosile na visoku silu-

etu kao direktnu posljedicu visokopostavljene ručke za nošenje, zatim na izvedbu regulatora paljbe te na nemogućnost izbacivanja čahura s lijeve strane puške što je pušku činilo nepraktičnom za ljevoruke strijelce. Kako bi ispunili većinu zahtjeva inženjeri HS Produkta u hodu su vršili određene modifikacije, a najviše se otišlo u smjeru promjene siluete dizajna ručke za nošenje i ciljničkom sustavu. Čak je i u suradnji s Institutom Ruđer Bošković razvijen i domaći optoelektronički cilnjik s crvenom točkom koji je integriran u samu ručku za nošenje postavši sastavni dio puške. No što se u modifikacijama išlo dalje sve više se dolazio do zaključka kako je moguće izraditi u cijelosti novu platformu odnosno kompletno novu pušku.

CIJELI NIZ NOVITETA

Prilikom pokušaja poboljšavanja prve inačice VHS puške konstruktori HS Produkta suočili su se s brojnim izazovima. Osnovni i zajednički zaključak tijekom razdoblja poboljšavanja direkstan je rezultat pokusnih poligonskih ispitivanja elitnih antiterorističkih hrvatskih vojnih i policijskih postrojbi kao i same tvornice. Glasi: kinetički dio puške VHS je dobar i nema ga potrebe mijenjati osim prilagoditi novoj platformi. Pošto se u dovoljnoj mjeri promjenio način rukovanja i samo funkcioniranje oružja, nova je platforma sa svim ugrađenim funkcionalno unaprijeđenim novinama ujedno značila i novo oružje. Kao direktni rezultat takvog promišljanja nastala je najnovija jurišna puška VHS-2. Zadržavši istu bullpup konstrukciju i kalibr prethodnog modela VHS-a, nova je puška unijela cijeli niz noviteta. Neki su čak i jedinstveni i prvi put primjenjeni na nekom bullpup oružju serijske proizvodnje.

Kako bi se pobliže, a ujedno i najjasnije opisala VHS-2 puška te napravila distinkciju od prvog modela VHS-a najbolje je istaknuti najočitije razlike. One jasno pokazuju kako je u stvari riječ o sasvim novom, a ne tek neznatno modificiranim modelu.

ODABIR SMJERA IZBACIVANJA ČAHURA

Najveća se primjedba odnosila na ograničenost izbacivanja čahura samo s desne strane puške. Takvo rješenje nije omogućavalo pucanje s lijevog ramena.

Kako bi rješili taj problem konstruktori

HS Produkta su otišli korak naprijed.

Osim što su omogućili odabir izbora strane izbacivanja čahura, drugačijim dizajnerskim rješenjima deflektora i njegovim

karakterističnim pozicijoniranjem, dali su novu dimenziju praktičnosti VHS-2 puške. Primjerice ako je puška podešena za pucanje s desnog ramena tako da se prazne čahure izbacuju s desne strane, a u slučaju nužnosti, strijelac pušku

■ PJEŠAČKO NAORUŽANJE

može prebaciti na lijevo rame i pucati bez ikakve bojazni da će mu prazne čahure prilikom izbacivanja iz tijela puške pogoditi lice i ozlijediti ga! Isto pravilo vrijedi i obratno. Svakako hvaljenvrijedno rješenje kojim se na bullpup konstrukcijama eliminira vječni problem bočnog izbacivanja čahura. Inače se za rješenje koje omogućava pucanje sa suprotnog ramena od onog za koje je puška podešena može go-to pa reći da je jedinstveno među bullpup konstrukcijama. Naime nije potrebno ugrađivati nikakve dodatne dijelove na pušku niti je naknadno podešavati kao kod drugih pušaka. Jedanput podešena VHS-2 puška od korisnika ne zahtijeva nikakve dodatne zahvate u usklađivanju izbacivanja čahura. Dakako, postoje i drugačija konstrukcijska rješenja izbacivanja čahura prema dolje (eksperimentalni ruski Korobov TKB-022) ili ispred cijevi (belgijski FN2000), no takva rješenja dodatno komplikiraju samu konstrukciju.

Sam način odabira smjera izbacivanja čahura vrlo je jednostavan i ne zahtijeva nikakvo dodatno znanje korisnika. Pušku je potrebno rastaviti te doći do zatvarača. Njega je dovoljno zakrenuti za 180 stupnjeva oko osi u smjeru iz kojeg želimo da mehanizam izbacuje čahure. Kao novost, a kada govorimo o otvoru za izbacivanje čahura, na VHS-2 pušci su ugrađeni metalni zaštitni poklopaci (tzv. dust cover) a koji služe za zaštitu mehanizma puške od ulaska nečistoća, odnosno od upada stranih predmeta koji mogu dovesti do zastoja oružja. Poklopaci funkcioniрају tako

Nova jurišna puška označena kao VHS sa svojom bullup konstrukcijom bila je nešto sasvim novo u naoružanju hrvatskog vojnika. Bila je veliki iskorak prema naprijed spram ostalog pješačkog oružja u naoružanju Hrvatske vojske, kako u pogledu dizajna tako i u uporabljениm materijalima

Foto: Tomislav BRANDI

Puška je izradena od visokokvalitetnih polimernih obloga, kundaka i rukohvata te metalnih vitalnih kinetičkih dijelova i cijevi koji se zajedno spojeni drže na okupu pomoću metalnih štiftova tzv. pinova

da je onaj otvor koji nije predviđen za izbacivanje čahura uvijek zatvoren i njegov je poklopac čvrsto fiksiran dok je poklopac onog otvora kroz koji smo predviđeli izbacivanje čahura također zatvoren sve do repetiranja oružja kada se automatski otvara.

PODEŠAVAJUĆI KUNDAK

Kundak na VHS-2 je još jedna novina iz konstruktorskih ureda HS Produc-ta. U načelu podešavajući teleskop-

ski kundak nije nikakva novost niti dosad neviđeno rješenje. No on je ovdje prvi put uspješno primijenjen na oružju bullpup konstrukcije. Zbog svojih kompaktnih dimenzija do sada gotovo pa nitko nikada nije ozbiljnije razmatrao ugradnju takvog kundaka na bullpup jurišnu pušku. Kundak ugrađen na VHS-2 pušku sastoji se od čak šest različitih stupnjeva na koje se može podešiti. Velika varija-bilnost podešavanja daje mogućnost

strijelcu, vojniku ili policajcu da bez obzira na tjelesnu visinu i veličinu pušku najbolje prilagodi svojim potrebama. Također u slučaju nošenja pancirnih i borbenih prsluka (nerijetko s džepovima punim dodatnih spremnika ili opreme) vojnik više ne treba nastojati prilagoditi sebe oružju, već može oružje upravo baš prilagoditi uvjetima u kojima se nalazi, odnosno samom sebi. Osim toga kundak je opremljen ergonom-

ski oblikovanim obrazinama koje kod korisnika ne izazivaju nelagodu tijekom pucanja. To posebice vrijedi za brzometnu paljbu u stresnim uvjetima kada korisnik obično nije u priliči idealno u zglob rama namjestiti pušku i zauzeti udoban i pravilan položaj. Zbog odlično izvedene ergonomije kundaka, bez obzira u kojim uvjetima bili prisiljeni rabiti VHS-2 pušku, hvat oružja će u pravilu biti uvijek gotovo pa idealan.

PICATINNY RUČKA ZA NOŠENJE

Detalj koji je često bio kritiziran na ranijem modelu VHS-a jest upravo ručka za nošenje oružja, te samim time i visokopostavljeni ciljnici koji su se nalazili na vrhu ručke. Imajući na umu ove primjedbe na novoj VHS-2 pušci ugrađena je sasvim nova ručka za nošenje oružja koja je ujedno dobila i primarnu funkciju noseće platforme tj. svojevrsnog mosta. Niža za oko 2,5 cm i dulja oko 15 cm, silueta ručke u potpunosti opravdava funkciju. Osim što je značajno smanjila siluetu strijelca dobivena je i duža ciljnička linija pa su ugrađeni potpuno novi, preklopni mehanički ciljnici. Stražnji diopterski ciljnik podesiv je smjeru i visini te izvanredno funkcioniра u kombinaciji s prednjim ciljnikom. Ručka je cijelom dužinom s gornje strane napravljena kao jedna Picatinny šina kako bi se omogućila ugradnja raznih dodatnih optoelektroničkih ciljnika, ciljnika sa crvenom točkom, svjetiljke, laserskih ciljnika i drugo. HS Produkt u tu svrhu nudi i svoj optički ciljnik s crvenom točkom od 1,5 X povećanja, koji je razvijen u suradnji s Institutom Ruđer Bošković. Iako je visina ručke značajno smanjena prostor za dohvata ručice za zapinjanje zatvarača i dalje je dostatan za sigurno i lako repetiranje oružja, s ili bez rukavica. Osim što se spuštanjem visine ručke za nošenje dobilo na kompaktnosti, a samim time i većoj praktičnosti oružja, puška je poprimila agresivniji i formalno skladniji oblik naspram prvog modela. Neki bi rekli da se konačno riješila izgleda koji je mnoge podsjećao na Famas pušku. Novim zahvatima i rješenjima, posebice izbacivanjem stare Famas ručke, HS Produkt izbio je i posljednji adut svima onima koji su neutemeljeno tvrdili da je VHS tek kopija francuske puške.

PROMIJEHENJA GEOMETRIJA

Rješenje na prvom modelu VHS puške, koje nikako nije "leglo" nekim kojima je oružje alat jest svakako regulator paljbe na čiji su račun često pristizale kritike. One su doveli do izmjene cijelog tog dijela i poslijedično uvođenje novih rješenja poput izvedbe sustava za otpuštanje zatvarača u prednji položaj. Položaj regulatora paljbe bio je na prostoru prednjeg unutarnjeg dijela branika okidača na VHS-u. Sada je premješten na novi ergonomski lako dohvatljiv položaj na sanduku/kućištu puške iznad rukohvata, na kojem je prije upravo bila poluga za otpuštanje zatvarača. Stoga su konstruktori bili prisiljeni kompletno promijeniti geometriju prostora unutar sanduka/kućišta puške te premjestiti i konstrukcijski drugačije rješiti mehanizam otpuštanja zatvarača. Novi je regulator na pušci VHS-2 također dvostran (ambidekstral) i ergonomski dobro riješen tako da se izbor režima paljbe i otkočivanje/kočenje oružja lako vrši pomoću palca ruke kojom se puca. Regulator paljbe puške ima tri položaja: zakočen, jednometna i brzometna paljba. S obzirom na to da je postavljen na mjestu gdje je prije bila poluga za otpuštanje zatvarača, moralo se pronaći u potpunosti novo rješenje i smještaj ovog vrlo bitnog sustava za siguran rad oružja. Sustav otpuštanja zatvarača premješten je kompletno na drugu stranu oružja u prostor iza spremnika. Sastoji se od "vodoravno kliznih" poluga. Njih je potrebno stisnuti tako da se palac ruke osloni na unaprijed predviđeni naslon i s ostatkom prstiju šake povuče klizna poluga prema natrag kojom prilikom dolazi

PJEŠAČKO NAORUŽANJE

“ Kako bi se pobliže, a ujedno i najjasnije opisala VHS-2 puška te napravila distinkciju od prvog modela VHS-a najbolje je istaknuti najosnovnije i najočitije razlike. One jasno pokazuju kako je u stvari riječ o sasvim novom, a ne tek neznatno modificiranom modelu

do otpuštanja zatvarača. Drugi način otpuštanja zatvarača jest klasičan, povlačenjem ručice zatvarača prema natrag, nakon što smo prethodno u pušku stavili puni spremnik. Nakon intenzivnih testiranja prvog modela VHS-a s vremenom se došlo do zaključka kako stari rukohvat lako može umoriti šaku strijelca pa stisak ruke može oslabjeti i dovesti do ukočenosti prstiju šaka. Nužno je bilo izvršiti određene promjene što je na rukohvatu nove VHS-2 puške i učinjeno tako da je neznatno zaobljen i po uzoru na XDM seriju pištolja HS Produkta dodatno čekiran protiv proklizavanja. Da je geometrija prostora uistinu promijenjena lako se može uočiti usporedimo li VHS s VHS-2. Zamijetit ćemo da je prostor između rukohvata i spremnika na novoj pušci dosta kraći što je još jedan dokaz o tome kako je riječ o novom oružju.

NASLIJEĐENA RJEŠENJA

Predstavljanjem VHS-2 puške karlovački HS Produkt je nesumnjivo pravio značajan kvalitativni iskorak prema naprijed. VHS-2 nije tek obična jurišna puška već dinamičko-kinetička platforma koja korisniku daje vrlo velike mogućnosti. U ponudi HS Pro-

dukta je i odličan jednocijevni bacač granata kalibra 40 mm i nož koji može poslužiti kao svojevrsna bajuneta za blisku borbu. Ugradnja bacača vrlo je jednostavna i laka te je potrebno samo skinuti prednju oblogu cijevi i umjesto nje postaviti bacač granata. Ovako opremljena puška u trenu se pretvara u vrlo ubojito i praktično oružje. Ono zahvaljujući bullpup konstrukciji i izvanredno raspoređenoj težini uopće ne gubi na balansu pa se puškom vrlo lako i jednostavno rukuje, za razliku od slično opremljenih pušaka klasične konstrukcije koje u takvim slučajevima u pravilu gube na balansu. Ako u obzir uzmem i to da je puška, osim gornje strane ručke za nošenje, opremljena Picatinny šinama i sa svoje donje strane te obje bočne strane, jasne su mogućnosti opremanja svim mogućim dodacima koji do datno olakšavaju rukovanje ili povećavaju ubojitost i efikasnost puške. Kako je kinetički dio puške ostao gotovo nepromijenjen kao i na prethodnom VHS modelu jasno je da i VHS-2 puška radi na principu odvođenja barutnih plinova koji preko plinske komore djeluju na klip, a koji potiskuju zatvarač oružja te on na svome putu prema natrag pokreće cijeli kinetički sklop.

Uvijek će postojati pobjornici jedne ili druge konstrukcije pušaka i vječno će se voditi rasprava između ljubitelja bullpup dizajna i onih tradicionalista, ljubitelja klasičnih dizajna

“ Prostor između rukohvata i spremnika na novoj pušci dosta je kraći što je još jedan dokaz o tome kako je riječ o novom oružju

Zatvarač sa svojih sedam bradavica rotacijom ostvaruje čvrstu vezu s cijevi i vrši bravljene oružja. Spremni su također isti kao i na starom modelu. Kutijasti su kapaciteta 30 komada metaka i izrađeni od prozirne plastike za laku kontrolu utroška streljiva te opremljeni s dvije kopče koje služe za povezivanje spremnika. Iako ovaj sustav spremnika u zadnje vrijeme nailazi na sve više negativnih kritika on je i dalje zadržan pa u budućnosti svakako treba razmotriti izradu i spremnika bez kopči. Naime kako je oprema današnjeg suvremenog vojnika takva da se spremnici ubičajeno nose na prsima, smješteni u namjenskim džepovima borbenih ili čak pancirnih prsluka, vađenje spremnika opremljenih kopčama za vojnika predstavlja pravu malu avanturu. Kao direktna posljedica toga problema zamijećeno je individualno uklanjanje (rezanjem ili turpilanjem) kopči sa spremnika kao nepotrebogn pa čak i problematičnog dodatka. A kako i povezivanje spremnika samo po sebi nije dokazalo nikavu borbenu vrijednost treba nastojati opremati vojnika s oba tipa spremnika te pružiti svakom vojniku mogućnost izbora i prilagođavanja oružja svojim potrebama. Uvodnik

spremnika i način utvrđivanja također su ostali isti kao i na ranijem modelu, a sve kako bi se, uz uporabu dodatnog adaptera, omogućila uporaba standardnih spremnika M16 puške odnosno zadovoljenje NATO-ova STANAG 4179 standarda izmjerenjivosti spremnika različitih oružja. Slijedom toga utvrđivanje spremnika izvršeno je također prema uzoru na spremnike američke jurišne puške M16 i to s bočne strane spremnika što također nije najsretnije i najsigurnije rješenje. Zato bi u doglednoj budućnosti ipak bilo bolje nastojati osigurati spremnike s prednje i stražnje strane po uzoru na rješenje s ruske puške AK 47. Puška je izrađena od visokokvalitetnih polimernih obloga, kundaka i rukohvata te metalnih vitalnih kinetičkih dijelova i cijevi koji se zajedno spojeni drže na okupu pomoću metalnih štiftova tzv. pinova.

DOSTOJNA SVRSEMENOG VOJNIKA

Uvijek će postojati pobjornici jedne ili druge konstrukcije pušaka i vječno će se voditi rasprava između ljubitelja bullpup dizajna i onih tradicionalista, ljubitelja klasičnih dizajna. Postavljat će se pitanja koje je rješenje bolje,

učinkovitije, svrshodnije ili praktičnije. Isticat će se mane i prednosti jedne i druge konstrukcije.

I sasvim je sigurno kako se nikada neće postići zajednički dogovor o tome koju i kakvu pušku odratiti. Odabir i odluku izbora treba prepustiti onima koji su za to zaduženi.

No bez obzira na različitost mišljenja, treba biti iskren i priznati kako je HS Produkt sa svojom najnovijom puškom ipak ponovno skrenuo pozornost zanimanja struke prema bullpup konstrukcijama ponudivši najnoviju generaciju svoje puške sa za sada nekim jedinstvenim rješenjima koji VHS-2 stavljuju uz bok s najboljim primjerima svoje kategorije! ■

Pušku VHS mnogi uspoređuju s francuskim Famasom

Moguća djelovanja u obalnom pojasu mogu uključivati borbu protiv piratstva, protiv krijumčarenja, traženje i spašavanje, izviđanje, sigurnost luka, nadzor granica i ekonomskih pomorskih zona...

OBALNI ZRAKOPLOVI

IZNAD MORA I KOPNA

Moderne zračne platforme namijenjene djelovanju u obalnom pojasu jednako dobro djeluju nad kopnjom i nad morem. Dugo ostaju u zraku, imaju napredne senzore, a razvijaju im se sustavi koji podrazumijevaju sposobnosti spajanja informacija i sustava za upravljanje misijom. Nadalje komunikacijska oprema koja sada uključuje višestruke datalinkove i SATCOM sustave ove zrakoplove pretvara i u iznimno sposobne C2 platforme. Osobitu pozornost obalnim zrakoplovima pridaju države okrenute Indijskom i Tihom oceanu. Sve više prepoznaju vrijednost njihovih sposobnosti, no suočene su sa složenim i teškim odlikama kako ih najbolje iskoristiti. Moguća djelovanja u obalnom pojasu

Novi mornarički ophodni avion Boeing P-8 Poseidon u američkoj je ratnoj mornarici u fazi uvodenja u operativnu uporabu. Iako ga neki smatraju zamjenom Lockheedova P-3 Oriona, taj je veteran i dalje najrašireniji ophodni avion na svijetu, iznimno koristan u obalnim operacijama

mogu uključivati borbu protiv piratstva, protiv krijumčarenja, traženje i spašavanje, izviđanje, sigurnost luka, nadzor granica i ekonomskih pomorskih zona... Prijetnje sigurnosti u obalnim područjima su višestruke, mogu doći s kopna ili s mora i mogu prelaziti iz jednog medija na drugi. Stoga zračni sustavi namijenjeni borbi protiv njih također moraju biti sposobni djelovati jednakn učinkovito nad morem i kopnjom. Moderne platforme u obliku mornaričkih ophodnih aviona i aviona za rano uzbunjivanje prvo bitno su razvijene za djelovanje nad morem. No pokazale su se vrlo prilagodljivima i za djelovanje nad kopnjom. Tu su i mornaričke bespilotne letjelice, koje se počinju dokazivati i u obalnom okružju.

Najrašireniji ophodni avion na svijetu je Lockheed Martin P-3 Orion. Kontinuiranim je razvojem prerastao u platformu jednak učinkovitu nad morem i kopnjom. Slično njemu, helikopter za rano uzbunjivanje Kraljevske mornarice Sea King Mk7 Airborne Surveillance and Control uspješno se koristio svojim radaron Thales Searchwater 2000 za nadzor kopna u Afganistanu. Do osobitog je izražaja došao u usmjeravanju kopnenih snaga prema vozilima natovarenim materijalima za izradu improviziranih eksplozivnih naprava kao što su umjetno gnojivo, električne žice ili baterije.

VIŠENAMJENSKI RADARI
Osnova takvog fleksibilnog djelovanja je moderni višenamjenski radar.

Australski su Orioni primjer obalne uporabe mornaričkih ophodnih aviona jer su posljednjih deset godina u operaciji Slipper rabljeni za ophodnju nad Perzijskim zaljevom, Sjevernim arapskim morem i ispred obala Somalije

Pripremio Vedran SLAVER

Foto: Boeing

PRIJETNJE SIGURNOSTI U OBALNIM PODRUČJIMA SU VIŠESTRUKE, MOGU DOĆI S KOPNA ILI S MORA I MOGU PRELAZITI IZ JEDNOG MEDIJA NA DRUGI. STOGA ZRAČNI SUSTAVI NAMIJENJENI BORBI PROTIV NJIH MORAJU BITI SPOSOBNI DJELOVATI NA SLIČAN NAČIN

Mornarički modovi radara uključuju otkrivanje periskopa što znači da moraju otkriti iznimno male ciljeve koji se pojavljuju tek nakratko. Tu je i ISAR (Inverse Synthetic Aperture Radar) mod, koji obradom Doppler signala stvara trodimenzionalnu sliku broda dovoljno kvalitetnu da ga se može klasificirati. Znanje koje je stvorilo ISAR otvorilo je vrata obradi Doppler signala u kontekstu kopnenih ciljeva i stvaranju SAR (Synthetic Aperture Radar) i GMTI (Ground Moving Target Indicator – otkrivanje pokretnih ciljeva) radarskih slika. Zahvaljujući tome što su softverski definirani, najmoderniji radarski sustavi mogu prelaziti u trenu između kopnenih i mornaričkih modova rada.

Naprimjer radar Raytheon AN/APY-10 koji se ugrađuje u novi mornarički ophodni avion Boeing P-8 Poseidon opisuje se kao mornarički, obalni i kopneni radar. Raytheon tvrdi da je AN/APY-10 jedini radar koji nudi ultravisku rezoluciju kod slikovnih modova rada (ISTAR, SAR) nad morem i kopnom. Višestruki mornarički i kopneni modovi rada karakteriziraju i obitelj izraelskih radara IAI Elta EL/2022. Oni su odabrani u nekoliko projekata modernizacije P-3 Oriona. Prema navodima proizvođača, radar između ostalog može otkrivati i pratiti pomorske i zračne ciljeve, stvarati ujedinjene SAR i GMTI slike te stvarati SAR slike visoke rezolucije točkastih područja (spot-SAR) te pružati potporu u obalnom pojasu. Nadalje ima

tri moda za klasifikaciju ciljeva na moru koji su upotrebljivi pri svim stanjima mora, kao i meteomodove uključujući i one za otkrivanje oluja i turbulencija. Elbit nudi i inačicu radara prilagođenu bespilotnim letjelicama.

NADOPUNE RADARIMA

Među elektrooptičkim senzorima koji nadopunjuju radare zanimljiv predstavnik je sustav Elop (dio Elbit Systemsa) CoMPASS namijenjen ophodnim avionima, brodovima ili obalnim motričkim tornjevima. Ova porodica senzora prema podacima Elbita postiže znatan uspjeh na tržištu, posebice azijskom. U njezinu je sastavu inačica Micro CoMPASS koju proizvođač opisuje kao ekstremno laki sustav koji je u upotrebi u vodećim svjetskim vojskama te inačica DCoMPASS za koju se navodi da osigurava iznimnu digitalnu sliku visoke rezolucije po danu i noći. Obalni pojaz postavlja specifične zahtjeve prema termovizionskim sustavima. Razlog je činjenica da vlažnost zraka i količina prašine u zraku mogu znatno varirati. To otežava odabir

OBALNI ZRAKOPLOVI

Foto: Airbus Military

između termovizijskih sustava srednje i onih velike valne duljine. Za takve probleme proizvođači sada nude senzore s dualnim valnim duljinama kao što je SELEX Galileo koji nudi sustave koji ujedinjuju oba raspona valnih duljina na jednom detekcijskom čipu.

ORION I OSTALI

Već spomenuti P-3 Orion upotrebljava va sedam zemalja u regiji Indijskog i Tihog oceana. To su Australija, Japan, Novi Zeland, Pakistan, Južna Koreja, Tajvan i Tajland. Mogao bi im se priključiti Singapur, koji je izrazio zanimanje za nabavu rabljenih P-3 od mornarice SAD-a. Nekoliko postojećih korisnika trenutačno nabavlja dodatne primjerke, odnosno modernizira postojeći flotu.

Tajvan je u postupku nabavke 12 Oriona P-3C od mornarice SAD-a putem FMS (Foreign Military Sale) programa. Orione obnavlja i modernizira originalni proizvođač Lockheed Martin. Prvi bi primjeri trebali biti predani Tajvanu ove godine. Pakistan je također nabavio rabljene Orione. Prva su tri predana još 1999., nakon čega je iste godine jedan izgubljen a ostala dva su prizemljena, da bi tek 2006. i 2007. bili remontirani i ušli ponovno u službu. Zadnji Orion je dostavljen Pakistanu u rujnu 2012. preko Security Assistance programa u sklopu kojeg je nabavljeno još dodatnih sedam Oriona počevši od 2007. Dva Oriona su u međuvremenu uništena a jedan oštećen u terorističkom napadu na bazu Mehran u svibnju 2011.

DOLAZAK POSEIDONA

S obzirom na pakistansko investiranje u mornaričke zrakoplove ne čudi

BRITANSKI PROJEKTI
Kraljevska ratna mornarica je prilikom kreiranja zahtjeva za naoružanje za novi mornarički helikopter Agusta Westland Linx Wildcat također uzela u obzir kompleksnost obalnog okruženja. Odabrana je raketa LMM (Light Multirole Missile) tvrtke Thales koja je konstruirana da bude jednako učinkovita protiv širokog raspona ciljeva na moru i kopnu. Sustav vodenja je jahanje na laserskoj zraci i ima bojnu glavu dvostrukog djelovanja (trenutačno rasprskavajuće i kumulativno). Ujedno je i modularnog dizajna tako da je moguća jednostavna ugradnja alternativnog sustava vodenja ili druge bojne glave.

Foto: Agusta Westland

da je Indija prvi izvozni kupac novog P-8 Poseidona. Indija ima više od 7500 km obale s otocima i snažan nacionalni interes vezan uz nesmetan prolaz Hormuzom zbog opskrbe naftom i Malaka tjesnacem zbog trgovine s Kinom, Japanom i ostatkom Jugoistočne Azije. Prva tri Poseidona su predana Indijskoj mornarici u prosincu 2012. a ostatak od osam naru-

čenih se planira dostaviti tijekom ove godine. Australija je također naručila osam Poseidona s ciljem djelomične zamjene svojih AP-3C Oriona. Upravo su australski Orioni primjer obalne uporabe mornaričkih ophodnih aviona jer su posljednjih deset godina u operaciji Slipper, potpori saveznicima u Afganistanu, rabljeni za ophodnju nad Perzijskim zaljevom, Sjevernim arapskim morem i ispred obala Somalije. Osim što su obavljali svoju klasičnu zadaću nadzora mora često su operirali i nad kopnom osiguravajući izvidničke i obavještajne podatke u realnom vremenu snagama na kopnu. Airbus Military nudi niz mornaričkih ophodnih aviona raznih veličina te također nudi i modernizaciju P-3 Oriona s inačicama svog borbeno-upravljačkog sustava FITS (Fully Integrated Tactical System). S druge strane Airbusov najmanji ophodni avion, dvomotorni turbopropellerski

**Najnovija inačica Hawkeyea ima novi radar AN/APY-9.
Nazvana je E-2D Advanced Hawkeye**

Foto: Northrop Grumman

C-212-400 je prodan Vijetnamskoj mornaričkoj policiji za potrebe nadzora obale i borbi protiv nelegalnog ribarenja, krijumčarenja droge i slično. Kategoriju srednjih aviona u ponudi čine inačice temeljene na transportnim avionima CN235 (razvijaju ga španjolska Casa i indonezijski IPTN) i C295 (Airbus). C295 je lansirao prvi torpedu u svibnju 2010. te primio certifikat za protupodmornički avion u srpnju iste godine. Prvi korisnik ove inačice je Čile koji već ima jedan C295 u ophodnoj inačici.

AEW PROTIV NADZVUČNIH RAKETA

Zrakoplovi za rano uzbunjivanje (AEW – Airborne Early Warning) su posebice vrijedni u obalnom području. Nade možda i jedini pouzdani način otkrivanja i praćenja krstarećih nadzvučnih protubrodskih raketa ispaljenih s obale. Čine to dovoljno brzo da se

poduzmu protumjere. Takve rakete mogu predstavljati vrlo ozbiljnu prijetnju, kako trgovачkim brodovima tako i ratnim flotama.

Američki AEW avion Northrop Grumman E-2 Hawkeye, namijenjen djelovanju s nosača aviona, privukao je pozornost azijskih zemalja. Kupili su ga Japan, Singapur i Tajvan. Singapur je svoje Hawkeyee povukao i zamijenio s četiri Gulfstream G550 opremljenih radarima s antenom s faznom rešetkom IAI Elta EL/W-2085. Japan pak rabi 13 Hawkeyea uz bok većih Boeinga E-767. Tajvan ima šest aviona, od čega su dva modernije inačice Hawkeyea 2000 s radarima Lockheed Martin AN/APS-145.

Najnovija inačica Hawkeyea ima novi radar AN/APY-9 te je nazvana E-2D Advanced Hawkeye. Iako je E-2 uvek imao C2 ulogu, nova inačica to diže na posebno visoku razinu sposobnosti i uklapa se u zdrženi koncept mrežnog ratovanja. Radar AN/APY-9 radi u UHF pojasu i optimiziran je za otkrivanje vrlo malih ciljeva. Također rabi STAP (Space Time Adaptive Processing) način obrade podataka kako bi "vidio" kroz smetnje koje dolaze od terena, zgrada, protivničkog ometanja i drugih elektromagnetskih smetnji. Indija je 2009. pokazala zanimanje za šest E-2D, gotovo sigurno vezano uz njihove planove povećanja flote nosača aviona.

U Europi Airbus je 2011. pokrenuo suradnju s izraelskim IAI Eltaom kako bi razvio AEW inačicu C295. Glavni senzor na njemu je radar s antenom s aktivnim elektroničkim skeniranjem (AESA). Prvi let ovog aviona je obavljen u lipnju 2012.

Osim ovim radarom C295 AEW se može opremiti punim rasponom senzorskih i zapovjedno-upravljačkih sustava među kojima su: IFF, ESM/ELINT, CSM/COMINT, obrambeni sustav, C2 sustavi te sveobuhvatni komunikacijski paket uključujući mrežne datalinkove i satelitski komunikacijski sustav.

Inače, AEW avione u regiji još imaju ili nabavljaju Pakistan (Saab 2000 Erieye AEW&C), Tajland (Saab 340 Erieye AEW&C), J.Koreja (Boeing 737 Wedgetail AEW), Australija (Boeing 737 AEW), Indija (Elta/Beriev A-50I) i Kina (niz domaćih projekata uključujući KJ-2000 koji je veoma sličan A-50). ■

BESPILOTNE LETJELICE

Novi koncepti operacija u obalnom pojasu sve više predviđaju uporabu bespilotnih letjelica. Iz ophodnih aviona upravljaljalo bi se senzorima na njima i ponekad određivalo putanju leta do područja od interesa. Tako bi bespilotne letjelice djelovale kao svojevrsna produžena ruka aviona.

Australija razmatra nabavu bespilotnih letjelica MQ-4C BAMS (Broad Area Maritime Surveillance) koje se razvijaju za potrebe Ratne mornarice SAD-a. BAMS je zapravo mornarička inačica izvidničke letjelice Global Hawk s pojačanim krilom, sustavom za zaštitu od leda i senzorskim paketom temeljenim na sustavima i komponentama kojima se mornarica SAD-a već koristi. Letjelica koja ima iznimno velik dolet i može danima ostati nad nekim područjem je posebno zanimljiva Australiji koja mora nadzirati golema morska, ali na sjeveru i obalna prostranstva. Bespilotni helikopteri također počinju pokazivati znatan potencijal u obalnim zadaćama. Ratna mornarica SAD-a već se u manjoj mjeri operativno koristi takvim sustavom: Northrop Grumman MQ-8B Fire Scout. Upotrijebljen je i nad Libijom, a jedan je i izgubljen u srpnju 2011. Kao i kod navedenog koncepta suradnje zrakoplova i bespilotnih letjelica, Fire Scout je demonstrirao mogućnost djelovanja u sprezi sa standardnim helikopterima američke mornarice MH-60.

MQ-8B Fire Scout može nositi i naoružanje u obliku raketa Hellfire a u tijeku je integracija raketa sustava APKWS (Advanced Precision Kill Weapon System). APKWS zapravo ujedinjava kompaktni poluaktivni laserski sustav vođenja s tijelom nevođene rakete 70 mm čime se dobiva jeftinija vođena raketa sposobna uništavati točkaste ciljeve uz minimalnu kolateralnu štetu.

Foto: Northrop Grumman

KAO POSEBNU SNAGU ZA ODRŽAVANJE I RAZVOJ MUZEJA, NJEGOVI DJELATNICI ISTIČU ENTUZIJAZAM KOJI JE U OVOM MUZEJU PRISUTAN KAO I KOD SLIČNIH UDRUGA MNOGIH ZEMALJA. IZVANREDNO DOBAR ODNOS MUZEJA S GRANAMA KOV-a I RZ-a ČEŠKIH ORUŽANIH SNAGA JAMAC SU NJEGOVE EKSPANZIJE

Češka zrakoplovna kultura, kao dio ukupne tehničke kulture, itekako je poznata i hvalevrijedna značajka te države. Stoga su češki muzeji s tehničkom tematikom zamišljeni kao mjesta koja se mogu razgledavati, ali i u kojima se može i štošta naučiti o povijesnom razvoju pojedinog tehničkog objekta ili sustava, te osjetiti duh vremena u kojem su oni bili aktualni. Osim muzeja u Češkoj postoje mnoga memorijalna mjesta u kojima se na simboličan način obilježavaju događaji u povodu kojih su ona postavljena. Mnoge takve lokacije vezane su upravo za događaje u zrakoplovstvu. Također osim državnih muzeja s tehničkom tematikom, postoje i mnogi muzeji ili izložbeni prostori koji su inicirani i podignuti isključivo entu-

ZRAKOPLOVNI MUZEJ

Napisao i snimio: Danijel VUKOVIĆ

zijastičkim pristupom pojedinaca ili udrug. Takvoj grupi muzeja pripada i muzej zrakoplovstva Vyškov koji se nalazi u istoimenom gradu uz autocestu što od Brna vodi na istok zemlje, tj. prema gradu Ostravi i dalje prema granici s Poljskom.

SKRIVENA LOKACIJA

Bez ikakvih ploča, oznaka ili putokaza prema lokaciji muzeja, s autoceste se tek slučajno može ugledati površina ograđena žicom sa zrakoplovnim lučnim hangarom na kojem se nalazi natpis Air Museum. Ako se u istom trenutku odlučite posjetiti muzej, odluku nije nimalo lako provesti jer je prvi izlaz s autoceste tek nakon 30-ak kilometara. Onda lokalnim putovima treba doći do mjesta

Vyškov te naposljetku pronaći sam muzej. Ograđen žičanom ogradom i s eksponatima izloženima na otvorenom, na prvi pogled više podsjeća na odlagalište zrakoplovne tehnike. No to bi bila uvreda za to mjesto. Tek kada se uđe unutra i počne s razgledavanjem tehnike, može se zaključiti kako se ona itekako brižno čuva i održava. Muzej nema stalno radno vrijeme no uvjek se može nekoga zateći onđe,

pojašnjava domaćin kojega je probudio pas čuvar zalajavši kada sam se približio ogradi. On je jedan od osnivača muzeja i bivši vojni zrakoplovni tehničar, a pojašnjava kako su muzej osnovali zrakoplovni inženjeri, tehničari i piloti u okviru Udruge zrakoplovnih povjesničara.

DRUGI PO VELIČINI

Vyškov je nakon praškog Kbelyja drugi po veličini zrakoplovni muzej u Češkoj. Za njegovo upravljanje brinu se ljudi koji to čine isključivo dragovoljno. Stoga nije ni čudno da na metalnoj ploči na ulazu piše kako je muzej otvoren samo vikendom, no on se

Vrijedna postava raritetnih primjeraka helikoptera Mi-1M, Mi-1U, Mi-2, Mi-4, Mi-4B i Mi-8T

VOJNA POVIJEST

otvara za svakog pojedinog posjetitelja koji je došao s dobrom namjerom i koji je zaljubljenik u zrakoplovstvo. Također za Vyškov ne postoji niti pojam plaćanja ulaznice, već postoji mjesto gdje se na simboličan način može i ne mora ostaviti dobrovoljan novčani iznos koji isključivo služi za održavanje muzeja i eksponata.

Za obilazak eksponata ne postoji posebno pravilo kojim bi se kronološki obuhvatili svi zrakoplovi. Vidljiva je podjela na avione, helikoptere, razne dijelove i sustave zrakoplova i brojna logistička i vozila za opsluživanje zrakoplova (cisterne, dizalice, vozila za prijevoz opasnih tvari i plinova i slično). Tako se ovdje, što je jedinstveno u Češkoj, osim zrakoplova, mogu obuhvatiti gotovo svi tipovi Tatri i vozila ostalih proizvođača kojim su se koristili u zračnim snagama bivše Čehoslovačke i današnje Češke. U muzeju je također zastavljen i veliki broj vojnih namjenskih vozila te protuzrakoplovni topnički i raketni sustavi.

DIO NACIONALNE POVIJESTI I KULTURE

U muzeju dominiraju zrakoplovi koji su se koristili tijekom posljednjih desetljeća u zračnim snagama bivše Čehoslovačke a poslije Češke. Tako

Po mnogima ocijenjen kao najlepši MiG-21 zbog "čistih aerodinamičkih linija, F-13 je ubrzano nadogradivan kako novim taktičkim sustavima, tako i integriranim spremnicima goriva. Upravo je činjenica malog borbenog radijusa zbog manjka potrebne količine goriva bila glavnim uzročnikom stalne nadogradnje aviona MiG-21, koja je rezultirala brojnim kasnijim inačicama ovog aviona

je u Vyškovu moguće na jednom mjestu vidjeti kronološkim redom posložene sve inačice aviona MiG-21 koje su se nalazile u operativnoj uporabi u nacionalnim zračnim snagama tijekom 40-ak godina. Linija započinje s prvom inačicom MiG-21F-13 koja je u naoružanje uvedena u prvoj polovini 60-ih godina prošlog stoljeća. U Vyškovu se nalaze tri primjerka, evidencijskih brojeva 1003, 1106 i 1111. Budući da je s raznih mjesteta bilo raspoloživo više aviona, muzej Vyškov se uspio izboriti za tri primjerka jer je riječ o rijetkom tipu i kako vrijeđe prolazi, njegova vrijednost i atraktivnost bit će sve veća. Ova je činjenica iako jasna i upraviteljima muzeja stoga čekaju pravi trenutak i prigodu kada će jedan F-13 moći zamijeniti za zrakoplov koji njima nedostaje, eventualno ga donirati sličnoj instituciji ili u svrhu podizanja memorijalnog mjesta. Također je uobičajeno da se pojedini zrakoplov može donirati i određenim tehničkim školama kao učilo, ali MiG-21F-13 je prevrijedan eksponat za takvu namjenu. Ovakva je praksa inače zastupljena među organiziranim zrakoplovnim muzejima samo što se često javlja problem s njihovim ograničenim smještajnim

kapacitetima pa zbog toga nisu u mogućnosti prihvatići zrakoplove. Prema riječima domaćina u Vyškovu s tim nemaju problema i uvek se bore da dobiju i rado prihvataju otpisane zrakoplove iz zračnih snaga.

RADIONICE NISU ZA POSJETITELJE

Pokraj inačice F-13 nalazi se inačica MiG-21PF, koja je zastupljena s dva primjerka (ev. br. 1212 i 1313). Linija MiG-ova 21 obuhvaća još i izvidničku inačicu MiG-21R (ev. br. 2101), MiG-

21MA (ev. br. 2703), MiG-21PFM (ev. br. 8001) i MiG-21U (ev. br. 0817). U nastavku 21-ica nalaze se tri MiG-23 i to jedan MiG-23BN (ev. br. 5734) i dva MiG-23MF (ev. br. 7183 i 3304). Na samom ulazu u muzej nalazi se i jedan MiG-23BN (ev. br. 9820) bez krila i repnih površina. Također ispred jednog od hangara nalazi se i nosni dio jednog MiG-23MF (ev. br. 3645), prepoznatljivog po oslikanoj oznaci šišmiša. U hangaru, kao i na posebnom mjestu u muzeju, nalaze se radionice u kojima se popravljaju i restauriraju avioni i jedina su mjesta u muzeju koja nisu dostupna za posjetitelje. Spomenuta dva MiG-23 u fazi su rastavljanja s ciljem njihove restauracije te njihovi trenutačni položaji nisu fiksna izložena mjesta.

Istu oznaku šišmiša nose i dva izložena L-39V Albatrosa (ev. br. 0720 i 0735), obojena u žuto-bijelu shemu bojenja. Inačica 'V' bila je posebno namijenjena za tegljenje meta, kako u bivšoj Čehoslovačkoj tako i u bivšem DDR-u te poslije u Češkoj i Slovačkoj. Ukupno je proizvedeno osam primjeraka ovih aviona i svi su bili obojeni u prepoznatljivo žuto-bijelu shemu. Od prvih MiG-ova na mlazni pogon u muzeju se mogu vidjeti MiG-15bis SB (ev. br. 3912) te MiG-19PM (ev. br. 1102) i dva MiG-19S (ev. br. 1323 i 0412) koja se u lošem stanju nalaze u području za restauraciju.

Inačica Su-7UM (1015) izložena je s popratnim naoružanjem i podvjesnim spremnicima goriva

Osim zrakoplovne tehnike u Vyškovu se nalazi veliki broj logističkih vozila za opsluživanje zrakoplova

Vrijeme popunjavanja eskadrila MiG-ovima-21, odgovara i razdoblju opremanja zračnih snaga avionima iz obitelji Suhoj. U muzeju su izložene inačice Su-7BM (ev. br. 5521), Su-7BKL (ev. br. 6427 i 6511) i Su-7UM (ev. br. 1015 i 1016) koja na češkom jeziku nosi naziv Moujík. Ovi avioni su se primarno upotrebljavali za zadaće djelovanja po zemaljskim ciljevima. Za iste zadaće češke zračne snage koristile su se i poznatim Su-25, a Vyškov se s posebnom pažnjom odnosi prema jedinom primjerku Su-25K (ev. br. 9013).

Posebna je atrakcija odmah na ulazu u muzej i Il-28RT, inačica namijenjena za električko prikupljanje i obradu obavještajnih podataka (ELINT). U bivšem SSSR-u je provедeno više od 6000 aviona Il-28 u više od 15 inačica te kineska kopija Harbin H-5. Zanimljivo je istaknuti kako se krajem 90-ih godina prošlog stoljeća nekoliko stotina primjeraka ovog aviona još uvijek nalazilo u operativnoj uporabi diljem svijeta.

Od putničkih aviona posebno je vrijedan primjerak Avia AV-14T, dok se od narmenskih aviona koji spadaju u kategoriju generalnog zrakoplovstva ističe izvanredno očuvan Let Z-37A Čmelak (hrv. bumbar).

Muzej Vyškov posjeduje i jako vrijednu zbirku raritetnih helikoptera Mi-1M, Mi-1U, Mi-4 i Mi-4B, a zastupljeni su i "lakše nabavlјivi" Mi-2 i Mi-8T.

ENTUZIJAZAM - JAMAC OPSTANKA

Kao posebnu snagu za održavanje i daljnji razvoj muzeja Vyškov, njegovi djelatnici ističu zrakoplovni entuzijazam koji je u ovom muzeju prisutan kao i kod sličnih udruga mnogih zemalja. Tako su npr. slovenski zrakoplovci izradili i donirali metalne natpisne ploče koje se nalaze pokraj svakog izloženog zrakoplova.

Izvanredno dobar odnos muzeja Vyškov s granama KoV-a i RZ-a čeških oružanih snaga jamac su daljnje ekspanzije muzeja u pogledu nove tehnike. Kako se može čuti od domaćina muzeja, češke oružane snage odavno su prepoznale ne samo vrijednost muzeja u očuvanju i izlaganju otpisanih zrakoplova i ostale tehnike, već i olakšan posao samom MO-u Češke koje ne mora trošiti dodatna sredstva i vrijeme na zbrinjavanje otpisanog. Dakle, spoj osjećaja za očuvanje i razvoj zrakoplovne kulture s racionalnim upravljanjem i uštem resursa u MO-u, rezultira obostranom i dugoročnom koristu. ■

Inocent III. prvo je ekskomunicirao katare, a potom pokrenuo rat obećavši križarima katarske posjede

PODLISTAK

Početkom XIII. stoljeća vjerski su se sukobi preselili u Europu. Na meti križarskih pohoda nisu bili muslimani, nego Europljani, sljedbenici katarskog učenja. Križare je u boj protiv heretika, kao i u IV. križarskom ratu, opet pozvao papa Inocent III....

Nakon prilično neslavnog završetka IV. križarskog pohoda (vidi podlistak, HV 221), u središnjoj i zapadnoj Europi ponovno počinje jačati vjerski radikalizam. Na njega u velikoj mjeri utječe i ambicije pape Inocenta III. On ozbiljnu opasnost vidi u širenju katarskog učenja (u velikoj mjeri katari su nasljeđovali učenja bogumila iz Bosne) koje postupno prerasta u ozbiljan religijski pokret, osobito raširen u južnoj Francuskoj. Najbrojniji pristaše katarskog učenja bili su u regiji Languedoc koja je u to vrijeme bila dio Kraljevine Aragon. S obzirom na to da je najveći dio te populacije bio razmješten u području grada Albi nazvani su Albigenci ili Albižani. Katarsko je učenje Katolička crkva proglašila herezom, a papa Inocent III. nastojao je, u prvo vrijeme na miran

**Novčić s likom
Raymonda VI. od
Toulousea, zaštitnika
katara koji također
nije izbjegao ekskomuničaciju**

**Križari opsedaju
Bezier, djelo slikara
Paula Lehugeura
iz XIX. st.**

način, odvratiti katare od njihove vjere. Kako u tim nastojanjima nije uspio, u siječnju 1208. izdaje proglas u kojem poziva na križarski rat protiv heretičkih katara. Povod za poziv u rat protiv heretika bilo je ubojstvo papskog legata nakon svađe s vodećim zaštitnikom katara, Raymondom VI. od Toulousea. U svom proglašu papa je obećao križarima zemlju heretika, te opći oprost svih grijeha. Njegovu se pozivu u velikoj mjeri odaziva plemstvo sjevernih francuskih pokrajina, privučeno mogućnošću proširivanja posjeda.

POHOD NA JUG

Do sredine 1209. u području Lyona okupilo se oko 10 000 križara, nakon čega su započeli svoj pohod na jug prema katarskim pokrajinama. Prvi sukob odigrao

KAT

se u srpnju kada su križari zauzeli selo Servian i odmah zatim produžili prema obližnjem utvrđenom gradu Beziersu. Beziers, u kojem je bilo oko 500 katara, zauzet je 22. srpnja 1209. nakon čega je na prijedlog papskog legata pobijeno svih oko 10 000 stanovnika grada. Prema relevantnim povjesnim dokumentima, kada su križari upitali papskog legata, inače pripadnika cistercistkog reda, kako raspoznati katare od katolika, ovaj je lakonski odgovorio: "Sve ih pobijete, a Bog će prepoznati svoje". Nakon Beziersa, sljedeća meta križara bio je snažno utvrđeni grad Carcassonne, prepun izbjeglica nakon što se pročula sudbina građana Beziersa. Križari su pred zidinе grada stigli početkom kolovoza iste godine i odmah započeli opsadu. Nakon petnaest dana dramatične opsade grad se

Križari su osramotili građane Carcassonnea razodjenuvši ih i protjeravši ih iz vlastitog grada

ARSKI RAT

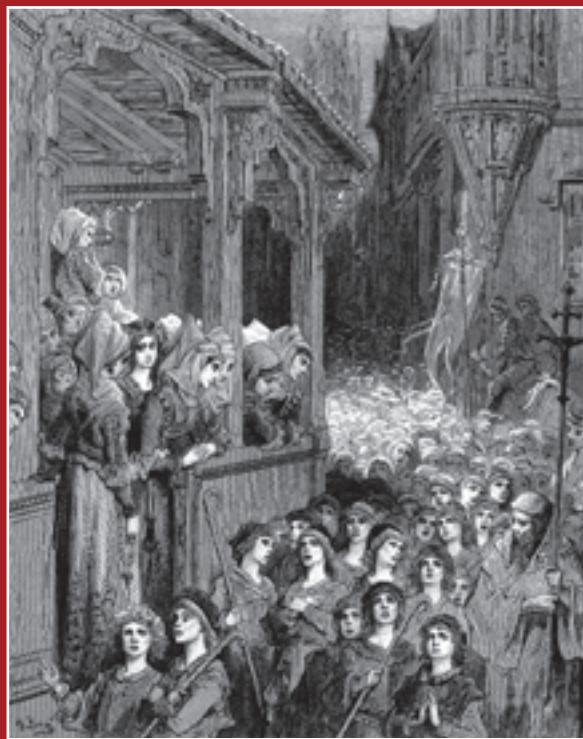
predao. Međutim ovoga puta križari nisu pobili stanovništvo, nego su ih potpuno gole protjerali iz grada, što je predstavljalo njihovu iznimnu osramotenošću, ali je ujedno pokazalo da bi križari pod određenim okolnostima mogli biti milostivi. Taj se potez pokazao strateški iznimno značajnim, jer nakon Carcassonnea veliki broj katarskih gradova predaje se križarima bez borbe.

Nove bitke vode se tijekom opsade grada Lastours i obližnjeg feudalnog dvorca Cabaret, čija se opsada prekida tijekom zime i nastavlja u proljeće 1210. Prvi oslobođeni utvrđeni grad u 1211. bio je Minerve u kojem križari spaljuju 140 katara koji nisu htjeli promijeniti vjeru, a zatim se pohod nastavlja. Tijekom lipnja križari su započeli opsadu Toulousea, ali su ostali bez opskrbe, pa su se morali povući. To je ohrabrillo katare koji su reorganizirali svoje redove i do kraja godine povratili oko 30 gradova, ovladavši ponovno većim dijelom pokrajine Toulouse.

POMOĆ IZ KATALONIJE

Tijekom 1213. godine katarima u pomoć pristiže Petar II. Aragonski iz Katalonije, međutim u rujnu iste godine pogiba prilikom opsade jednog grada koji je pao u ruke križara, nakon čega se njegova vojska razbježala. To je bio iznimno težak udarac za katare od kojeg se nisu oporavili do kraja rata. U međuvremenu, papa je ponudio francuskom kralju Filipu II. Augustu posjede katara, čime je dobio njegovo savjetništvo. S obzirom na to da je vojska križara bila u neredu, francuski kralj stavљa se na čelo pohoda i nastoji revitalizirati ostatke križarske vojske, zbog čega dolazi do stagnacije borbenih djelovanja sve do 1219. Nakon što je Filip II. umro, naslijedio ga je njegov sin Luj VIII. i nastavio križarski pohod protiv katara, ali s puno humanijim pristupom zbog čega su se katarski

DJEĆJI KRIŽARSKI POHOD predstavlja skup stvarnih i fiktivnih događaja, s nikada potpuno razjašnjenim povijesnim kronološkim slijedom i činjenicama koje su do njega dovele. Još uvek nije točno utvrđeno je li početak zbivanja nastao na području francuskih ili njemačkih država, niti tko je njegov začetnik. No dokazano je kako je neki dječak po imenu Nicolas u izrazitom vjerskom zanosu počeo propovijedati o posjetu Isusa koji je zatražio od njega predvodenje novog križarskog pohoda sastavljenog isključivo od djece, jer će samo ona svojom nevinošću razoružati srca "nevjernika" i omogućiti im zauzimanje svetog groba bez proljevanja krvi. Nizom proročanstava i navodno ostvarenih čuda, taj je dječak prikupio iznimno veliki broj podanika (pretpostavlja se kako je riječ o čak 20 000 djece iz raznih krajeva), nakon čega su krenuli prema Sredozemnom moru. Zahvaljujući religioznom zanosu koji je u to vrijeme vladao cijelom Europom, te sukladno tome opskrbi koja im je osigurana na putu, navodno su djeca - križari uspjeli doći do obala Sredozemnog mora. Po njihovu očekivanju, more se trebalo otvoriti (slično kao u starozavjetnom predanju o Mojsiju), te im omogućiti dolazak do Jeruzalema. Kako do razdvajanja mora nije došlo, djeca koja su uzaludno na obali čekali postala su plijen trgovaca robljem ili su stradala od gladi i bolesti, čime je pohod završio prije nego što je i započeo.

KRIŽARSKI RATOVI

gradovi i utvrđeni dvorci predavalici bez većih borbi. Kada je cijela pokrajina Languedoc došla u vlast pod nadzor francuskog kralja, praktično je završen Katarski križarski rat (u povijesti je još poznat i kao Albigenski križarski pohod). U studenom 1229. ustrojava se inkvizicija u Toulouseu sa zadaćom čišćenja cijelog prostora od ostataka katara i drugih heretika. Papu Inocenta III. zamijenio je Honorije III. a zatim Grgur IX. koji inkviziciji daje praktično neograničene ovlasti na suzbijanje hereze, pa započinje iznimno nemilosrdni progon svih preostalih katara na jugu Francuske i njihova eliminacija. Zadnje katare inkvizicija je spalila 1321.

MAGLA MITOVA I LEGENDI

Vjerska histerija je, šireći se po europskim zemljama s početka XIII. stoljeća, rezultirala nekim teško objasnjivim događajima koji su ostali u velikoj mjeri nepoznаницa do današnjih dana. Među najbizarnije od njih svakako spada i tzv. dječji križarski pohod 1212. godine. Taj pohod definitivno nema nikakvih stvarnih dodirnih točaka s križarskim ratovima u njihovu današnjem poimanju povijesnih činjenica. Osim toga brojne činjenice vezane uz ta događanja ostale su nepoznate ili u magli mitova i legendi. Međutim u velikoj mjeri ocravaju stanje duha srednjovjekovne Europe i dovoljno upućuju na događaje koji su prethodili novom, ovoga puta vrlo konkretnom križarskom pohodu. Značajni utjecaj na pokretanje novog križarskog rata, osim materijalnih težnji europskih kraljeva i visokog plemstva, imala je i sve veća katolička učinkovitost u španjolskoj reconquisti, osobito nakon prekretnice u bitki kod Navas de Tolosa 1212. godine (detaljnije u člancima Bitke reconquiste – Navas de Tolos 1212. i Granada 1492., Hrvatski vojnik br. 335 od 11. ožujka 2011. i br. 336 od 18. ožujka 2011.). ■

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

Promjene u hrvatskoj policiji i jačanje hrvatskih Oružanih snaga od kolovoza 1990. izazvale su zabrinutost velikosrpskih krugova u Beogradu za ostvarenje svojih ciljeva u Hrvatskoj. Već u prvoj polovici prosinca 1990. iz Saveznoga sekretarijata za narodnu obranu Predsjedništvu SFRJ dostavljena je "Informacija o neovlaštenom naoružavanju oružanih paravojnih jedinica", a potom su početkom 1991. proslrski članovi Predsjedništva SFRJ kroz savezne institucije pokušali izvršiti pritisak na hrvatsko vodstvo da obustavi jačanje policijskih snaga u Hrvatskoj, iako se ono provodilo u skladu s važećim saveznim i republičkim zakonima. Vrhunac pritiska na Hrvatsku bila je "naredba" Predsjedništva SFRJ od 9. siječnja 1991. da se u

koji živi na području Republike Hrvatske.

Poštovani predsjedniče,

Povodom razgovora koji se obavljam između predstavnika republika, a posebno predstojecg razgovora između Vas i predsjednika Republike Hrvatske, a radi razmjene mišljenja oko novog uređenja odnosa među jugoslovenskim narodima, obraćamo Vam se molbom da primite na razgovor delegaciju Srpskog nacionalnog vijeća.

Želimo da Vas upoznamo sa viđenjem i zahtjevima srpskog naroda koji žive na području Republike Hrvatske i Srpske krajine.

Bili bismo Vam zahvalni ako možete da nas primite do 25. januara ove godine.

S poštovanjem.

a potom je, 18. siječnja 1991. oko 22 sata, predan tadašnjem članu Predsjedništva SFRJ iz Hrvatske Stjepanu Mesiću, da ga odnese u Beograd i uruči gore spomenutim naslovima. Spomenuti apel, kao prva mirovna inicijativa koja je imala značajniji odjek u medijima, svjedoči o zajedništvu hrvatskih građana u borbi za mir i Hrvatsku te pokazuje da je tu borbu – citiratim riječi iz znamenitoga govora Vlade Gotovca – vodila "naoružana i nenaoružana, muška i ženska Hrvatska - ljudi koji su imali snagu svoje ljubavi, snagu svog dostojarstva i snagu svoje spremnosti da umru, ako ne mogu kao ljudi živjeti!" B. Jović je potom u svoj dnevnik zapisao da je S. Milošević 23. siječnja 1991. inzistirao da vojska pokrije "srpska" područja u Hrvatskoj, a Kadije-

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA IZVANREDNOG STANJA U Hrvatsku

PRILOZI ZA RASPRAVU O PRIJETNJI JNA ZA UVODENJE IZVANREDNOG STANJA U HRVATSKOJ, U SIJEĆNJU 1991. (I. DIO)

roku od 10 dana moraju "razoružati i raspustiti sve oružane formacije, koje nisu u sastavu jedinstvenih oružanih snaga SFRJ ili organa unutrašnjih poslova i čija organizacija nije utvrđena u skladu sa saveznim propisima".

Situacija je postala dramatična jer je bilo očito da je JNA planirala uporabiti silu. Dakako, glavna "meta" spomenute naredbe bile su hrvatske policijske snage. Potom bi rušenje demokratski izabrane vlasti u Hrvatskoj bila formalnost. Borisav Jović je 15. siječnja 1991. u svom dnevniku Poslednji dani SFRJ (Kragujevac, 1996., str. 247) zapisao: "Veljko (Kadijević, "ministar obrane SFRJ", op. a.) kaže da je vojska spremna da ide na radikalnu opciju do rušenja hadzejevske vlasti." Šest dana poslije, 21. siječnja, Borisav Jović i Slobodan Milošević dogovorili su se da treba prihvatiće odcepljenje, ako ga Hrvati proglose, a "krajške opštine" držati "vojno" dok se ne izjasne na plebiscitu gdje žele živjeti. Za razliku od njih, V. Kadijević tražio je "beskompromisn nastup do totalnog sloma hrvatske vlasti" (str. 257).

Istoga dana, 21. siječnja 1991., "predsjednik Srpskoga nacionalnog vijeća" u Hrvatskoj dr. Milan Babić uputio je iz Knina "Zamolbu" predsjedniku Republike Srbije Slobodanu Miloševiću da u svezi s razmjenom mišljenja oko novog uređenja odnosa među jugoslavenskim narodima primi delegaciju Vijeća koja će mu iznijeti zahtjeve srpskog naroda

U takvim okolnostima suradnje srbjanskog vodstva i vrha JNA te daljnje radikalizacije vojnoga vrha JNA i pobunjenih Srba u Hrvatskoj, kao i sve izvjesnje agresije na Republiku Hrvatsku, a uoči isteka ultimatuma od 9. siječnja, pokrenuta je prva mirovna inicijativa – apel majki Predsjedništva SFRJ te "Saveznom sekretarijatu za narodnu obranu" (SSNO) i generalu Veljku Kadijeviću protiv rata u Hrvatskoj. Majke iz Hrvatske, u nadi da će glas razuma prevladati zveket oružja, pokušale su utjecati na generale jugovojiske da odustanu od zločinačkih namjera. Autorica apela je majka vojnika Josipa Milas Matutinović:

Kako se sudbonosni 19. siječnja približava, mi majke vojnika koji su u jedinicama JNA apeliramo da poštelite nevine živote naših sinova.

U ime čovječnosti ne dopustite proljevanje krvi naših sinova!

U ime mira ne tjerajte naše sinove da pucaju u svoju braću, u svoje sestre, u svoje roditelje, u svoje prijatelje!

U ime slobode ne dopustite da se politički problemi rješavaju mrtvim tijelima naših sinova!

Saberite svoje snage u dijalogu i razumu!

Budite savjesni prema našim i vašim mладим, nedužnim sinovima! (Josipa Milas-Matutinović, Slutnja, strah i nada, Zagreb, 1997., str. 16)

Apel je 17. i 18. siječnja 1991. na Trgu bana Josipa Jelačića u Zagrebu potpisalo oko 64.000 građana,

viće je srbjanskom vodstvu iznio program vojnih mjeru koje je poduzeo. Istoga dana, 23. siječnja 1991., zaprijetilo se uporabom JNA ako se "na području Republike Hrvatske odmah ne raspuste svi mobilizirani oružani sastavi". Sljedećega dana je u 5. vojnoj oblasti JNA sa sjedištem u Zagrebu stupila na snagu najveća bojna "gotovost", a 25. siječnja 1991. na televiziji je prikazana emisija "Što je istina o naoružavanju HDZ-a u Hrvatskoj", koju je pripremila kontraobavještajna služba (KOS) JNA. Činilo se da je uvođenje izvanrednoga stanja u Jugoslaviji neizbjegljivo.

U takvim okolnostima u Beograd je otišlo hrvatsko vodstvo predvođeno predsjednikom Franjom Tuđmanom. O tome je B. Jović u svoj dnevnik 25. siječnja 1991. zapisao:

Veljko (Kadijević, op. a.) mi javlja da su uspeli da uhapse 4 od ukupno 5 predviđenih za sudski proces, i to bez incidenta. Večeras izlazi u javnost sa "tratom" (spomenuti film: "Što je istina o naoružavanju HDZ-a u Hrvatskoj", op. a.) i drugim informacijama. Ovaj bi dan mogao biti preloman za tok događaja u Jugoslaviji (pripadnici JNA 23. siječnja 1991. uhiti su Franju Kovaču i Vladu Šabaricu – Hrvate, časnike u JNA, 25. siječnja uhiti su predsjednika Izvršnog vijeća Skupštine općine Virovitica Antuna Habjaneca i člana Izvršnoga vijeća i predsjednika općinskoga odbora HDZ-a iz Virovitice Đuru Dečaka, a 6. veljače uhitit će i Vinku Belobrka, op. a.).

Napetost u Hrvatskoj i Jugoslaviji dostigla je dramatične razmere. Vojska je podigla bojevu gotovost na najviši nivo, Hrvatska je mobilisala 50.000 „rezervnih“ policajaca. Strah Srba u Kninu i u Hrvatskoj uopšte se povećao. Zapadne zemlje (SAD i Engleska pre svega) počele su i zvanično da vrše pritisak na nas „da ne ugrožavamo Hrvatsku i Sloveniju“. Razgovor između rukovodstva Hrvatske i Srbije o budućnosti Jugoslavije nije dao nikakve rezultate, naprotiv, samo je potvrdio razlike. Puštena je filmska traka o pripremi vojne pobune u Hrvatskoj. Srbi iz Hrvatske preko Slobodana (Miloševića, op. a.) vrše presiju da ih vojska zaštiti. Slobodan je prenosio na mene. Veliko uporno odbija sa obrazloženjem da postoji opasnost da vojska dobije epitet „srpska“ i da on to neće dozvoliti. Uostalom, ništa ne može da preduzme bez odluke Predsedništva. Slobodan insistira na odluci Predsedništva. Zakazuje ga za popodne, tražim od Veljka informaciju o stanju i

JA IRVATSKU

predlog. Njegov predlog je „da vojska bude spremna, ako zatreba da joj se tek tada da odobrenje (od Predsedništva) da deluje. Drugi i to odbijaju (sem Bućina i Zelenovića). Ante Marković drži sednicu SIV-a (Saveznog izvršnog vijeća, tj. vlade SFRJ, op. a) i „zaključuje“ da bi to još pogoršalo situaciju. Na sednici Predsedništva urednica Janez Drnovšek (predstavnik Slovenije, op. a) napušta sednicu, revoltran, pa se kasnije vraća. Ništa ne možemo. Oko 20 časova zovemo hrvatsko rukovodstvo (predsjednika RH F. Tuđmana, predsjednika Hrvatskog sabora Žarka Domljana i predsjednika Vlade RH Josipa Manolića, op. a) da dođu na sednicu (bili u Srbiji na razgovorima). Ostali smo do iza ponoći. Kako je razgovor tekao postoji stenogram. Tek, uspeli smo nekako da se dogovorimo da Hrvatska raspusti i razoruža rezervnu miliciju, da vojska ukine bojevu gotovost i da se stvore uslovi za normalno odvijanje sudjenja u postupku sprovođenja Naredbe (Borisav Jović, Poslednji dani SFRJ, Kragujevac, 1996., str. 259). Gledje Jovićeva navoda da general Kadrijević „ništa ne može da preduzme bez odluke Predsedništva“, zanimljivo je da je već početkom travnja 1991., srpsko vođstvo (S. Milošević i B. Jović) odlučilo „prijeći Rubikon“ i posve ignorirati kolektivno Predsjedništvo SFRJ, a da se general Kadrijević tame više nije protivio. Naime, bez obzira na to što je Ustavom bilo predviđeno da o uporabi JNA odlučuje Predsjedništvo SFRJ, generali JNA (dakako, bez suglasnosti Predsjedništva) obećali su srpskom vođstvu da, ako treba i uz uporabu oružja, neće dopustiti hrvatskoj policiji da „zauzme Knin i druge ‘srpske’ gradove koji su sada pod srpskom vlašću“ (Borisav Jović, Poslednji dani SFRJ, Kragujevac, 1996., str. 317).

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

**raspisuje
INTERNI NATJEČAJ
za popunu upražnjenih mjestata
u MORH-u i RACVIAC-u**

1. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA ZT STANDARDE – HELIKOPTERI

– 1 izvršitelj, u Odjelu za zrakoplovno-tehničke standarde, Samostalne službe za vojni zračni promet
Uvjeti:

- VSS – strojarske, elektrotehničke ili prometne struke – zračni smjer
- Vrsta/čin: pukovnik
- VSSp: D13PC53
- Rod/struka: zrakoplovstvo
- Ostali stručni uvjeti:
- znanje iz područja održavanja VZ i ZT
- znanje engleskog jezika

Centru za sigurnosnu suradnju sa sjedištem u Rakitju

Uvjeti:

- VSS
- Vrsta/čin: bojnik ili državni službenik istog ranga (OF-3/L-3)
- Radno iskustvo u području odnosa s javnošću
- Iskustvo u području sigurnosne i obrambene politike
- Sposobnost korištenja računala uključujući e-mail i sve Office programe te MS Front Page, MS Publisher
- Znanje engleskog jezika razine 3333

2. VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA BESPILOTNE ZRAKOPLOVE I PADOBRANSTVO – 1 izvršitelj, u Odjelu za letačke operacije i zračni promet, Samostalne službe za vojni zračni promet

Uvjeti:

- VSS – tehnički smjer
- Vrsta/čin: pukovnik
- VSSp: D13PC53
- Rod/struka: zrakoplovstvo
- Ostali stručni uvjeti:
- vojni letač, operator BL ili padobranac
- znanje engleskog jezika

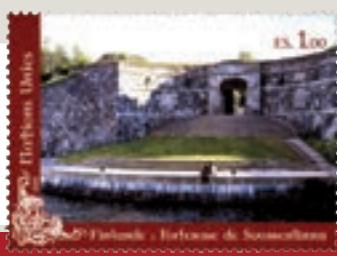
Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 19. i 20. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima za ispunjavanje navedenih uvjeta zainteresirani kandidati moraju dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb.

3. STOŽERNI ČASNIK/VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU (Public Affairs Officer) – 1 izvršitelj, u RACVIAC-u,

Rok za podnošenje prijava je 8 dana od datuma objave natječaja u Hrvatskom vojniku.

Suomenlinna (Finska)
- jedinstveni povijesni spomenik i jedna od najvećih pomorskih utvrda na svijetu na marki UN-a iz 2011.

Sisačka tvrđava na marki iz 2001.

FILATELIJA

Tvrđava Klis
na marki RH
iz 2001.

MARKE UČITELJICE POVIJESTI

Od listopada 2001. utvrde Klis, Ston i Sisak resile su tisuće razglednica i pisama koje su svakodnevno putovale Hrvatskom i svijetom. Svaka marka različite nominale (Klis - 1,80 kn, Ston - 2,50 kn i Sisak - 3,50 kn) iako izdane u ukupnoj nakladi od 1050 tisuća primjeraka je prodana

Ivo AŠČIĆ

Još iz vremena nastanka prvih civilizacija postojala je stalna težnja za obranom, zaštitom i sigurnosti. To je imalo za posljedicu izgradnju nekih vrsta utvrda ili fortifikacija koja su stoljećima bila vojna i obrambena uporista, okupljališta plemstva, političke i društvene misli i kulture. Utvrde su se razlikovale, ovisno o vremenu nastanka, obliku, tlocrtu, konfiguraciji terena te materijalu od kojeg su građene.

Utvrde u ravnicama bile su zaštićene močvarnim tlom (npr. rijeke), jarcima ili rovovima, dok su druge građene na uzvisinama i strmim klisurama. Primjerice Rimljani su osim utvrđivanja gradova, izgradili cijeli sustav vojnih logora - castruma, kojima su branili osvojene teritorije.

Utvrđenja kakva se danas mogu vidjeti, gradila su se uglavnom tijekom kasnog srednjeg vijeka i početkom novoga, a njihov je oblik ovisio o tehnikama ratovanja i oružju kojim se te utvrde napadalo. Tako su visoki zidovi, četvrtaste kule i nazubljena kruništa srednjovjekovnih utvrda pogodovale zaštititi od strelice i omogućavali nesmetano gađanje neprijatelja.

Razvojem ratnih tehnika, pojmom vatrenog oružja u XV. st. i uvođenjem teškog topništva, kule su postajale niže, masivnije i skošene radi efikasnije obrane od topova. U Hrvatskoj je evidentirano više od 700 utvrđenih gradova i kaštelova, izgrađivanih još od

antičkog doba. Kratki enciklopedijski prikaz nekih hrvatskih kula i utvrda bit će prikazan u ovom i nekim od sljedećih brojeva Hrvatskog vojnika.

HRVATSKE UTVRDE

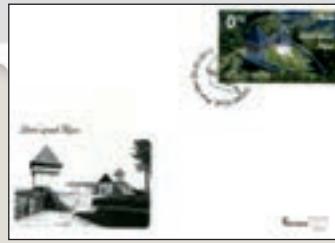
Od listopada 2001. utvrde Klis, Ston i Sisak resile su tisuće razglednica i pisama koje su svakodnevno putovale Hrvatskom i svijetom. Svaka marka različite nominale (Klis - 1,80 kn, Ston - 2,50 kn i Sisak - 3,50 kn)

Utvrda Ston na omotnici prvog dana i na hrvatskoj marki iz 2001.

iako izdane u ukupnoj nakladi od 1050 tisuća primjeraka je prodana. Razlog prodaje treba tražiti i u zapaženim promocijama izdavača maraka koje su bile organizirane u suradnji s filatelističkim društvima, lokalnim vlastima i kulturno-umjetničkim institucijama.

Sve marke iz ove serije autora Danijela Popovića prikazuju tlocrt građevine i suvremenu fotografiju objekta u krupnom planu, te označu naziva objekta i vremena iz kojeg potječe. Tvrđava Klis sagrađena je na ne-

Omotnica prvog dana s motivom srednjovjekovnog grada Ključa na bosansko-hercegovačkoj marki iz 2013.

pristupačnoj hridi između istočnih padina planina Kozjaka i zapadnog Mosora, na mjestu prirodnog prijelaza između primorskog područja i Dalmatinske zagore. Njezina strateška važnost poznata je od najranijeg doba jer vladati klisurom značilo je vladati i zaleđem. Za vrijeme Rimskog Carstva na Klisu je postojao vojni logor - castrum. U doba ugarsko-hrvatskih kraljeva a kasnije i tijekom mletačke vlasti u Dalmaciji Klisom upravljaju najčešće hrvatski velikaši. U vrijeme turskih napada na Dalmaciju Klis je potpao pod tursku vlast, a 1648. godine i pod Mletačku Republiku. Godine 1797. dolaze Austrijanci pa Francuzi, da bi do svršetka Prvog svjetskog rata bio u sklopu Austro-Ugarske Monarhije. Od tada tvrđava gubi na strateškoj važnosti i postaje običnom vojarnom. Ston, drugi grad Dubrovačke Republike, izgrađen u 14. st., jedan

je od najsloženijih primjera prostornog planiranja u kasnom srednjem vijeku. Taj jedinstveni fortifikacijski sklop osim gradskih zidina sastoji se od tri jake tvrđave: Veliki kaštel pred Stonom, Koruna nad Malim Stonom i Podvizida na istoimenom brdu. U unutrašnjosti tvrđave bio je stan kaštelana, prostor za smještaj stalne posade, skladište za streljivo, oružana te skladište za žito, te kasnije i kapela sv. Jerolima. Tijekom 15. st. u sklopu brojnih izgradnji raznovrsnih fortifikacija, zbog opasnosti od Turaka, dodatno je učvršćivana utvrda posebice u istočnom dijelu gdje je izgrađena kula Toljevac.

Tijekom turskih prodora u 16. stoljeću utvrđuju se granice, a Sisak preuzima važnu stratešku ulogu. Zbog toga je zagrebački Stolni Kapetol dao, na utoku Kupe u Savu, po-dignuti tada modernu, jaku sisačku tvrđavu, koja je branila "ostatke ostatka" Hrvatske. Zadaća zadržavanja prodora

Turaka prema Zagrebu je i izvršena nadaleko poznatom bitkom 22. lipnja 1593. čime je uspostavljena ravnoteža snaga na hrvatskoj-turskoj granici i započelo tursko povlačenje. Današnji izgled utvrde ima trokutastu osnovu s tri snažne cilindrične kule za teško topništvo na kutovima. ■

Kula Kamianets iz XIII. stoljeća na bjeloruskoj marki iz 2012.

JASTREBARSKO

Zastava postrojbe ovog tipa, temeljena na nacionalnoj trobojnici sa znakom postrojbe u sredini, relativno je rijetka i tipičnija za početak Domovinskog rata. Veličine je 93 x 195 cm, a za razliku od većine drugih zastava postrojbi nije ukrašena resama

VOJNE ZASTAVE u svijetu danas

Vojne se zastave u suvremenim vojskama u pravilu dodjeljuju postrojbama od razine bojne, kao osnovne taktičke postrojbe koja je opremljena i ustrojena za samostalno izvođenje operacija, naviše. Uza sve razlike među zemljama i njihove specifičnosti, očito je da razvoj vojnih zastava svuda prati tradiciju koja se može povezati sa srednjovjekovnim i novovjekovnim tradicijama ratovanja

dr.sc. Željko HEIMER

Neke su zemlje zadržale stari običaj da svaka postrojba ima po dvije zastave, pri čemu je onda jedna obično dizajnom identična odnosno temeljena na nacionalnoj zastavi, a druga ima dizajn s posebnostima postrojbe. Drugdje postrojbe imaju samo po jednu zastavu, koja istodobno nosi identitetska obilježja nacije i postrojbe (često i grane oružanih snaga). U nekim vojskama s dužom tradicijom zadržao se običaj da se postrojbe slijednice konjanštva (danasa su to oklopne, mehanizirane, izvidničke i slične postrojbe) koriste drugačijim zastavama, u pravilu manjih dimenzija od „piješačkih“. Ponegdje se očituju i posebnosti u mornaričkim postrojbama koje tradicionalno nisu nosile zastave.

Dok neke zemlje imaju propisan jedinstven obrazac za sve zastave postrojbi (ponekad u tri inačice – za kopnenu vojsku, mornaricu i zrakoplovstvo), drugdje se zastave cijekupnim dizajnom razlikuju od postrojbe do postrojbe uz veći ili manji zajednički obrazac – sve do toga da je uopće teško govoriti o nekom obrascu. U prvom slučaju jedinstveni obrazac najčešće se temelji na nacionalnoj zastavi (ili jednoj od njezinih varijacija, ako postoje, primjerice poseban dizajn nacionalne vojno-pomorske zastave), pri čemu se na nju dodaju natpisi ili oznake pojedine postrojbe ili grane. U nekim vojskama ove individualne oznake dodaju se ne na zastavu samu, koja je onda identična za sve postrojbe, nego im se dodaju zastavne vrpce ili druge oznake (pločice s natpisima i sl.) na zastavnom kopljju, a ima i primjera gdje takvih individualizacija uopće nema, pa sve ili većina postrojbi nose sasvim identične zastave. U drugom slučaju gdje zastave imaju poseban dizajn, u nekim zemljama lako je uočiti jedinstven obrazac koji manjim ili većim varijacijama stvara posebnosti postrojbe (dodavanje simbola postrojbe, promjena boje zastave i sl.), dok se u „najliberalnijim“ primjerima obrazac može utvrditi tek proučavanjem svih zastava i ustanovljivanjem određenih pravilnosti u sustavu, koje

su više rezultat s vremenom ustaljenih običaja ili slučajnosti nego promišljenog usustavljenja. Hrvatski primjer upravo je jedan od takvih, nastao u turbulentim vremenima Domovinskog rata i stvaranja naše vojske.

Pritom se ne može govoriti o kakvim bitnim razlikama između sustava kojima se koriste primjerice monarhije u odnosu na republike (kako bi se možda moglo pomisliti) ili o razlikama koje proizlaze od dugotrajne neprekinute tradicije „starih“ država u odnosu na one nastale u novije vrijeme (ili pak tzv. tranzicijskih demokracija središnje i istočne Europe, koje na određeni način reinventiraju svoju tradiciju nakon ere socijalizma). Gubitkom funkcije zastave postrojbe na samom bojištu u suvremeno doba, ostaje im svima jedinstvena funkcija identiteta postrojbe, simbola zajedništva, duha postrojbe – tzv. esprit de corps. U tom pogledu način ophodenja i postupci razvijeni u rituale i ceremonije sa zastavom, i opet uza sve specifičnosti i razlike u pojedinim zemljama, u osnovi su identični. Prispadnik nekih stranih oružanih snaga (pa i civil), koji se nađe u okruženju bilo koje ceremonije koja uključuje vojnu zastavu postrojbe, u većini slučajeva neće imati poteškoća prepoznati ceremonijalne obrasce pa čak i ako ne poznae određene specifičnosti, neće imati problema iskazati očekivanu počast u pravom trenutku. Bez obzira na kulturološke razlike, moguće je reći da zastave postrojbi imaju simboličku vrijednost koja je globalno „čitljiva“.

DOČASNIČKA ŠKOLA JASTREBARSKO

Zastava Dočasnicike škole Jastrebarsko je crveno-bijelo-plava trobojnica s crnim ovalnim znakom u sredini. U znaku su unutar žutog tropletnog obruba ispred bijele otvorene knjige dva žuta ukrštena mača i grb Republike Hrvatske iznad njih, u zaglavju žuta vrpca s crnim natpisom „DCŠ“ i u dnu žuta vrpca s crnim natpisom „HV“. U crvenoj pruzi zastave žuti je natpis „DOČASNIČKA ŠKOLA HRVATSKE VOJSKE“ i u plavoj „JASTREBARSKO“.

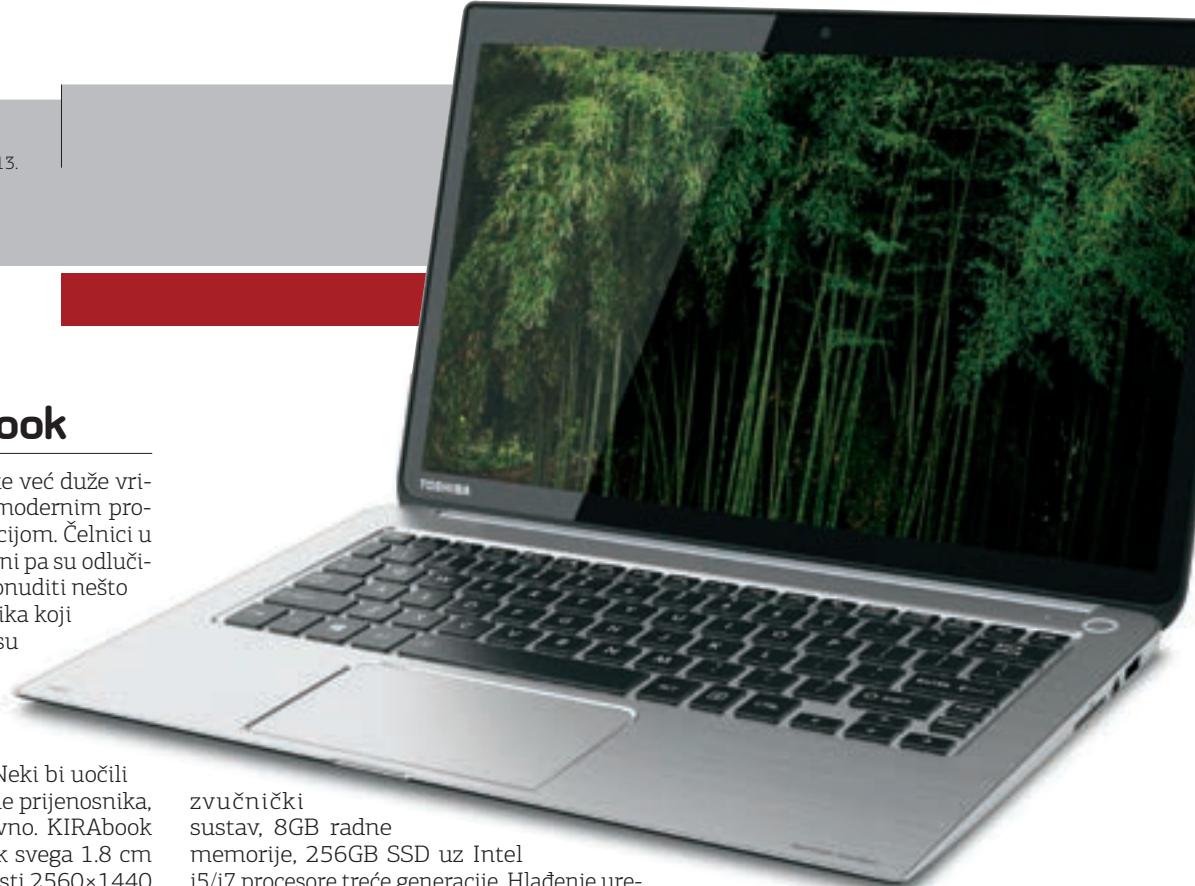
Znak Škole kombinira ustaljene simbole OSRH – pleter, ukrštene mačeve i državni grb s otvorenom knjigom kao simbolom znanja odnosno školovanja. Nadlaktični znak Škole izrađivan je u Zagrebu 1996. Tada je izrađivana i crna zastavica s tim znakom, a to je vjerojatno i vrijeme izrade ove zastave. Zastavno polje izrađeno je od

tri ušivena pruge pojedine boje, a zastavni rukav njihovim posuvraćanjem. Natpis je otisnut kvalitetnim zlatotiskom, a oznaka je aplicirana. Čuva se u zbirci zastava GS OSRH-a. Poznato je da je izrađena barem još jedna inačica ove zastave, u potpunosti jednaka, osim što je, čini se, izrađena od nešto skupocjenijeg materijala (svila?) i ukrašena je zlatnim resama. Korištena je u Školi prilikom postrojavanja, kao na fotografiji u vojarni „Dr. Ante Starčević“. Kasnije je korištena i maslinastozelena zastava sa znakom Škole (2004). ■

MULTIMEDIJA**Toshiba KIRAbok**

Toshiba proizvodi prijenosnike već duže vrijeme, no tvrtka se suočila s modernim problemom stapanja s konkurencijom. Čelnici u Toshiba toga su više nego syesni pa su odlučili napraviti korak naprijed i ponuditi nešto drugačije od većine prijenosnika koji svih zadovoljavaju ono čemu su namijenjeni. Linija ultrabook računala, nazvana KIRAbok, trebala bi odstupiti od standarda koji su poznati u svijetu prijenosnika. Neki bi uočili neke sličnosti s linijama Apple prijenosnika, no to može biti samo pozitivno. KIRAbok je 13.3-inčni ultrabook, tanak svega 1.8 cm i s ekranom nativne razlučivosti 2560×1440 piksela, što u konačnici daje 221 ppi. Opcija je i model s ekranom osjetljivim na dodir. Osim toga, unutrašnjost krije Harman Kardon

zvučnički sustav, 8GB radne memorije, 256GB SSD uz Intel i5/i7 procesore treće generacije. Hlađenje uređaja posebno je dizajnirano i ukomponirano u kućište izrađeno od legure magnezija. Za osnovni model bit će potrebno izdvojiti oko

1500 dolara dok je vrhunac ponude dostupan po cijeni od 2000 dolara.

Spremni za novi Gran Turismo?

Sony je službeno najavio novi nastavak Gran Turismo franšize, a izlazak GT-a 6 planira se za kraj 2013. "Želio bih objaviti da razvijamo Gran Turismo 6 za PlayStation 3 za ovogodišnju sezonu blagdana", otkrio je keator franšize i predsjednik Polyphony Digital studija Kazunori Yamauchi. "Gran Turismo 6 će imati i potpuno novi engine koji će PlayStation 3 iskoristiti do kra-

ja. Physics Engine će biti dorđen kao i ovjes, gume i aerodinamičko modeliranje. Imat će 1200 automobila kod izlaska što je 200 više od Gran Turisma 5. Poslije ćemo dodati još više automobila", ističe Yamauchi. Svi automobili i staze iz Gran Turisma 5 bit će sačuvane. Prilikom izlaska Gran Turismo 6 će imati 33 lokacije, 71 stazu od kojih će 19 biti potpuno novo, a svaki će

mjesec nadodavati nove putem DLC-ova. Također će biti dostupan i novi "course maker" pa će se igrače poticati da stvaraju svoje vlastite trkačke zajednice i natjecanja. Sony je istaknuo da će GT 6 imati "povezanost proširenu na ostale uređaje kao što su smartphoneovi i tableti pa će imati povećane socijalne i community funkcije". Na upit o PlayStationu 4, Kazunori Ya-

mauchi je rekao da još uvijek razmatraju tu opciju, "no za ovu sezonu blagdana mislili su da je izlazak na PlayStationu 3 bolji za korisnike". Gran Turismo 6 demo bit će dostupan na E3 sajmu i Gamescomu.

MOBILNE APLIKACIJE**Koliko ćete živjeti?**

Koristeći se aktuarskim podacima, Ignite Wellness Lifestyle Tracker aplikacija izračunava vaš životni vijek na temelju vaših dnevnih odluka, koliko i što jedete te koliko često vježbate. Dobiveni "životni broj" je navodno izravan pokazatelj vašeg životnog vijeka, prema web-stranici PSFK. Aplikacija za iPhone trebala bi se koristiti zajedno s uređajem pod nazivom Ignite Pad, koji se spaja na korisnikov smartphone i procjenjuje težinu i intenzitet vježbanja korisnika tijekom vremena. Aplikacija ima i razrađen sustav interaktivnih ciljeva, sustav bodovnog nagrađivanja,

tablice najuspješnijih i društvene obavijesti, što bi sve trebalo privući korisnike da se okrenu zdravijem načinu života. Općenito gledajući ako razumijemo utjecaj svojih svakodnevnih odluka na zdravlje, vjerojatnije ćemo razumjeti i kako učiniti pozitivne pomake prema zdravijem životu, navodi se na stranicama PSFK. Aplikacija tijekom vremena prikuplja dodatne osobne podatke o vašim životnim navikama, pa se nemojte iznenaditi ako vam u jednom trenutku počne predlagati na koji način da se ponašate kako biste zdravije, dulje i sretnije živjeli.

Pripremio Ivan HORVAT

Što može Galaxy S4, a iPhone 5 ne?

Vječiti rivali, iPhone i Samsung Galaxy S4, imaju svoje prednosti i mane. Jedni preferiraju iPhone, dok drugi imaju argumente zašto je Samsung broj jedan. Dakle, ukratko, navest ćemo tek deset prednosti Samsunga nad iPhoneom, a u sljedećem broju deset prednosti iPhonea.

Krenimo redom:

- Galaxy S4 može poslužiti kao univerzalni daljinski upravljač upotrebom svog IR odašiljača.
- Ugrađena je podrška za NFC, može komunicirati bežično s drugim slično opremljenim uređajima, od pametnih telefona do blagajni u trgovinama. Tako se uređaj može koristiti za bežični prijenos i razmjenu fotografija i drugih podataka, spajanje uređaja sa zvučnikom i drugim perifernim uređajima.

- Možete proširiti memoriju pomoću standardne kartice mikro SD, do 32 GB.
- Možete zamijeniti bateriju sami.
- Reprodukcija videa je u visokoj razlučivosti (1080p) što ni iPhone, ali ni brojni drugi

smartphoneovi više klase još uvijek ne mogu.

- Ima zaslon dijagonale pet inča (12,7 centimetara).
- Možete igrati igre, dijeliti fotografije i puštati istu pjesmu zajedno s drugim uređajima Galaxy S4 u blizini
- Zanimljiva aplikacija za kameru kojom se mogu orisati pozadinski mutni likovi ili se mogu izraditi GIF-ovi.
- Opcija Smart Stay drži zaslon osvijetljenim dokle god gledate u njega, tako što pomoću kamere prati pokrete vaših očiju.
- Koristi standardni mikro USB utor za punjenje i prijenos podataka. U slučaju da ih izgubite, do njih je lakše doći nego do Appleovih Lightninga.

Prihvatljivi Android tablet

Na hrvatskom tržištu pojavio se novi tablet tvrtke Acme po pristupačnoj cijeni. Uređaj punog naziva Acme Speedy-Pad TB04 još je jedan pripadnik vojske Androida koji pokreće dvojezgreni procesor ARM9 radnog takta 1.5GHz, a sve zajedno upakirano u zaslon dijagonale 9,7 inča. Za 1699 kuna dobivate vrlo iskoristiv i pristupa-

čan tablet s Android 4.1 softwareom te kapacitet od 8 GB flash memorije te SD utor kojim možete proširiti kapacitet od minimalno 512 MB do maksimalnih 32 GB što je više nego dovoljno za većinu korisnika. Uređaj posjeduje prednju kameru rezolucije 0,3 Mp te stražnju od 2 Mp, nije nešto čime bi se hvalili, no za tu je cijenu više nego dobra prilika. Ako želite tablet ispod dvije tisuće kuna, s ovim ćete svakako biti zadovoljni, uključujući ekran s rezolucijom 1024x768.

www.spectatormundi.org

Stranicu www.spectatormundi.org njezin autor i suradnik Hrvatskog vojnika Hrvoje Barberić naziva kronikom suvremenog svijeta. Barberić obuhvaća razdoblje od 1945. do danas i nastoji prikazati okolnosti izbjivanja i tijek najvažnijih sukoba koji su se dogodili tijekom tih godina. Nažalost, s obzirom na broj sukoba, posla je mnogo. Stranica nije vizualno raskošna, ali je vrlo korisna i zapravo jedinstvena. Naime, teško je na hrvatskom jeziku na jednom mjestu pronaći toliko preglednih podataka koji bi pokrivali navedene teme. Tu su podlinkovi Oružani konflikti, Međunarodni odnosi, Globalna ekonomija, Vojna industrija, Sociologija rata i Video (vodi na klipiće s YouTubea). Stranica sigurno ima još mnogo prostora za nadogradnju, ali i ovako može prilično zaokupiti zainteresirane. Pozor za vlasnike pametnih telefona i tableta: postoji i inačica za mobilne uređaje!

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Duhovi nisu neko godišnje doba, već stanje; nisu epizoda već konstanta cijele povijesti Crkve

POSLANJE CRKVE

Prije nego je napustio ovaj svijet Isus je pretkazao svojim učenicima opasnost umora, straha i navike: sve je to agonija vjere. Ali reče: "Poslat ću vam Duha Svetoga. On će vam dati snagu, hrabrost, oduševljenje!" Jesu li Duhovi samo jedno sjećanje? Jesu li završili generacijom prvih kršćana? Očigledno ne. Naime Isusova Crkva nastavlja svoje poslanje sve do svršetka svijeta. Isusove riječi su jasne: "Podite dakle i propovijedajte Evanđelje... Ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta" (usp. Mt 28,20). Ako se nastavlja poslanje Crkve, nastavljaju se i Isusova obećanja. U vremenu Duhova smo: uvijek! Pa ipak, za tolike kršćane Duhovi nikada nisu ni postojali, jer nisu nikada postali zreli u vjeri. Nisu nikada otvorili vrata Kristu, pa stoga nisu nikada ni osjetili što je to novi život u Kristu. Bog se, naime, upoznaje živeći Njegovim životom: to je jedini put dolaska do iskustva Boga.

Ali što je taj novi život? Dopustimo da nam Biblija odgovori na to pitanje. Biblijska priповijest o Kuli babilonskoj predstavlja nam svijet bez Duhova: svijet u kojem se možemo prepoznati i mi danas. Autor teksta pripada narodu kojeg je Bog oblikovao svojim strpljenjem kako bi pripremio svijet za susret s Kristom. Što autor traži? Odgovor. Kakav odgovor?

On promatra ratove, podjele, suprotnosti među narodima. Pita se: zašto? I danas aktualno pitanje! I odgovara: podijeljeno društvo, izmučeno i zburjeno društvo, društvo je koje je odbacilo Boga. U ovome je sva poruka. Priповijest o Kuli ba-

**"Pitali su me: kako
to da ste i danas
čovjek nade, unatoč
današnjim lutanji-
ma? Odgovorio sam:
jer vjerujem u Duha
Svetoga!"**

**KARDINAL
L.J.SUENENS**

**"Puno prije nego što
je Duh Sveti postao
jednim člankom
Vjerovanja, bio je
življena stvarnost
u iskustvu Prve
Crkve."**

SCHWEITZER

**"Bez Duha Svetoga,
Bog je daleko, Krist
ostaje prošlost,
Evanđelje mrtvo
slovo, Crkva jedna
obična organizacija,
autoritet prevlast,
misije propaganda...
Ali u Duhu Svetom
prisutan je uskrsli
Krist, Evanđelje
je životna snaga,
Crkva trojstvena
zajednica, autoritet
služenje u slobodi, a
misije Duhovii"**

**IGNATIOS DI LATA-
KIA, PRAVOSLAVNI
METROPOLIT**

bilonskoj samo je slika (metafora) za postavljanje problema i davanje odgovora: bez Boga se više ne razumijemo; bez Boga je otvoren put mržnji; bez Boga nema bratstva. Ali hoće li ovakvo stanje potrajati zauvjek? Evo čuda Duhova. Apostoli su bili u dvorani Posljednje večere i čekali. Nakon uragana Muke, više nisu bezočni, već su ponizni: mole i iščekuju. U iščekivanju, zajedno s Marijom, najednom osjećaju promjenu: to je izvanredno proroštvo, proroštvo koje nema kraja, proroštvo koje se nastavlja. Što se događa? Prije su apostoli bili zatvoreni, a sada izlaze na otvoreno. Shvaćaju da Božji darovi ne mogu ostati skriveni: Bog, naime, poziva kako bi poslao! Zamislite kakav divan trenutak: primjećuju da Božja granica prolazi njihovim osobnostima! A onda se sve izokreće, sve se mijenja: uistinu započinje jedan novi život. Tko se otvara Bogu, postaje užaren poput metala koji u dodiru s plamenom zadobiva iste osobine plamena. Tko se otvara Bogu, zadobiva Božje crte: postaje Božji prozor otvoren u svijet čovjeka: to je predivno iskustvo! Apostoli osjećaju da je Krist živ i u njima prisutan. Isus nije više samo lijepo sjećanje, već iskustvo. Zamjećuju Kristovu prisutnost i Njemu se predaju. Kako se život mijenja s Bogom koji je blizak! Apostoli imaju hrabrosti govoriti istinu koju im je donio Isus: govore o Njemu, govore o grijehu, oproštenju, životu vječnom: bez imalo straha! Sada se boje samo jednog: da ne izgube Krista! Ostalo više nije važno. Apostoli imaju snage vidjeti u svom životu novost koju je donio Isus: jer uskrslog

Isusa ne možemo pokazati svjetu..., ali možemo pokazati svoje siromaštvo radi Kraljevstva nebeskog..., možemo pokazati našu vedrinu ..., možemo dati svoje svjedočanstvo... Sve je ovo svjedočenje. Možemo li i mi imati ovakvo iskustvo? Svakako! Za nas su Duhovi kada odbacimo masku straha, kada započnemo govoriti o Bogu, kada imamo povijest vjere koja ispunja naš um, srce i riječ do te mjere da osjećamo potrebu govoriti o Bogu. "Jao meni ako evanđelja ne navješćujem" (1 Kor 9,16): rekao je jednom sveti Pavao. "Od kada sam shvatio da Bog postoji ne mogu činiti ništa manje nego za Njega živjeti": uskliknuo je Charles de Foucauld, obraćenik iz 19.st. Duhovi su hrabrost, hrabrost koja dolazi iz vjere, iz iščekivanja, molitve, unutarnjeg siromaštva. Ne preuzetna hrabrost, već hrabrost poniznog priznavanja Božjeg prvenstva i velikodušnog prepustanja Njegovo volji. Dakle, odbacimo sve naše sigurnosti i preuzetna nadanja. Uđimo u dvoranu Posljednje večere poniznosti i zajedno s Marijom iščekujmo ispunjenje Isusova obećanja. Crkva je narod praznih ruku, ali uzdignutih prema nebu u iščekivanju Duha Svetoga: mi smo ništa, ali Bog je s nama: s našim ništa!

Prisjetimo se ovog oštrog zapražanja kardinala J. Ratzingera: "Kršćanstvo bi bilo mrtvo već u povojima da se apostoli nisu, poslušavši Kristovu zapovijed o navještanju evanđelja po svem svijetu, odmah ujedinili u zbor kako bi razradili birane pastoralne planove!" Snaga Crkve nisu ljudi i projekti, već je to dar Duha Svetoga!

snimio Tomislav BRANDT

AFGANISTANSKA SVAKODNEVNICA

Gur-e-Mar je jedno od paštunskih sela koje pripadnici 21. hrvatskog kontingenta ISAF-a redovito posjećuju i brinu o stanovništvu donoseći im hranu i osnovne životne potrepštine. U jednom od posjeta selu s hrvatskim vojnicima bila je i ekipa Hrvatskog vojnika. Uvijek su dočekani prijateljski i s posebnom radošću najmlađih stanovnika o čemu svjedoče i ove fotografije.

